הארץ

עתון יומי — "HAARETZ" Daily Newspaper

המערכת פתוחה בכל יום חוץ משבתות וכחגים
בשעות 8 — 12 בבוקר.
התנהלה: מ־6 — 12 בבוקר, 2 — 5 אחה"צ
העורך עונה לדורשיו רק בבית־המערכת מ־6 — 7 בערב.

המודיע.
מחיר: יגשש בעמוד א' וב' 150 גלים
" " " ג' וד' 100 "
המינימום תופס בחשבון של 12 מלים עמוד.
אין המערכת כורכת כתבי יד בין הגליונות לחתום.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות הנדפסות.

מחיר ההתחיבות
לשנה — 2,500 לא"י
לחצי שנה — 1,250 "
לרבע שנה — 750 מילים
בחוץ לארץ
לשנה — — — 3 לי"ש
לחצי שנה — — 2 "
לרבע שנה — — 1 "

נרשם במשרד הדואר המכרזי בירושלים בתור עתון
המו"ל אגודה הדדית עובדי „הארץ" בע"מ.
נוסד ע"י י. ל. גולדברג. העורך ד"ר מ. גליקסון.

מען המערכת והחנות: לב תל־אביב רוב פונקציוני, בית „הארץ".
סניף חסניף בירושלים — רחוב יפו בית אסיונוב, ת. ד. 278 טלפון 463.
סניף חסניף בחיפה — מגת רחוב חסדרה ורחוב חנשיא בית ראובן מעיבר, ת. ד. 398 טלפון 254.
חכתבת למכתבים: תל־אביב ת. ד. 239. למברמה: „הארץ", ת"א. טלפון 612.
Adr. Red. "Haaretz". Tel-Aviv P. O. B. 239. Telegrams "Haaretz" Tel-Aviv ...

מספר 3573 | תל אביב, יום ששי יד איר תרצ"א | Tel-Aviv, 1 Mai 1931 | שנה י"ג Vol. XIII

במקום הזמנה פרטית
הננו מתכבדים להזמין את כל קרובינו, ידידינו ומכיריגו להשתתף בשמחת כ ל ו ל ו ת בנינו
פנינה ויצחק
שתהיה אי־ה ביום ג' י"ח אייר — ל"ג בעומר — בשעה 3 אחה"צ (5,5,31) בבית הורי הכלה, תל־אביב רחוב רמב"ם 14
הורי הכלה: הדסה ושלמה פזי (לבית גולדמן)
הורי החתן: טובה ושמחה כהן
הכתבת לטלגרמות: Linguaphone Tel-Aviv

אגודת עזרת־נשים זכרון־יעקב
מברכת את נשיאה הגי **שושנה אפלבוים**
להמלאות לה חמשים שנה
בחיים ארוכים וטובים
יהי רצון שתמשיך גם להבא בעבודה הפוריה לטובת האגודה
זכרון־יעקב י' אייר תרצ"א

במקום הזמנה פרטית
ב"ה
מרים רייכנבך חיים מאיר מצקין
באים בברית הנשואין
בשעה טובה ומוצלחת
ביום ג' ל"ג בעומר תרצ"א בשעה 4.30 אחה"צ במלון „שפת הים" תל־אביב רח' אלנבי 2
קרובינו ידידינו ומכיריגו מוזמנים לבוא
הורי הכלה ר' יצחק אם החתן
אריה וזלמה רייכנבך דינה מצקין
המען לטלגרמות: רייכנבך מצקין ת"א מלון „שפת־הים"

ד"ר ח. אברבנאל
רופא נשים וילדות במרכזי הבריאות „ה ד ס ה" ת"א
יקבל חולים גם באופן פרטי
במחלות נשים וילדות ובמחלות כירורגיות ופנימיות
החל ממוחרת תרצ"א, רח' אלנבי 122
מ־8—10 לפה"צ ומ־5 עד 7 אחה"צ

התעמלות על הדשא
המורה
שלומית פרידל ברויר
מבית הספר „ויגמז"
שעורים לגדולים ולילדים
שעורים ראשון בבקר מ־6—8 שעורים רק לגברים
שעות בשלישי ובשישי משעה 8—12 רח' הירקון 115

למכירה
רהיטים וכלי חשמל
◆ יפים וחדישים ◆
מתאימים לכל החדרים שבדירה מודרנית
הרהיטים נתנו בזמנם מה' פאינסוז
ונמכרים עכשיו מסבת נסיעה, מחיפה
לפנות למר יעקב לוריא
חיפה, שכונת הרצליה טלפון 507

הודעה
אנו מתכבדים להודיע לקהל הנכבד
שהעברנו את הצלמניה שלנו
סווידס ובנו
לרחוב יפו בקרבת הקולנוע עיז־דור
הצלמניה מסודרת באופן המודרני ביותר
אנו בקוים שהקהל הנכבד יואיל לכבדנו
בבקוריו התכופים
צלמניה ק. סווידס ובנו חיפה, רחוב יפו

ר צ ו נ ך
לשמור על בריאותך ?
שתה
„צוף"
„תנובה"

Encyclopaedia Britanica
הוצאה אחרונה ב־24 כרכים עם
שולחנספרים מהגוני בכריכה חצי מרוקו
למכירה
בהצעות לפנות Halfa Box 548

Royat France (Près de Vichy)
ד"ר מד. רוז'ינסקי
(מאוניברסיטות פריז ונובורוסיסק)
מחלות־לב, הסתידות־העורקים
ודלקת העורקים.
מסוף מאי עד סוף ספטמבר
12 Boulevard Bazin

אכזבה במו"מ עם הממשלה

דרישות הממשלה־—הימשכו הפגישות ?—סטריקלנד ולא סימפסון

לונדון, 30 (סט"א). לסט"א נודע, כי חברי הסוכנות היהודית המנהלים את המשא והמתן עם הממשלה, יצאו אתמול מאוכזבים מאד מן הפגישה עם באי־כח הממשלה. מכיון שהממשלה עומדת על הדרישה, כי הערבים הם שיהנו בעיקר מכל תכנית הפיתוח.

לפי שעה לא הוחלט עדיין, אם מנהיגי הציונים יסכימו להצעות הממשלה כפי שנוסחו עכשיו.

לונדון, 30 (סט"א). סופרו הפרלמנטארי של ה„גיוויש כרוניקל" מודיע, שלא יתקיימו פגישות חדשות בין באי כח הממשלה ובין באי־כח הסוכנות היהודית. הסופר מוסיף ואומר, כי הערבים מרוצים מהצעות הממשלה ובאופן פרטי הביעו את קודת־רוחם על הצעות אלו.

הממשלה התנגדה לכל הצעות הציונים בנוגע 5 ערי־הנרון.

לונדון, 30 (סט"א). מפני התנגדות הציונים, ימונה לורד סטריקלנד(?) במקום סיר רזין הופ סימפסון לנשיא ועדת הפיתוח לארץ־ישראל.

השטפונות בפולין פגעי קשה ביהודים

לונדון, 30 (סט"א). מפני השטפון הוכרתו 1657 יהודים לפנות את בתיהם בעיירה דרויא על יד ויילנא. המים עלו לגובה של ארבעה מטרים. היהודים סוכלים נוראות מן השטפון, וכאמריקה נתמנה ועד לאסוף תרומות לעזרת ניזוקי האסון.

קהלת ויילנא בחרה אף היא בועד לעזרה. ויילנא עצמה שקועה כאפלה, מכיון שתחנת־החשמל הפסיקה את עבודתה מחמת השטפון.

היתחדש המרי האזרחי בהודו ?

החלטה בענין זה תתקבל בקרוב.—גאנדי מאשים את הממשלה בהפרת שביתת הנשק

בומביי, 29 („אהרם"). המנהיגים גאנדי ופאטיל מעיינים בכובד־ראש על חדוש המרי האזרחי בהודו. שני המנהיגים יקבלו בקרוב החלטה סופית בענין.

גאנדי שלח מכתב למיניסטר־הפנים בהודו, שבו האשים את הממשלה בהפרת תנאי שביתת־הנשק שנתחתמה בדלהי. גם מיניסטר־הפנים האשים את הקונגרס ההודי בהפרת תנאי שביתת־הנשק.

מהומות בפורטוגאל

המהפכה בספרד והמהפכה במאדירה השפיעו על האוניברסיטאות בפורטוגאל. — עשרת אלפים חיילים רוכזו במקומות שונים?

ליסבון, 30 (סטא"ד). מודיעים ממקור בן־סמך, כי עד עכשיו לא היו מערכות במאדירה.

המלחמה עם המורדים הופסקה, בגלל התערבותו של הבישוף מפונשאל, המתאמץ לתווך בין הצדדים.

המהפכה בספרד והמרד במאדירה השפיעו על הסטודנטים של האוניברסיטאות בפורטוגאל, להתחיל במלחמה נגד המשטר של הגנרל קארמונה. חשוטרים גרשו את הסטודנטים המפגינים ממחלקת־הרפואה של האוניברסיטה באופורטו. סטודנט אחד נהרג, ותשעה עשר נפצעו. שבעה סטודנטים פורטוגאליים נאסרו בגבול ספרד. הם הובילו אתם כרוזים להסתת מרד בין הסטודנטים והתושבים.

הממשלה מכחישה, כי המצב מעורר דאגה אבל היא מודה בזה שרכוזה עשרת אלפים חיילים במקומות שונים, כדי לשמור על הסדרים.

בית הנבחרים קבל את התקציב

הליברלים מרוצים, ומנהלים טו"מ עם מקדונלד בנוגע לעבודה משותפת

לונדון, 30 (סטא"ר). בית הנבחרים קבל את ההחלטות התקציביות, לאחר גמר הוכוחים על תקציבו של סנאודן.

לונדון, 28 (ר). מיחסים ערך רב לפגישה, שהתקיימה היום בין מקדונלד וחבריו ובין לויד ג'ורג' וליברלים אחרים בראונינג סטריט. פגישה זו נחשבת להוכחה על עבודה משותפת בין הליברלים והפועלים.

ה' ניוויל צ'מברלין פתח את הוכוחים על התקציב ואמר, כי ההרגשה העיקרית לנוכח כל הצעות התקציב היא הרגשה של הקלה כללית, אבל הוא מתנגד לכמה מהצעות התקציב.

המשתתפים סבורים, כי תעריף ההכנסה בלבד יש בו כדי לחביא תועלת. סיר דונלד מקלין קדם בשם הליברלים בברכה רבה את התקציב.

392 הרוגי רעש בקוקז

מוסקבה, 30 (סטא"ר). שלש מאות תשעים ושנים איש נהרגו ושמונה מאות נפצעו, ברעש שחיה בקוקז במחוזות גירוזי וסיריאנה. זאנגיזור נחרבה. הסובייטים הקציבו שני מיליון רובלים לטובת ניזוקי הרעש.

החפוש אחרי קורטו

שטוקהולם, 28 (ר). הטייס קאפיטאן ריינר יחד את הטייס ארינברג יוצא באורונו לגרינלנד, לחפש את עקבות אבנוסטין קורטו (בנו של המיליונר בעל בתי החרושת למשי קורטו) — חבר המשלחת הבריטית המדעית בגרינלנד — שנעלם.

ממשלת דנמרק נתנה פקודה לאנית דיונים לגשת עד גבול הקרח, כדי לשמש תחנת חמרי הסקה בשביל האוירונים המטפלים בחפושים.

41 הרוגי אסון ברכבת במצרים

קהיר, 29 (סטא"ר). ארבעים ואחד איש מתו או נפצעו פצעים אנושים בקפיצה מתוך הרכבת, וארבעים ואחד נפצעו בשעת הבערה ברכבת שהלכה מקהיר לאלכסנדריה. בין הקרבנות — עשרה ילדים. כל הקרבנות הם מילידי המקום, מלבד צרפתית אחת. נהג הרכבת לא ידע על הבערה, והמשיך לנהוג את הרכבת כמה מילין עד אשר הבין את הסימנים.

קהיר, 30 (סטא"ר). מספר הקרבנות של האסון ברכבת קהיר־אלכסנדריה מגיע לארבעים ושש מתים, וארבעים ואחד פצועים.

רבים מן הפצועים נמצאים במצב שלאחר יאוש.

תערוכה לתעשית מצרים בבגדאד

בגדאד תערוכה של דוגמאות תעשיה ויבול מצרים.

איך להמנע מפשיטת־רגל באוסטראליה

קאנברה, 28 (ר). סקולין חודיע, כי הדרך היחידה להמנע מפשיטת הרגל, בקשר את תשלום חמשה מיליון לי"ש בלונדון בשלשים ביוני הוא: משלוח זהב ללונדון. מטעמים אלה דרש סקולין מן הפרלמנט, למהר ולקבל את התוקן לתקנת ה„קומונוולטם בנק", בתקוה, כי גם חסינט יאשר את התקון.

סקולין חוסיף, כי הודיעו לו שאין שום אפשרות לחדש את המלוה בשטרי־האוצר.

בית־הנבחרים קבל את התקון, שירשה את משלוח הזהב מן הבנק לאנגליה.

סנסציה בעולם האמנות באנגליה

לונדון, 29 (סטא"ר). בלונדון מ עורר רעש גדול המעשה הבלתי מובן של צייר בריטי ידוע, בעל שם בין לאומי, שהיה מועמד להיות חבר באקדמיה הקיסרית, שמסר לתערוכה השנתית של האקדמיה הקיסרית תמונות „מקוריות" משלו, שהיו באמת רק צלומים מצויירים.

רוזוולט לימינו של ווכיר

אלבאני, 29 (ר). המרשל רוזוולט דחה את כל האשמות נגד ראש עירית ניו־יורק, ווקיר, לאחר שעיין בכתב הסניגוריה שלו. מאיור ווקיר כתב, כי כל האשמות בדבר בזבוזים והנהלה בלתי־מובשרת של תעסקים שטפל עליו הועד לענייני העיר — בשקר יסודו.

המלך החלים לגמרי

לונדון, 30 (סטא"ר). בפעם הראשונה מאז בואו לארמון ווינדזור, יצא המלך לטייל ביום־שמש בהיר. יחד את המלכה הגיע לפרוגמור, וחזר משם באבטומוביל.

ביתין על מצב היהודים באנגליה

למנהל יט"א, ה' יעקב לאנדאו, היתה שיחה עם הרוזן ביתלין, ראש המיניסטרים באונגריה על מצב היהודים במדינה זו.

ביתלין אמר, כי היחסים בין הנוצרים והיהודים הם עכשיו נורמאליים ודומים לאלה ששררו לפני המלחמה. העובדה, שהיהודים השתתפו במדה גדולה בתנועה הקומוניסטית באונגריה בשנת 1919, נתנה דחיפה גדולה להתפתחות האנטישמיות, אבל בשנים האחרונות ניטל עוקצה של תנועה זו מאת הצבור. ה„נומירום קלאוזום" נובע מן הזמן החוא, ואם כי עודנו קיום — הוסרה ממנו בכל זאת הצורה העוקצת, אונגריה נאלצה לצמצם את המקומות באוניברסיטאות, מפני אבדן שלשת רבעי הטריטוריה שלה לאחר המלחמה. במדינה הקטנה נשארו ארבע מאות אלף סטודנטים, רופאים ועורכי דין, וההתחרות היתה גדולה מאד. בשעה שהתנאים במדינה ישתפרו ולא תהיה התחרות גדולה כזו במקצועות החפשיים יתבטל גם „הנומירום קלאוזום". המשבר הכלכלי פגע יותר ביהודים מאשר באחרים — הוסיף ביתלין — מכיון שהיהודים עסוקים בעיקר במסחר. ארבעים אחוזים מכל הסוחרים ועשרים וחמשה מכל הבנקאים, עורכי־דין והרופאים באונגריה הם יהודים, ורק אחוז קטן של יהודים עסוק בחקלאות ובפקידות של המדינה.

ביתלין אמר להלן, כי יש להודות שהיהודים מחוים כח קונסטרוקטיבי ומוכשר שעשה הרבה להתפתחות של אונגריה. הם ממלאים תפקיד חשוב בספרות ובמדע, במסחר ובתעשיה. היהודים באונגריה מתחלקים לשתי קבוצות — למתבוללים ולחרדים. שתי הקבוצות הוכרו רשמית על ידי הממשלה, ונחנים מתמיכתה בעניני חנוך ודת.

ה' יונג־מנהל את עניני הממשלה

בגליון מיוחד של העתון הרשמי, שיצא אתמול, נתפרסם המנשר הבא בדבר מנויו של המזכיר הראשי ה' יונג, בתור מנהל עניני הממשלה:

מאת הוד מעלתו מרק איטישיסון יונג מנהל עניני ממשלת פלשתינה (א"י).

הואיל ובדבר המלך במועצה של הוד מלכותו המלך ג'ורג' החמשי מעשרה בחודש אגוסטס 1922, נאמר בין יתר הדברים, שאם יעדר הנציב העליון מפלשתינה (א"י) ינהל את עניני ממשלת פלשתינה (א"י), כל זמן שהוד מלכותו ירצה בכך, אותו אדם שנתמנה לחיות מזכיר ראשי לממשלת פלשתינה (א"י), בהשבעו תחלה בשבועה הכתובה בדבר המלך הנ"ל, שעל הנציב העליון להשבע, ובאופן הקבוע בדבר המלך הנ"ל ומשנשבע המזכיר הראשי כאמור יחוה, עפ"י דבר המלך הנ"ל, מורשה, מיופה־כח ומצווה לעשות ולהציע לפועל כל זמן שהוד־מלכותו ירצה בכך, כל הדברים השייכים למשרת הנציב העליון, בהתאם לרוח דברי־המלך הנ"ל ובהתאם להוראות הוד מלכותו וחוקי פלשתינה (א"י).

והואיל והוד מעלתו הנציב העליון נעדר מפלשתינה (א"י) ונשבעתי היום הזה בשבועה הנ"ל.

על כן איפוא, אני מרק איטישיסון יונג, מזכיר ראשי לממשלת פלשתינה (א"י), מכריז בזה שהריני זה קבלתי עלי את הנהלת ענייני ממשלת פלשתינה (א"י) והנני דורש מכל פקידי הממשלה, האזרחיים והצבאיים, וכל תושבי פלשתינה (א"י) לשים לב אל הדבר הזה ולהשבע באמור.

ניתן בירושלים היום הזה, 30 באפריל, בשנת אלף תשע מאות שלשים ואחד.

בפקודת הוד מעלתו
ש. מורי
מ"מ המזכיר הראשי.

הלורד אזמה הובארד בקרית־ענבים ובאוניברסיטה

הלורד אזמה הובארד בקר אתמול בלוית הקול קיש בקרית ענבים, במקום שעבר בכל ענפי המשק.

הלורד הובארד התענין בשאלות המשק, ביחסים הכלכליים בין החברים ובתולדות התפתחות המשק. הלורד הובארד שאל גם, כיצד הגיעו חברי הקבוצה לעבודתם ומנין למדו את דרכי העבודה במשק. הקול קיש ואחד מחברי הקבוצה השיבו לו על כל שאלותיו.

לאחר זה בקר באוניברסיטה וראה את כל חבנינים.

בדרך אל הכותל המערבי...

בשבת שעברה החלו בעבודת תקון התעול בסמטה המובילה אל הכותל המערבי, מתחת לביהכ"נ של הכותל. הפועלים הוציאו את הזבל ואת השופכין ושכחו אותו בקרן הסמטה. הסמטה צרה גם בלאו הכי, בגלל הצנורות הזמניים לשופכין שהושמו בצדי הסמטה. הדבר הקשה על המעבר, ולבקשת העוברים והשבים הובטח להחזיק את הזבל מן הסמטה, אך עד עכשיו לא נעשה הדבר והסרחון בדרך לכותל גדול, עד לבלתי נשוא.

תיירים יהודים בירושלים

בירושלים שוהה קבוצת „וויצו" ממצרים. בין הקבוצה גם הפרופ' הוסטלה (בלגי) פרופיסור לכלכלה לאומית ולפילוסופיה באוניברסיטה של קהיר;

אמש נערכה לכבוד הקבוצה, על ידי לשכת הסוחרים הציונית, מסבה במלון אמדורסקי. הגב' ה. מוצרי הביעה את שמחתה על כל מה שראתה בארץ ואת תודת הקבוצה על הלבביות שבה נתקבלו בארץ.

— קבוצת הרבנים מגרמניה, שעל בואם לארץ הודענו כבר, הגיעה לירושלים ומתארחת בפנסיון גולדשמידט.

רק שופט־שלום אחד יתמנה

הידיעה שהבאנו בגליון אתמול בדבר דחית מנויים של שופטי השלום החדשים — מתאשרת. תדבר נדחה עד לאחר צאת חדו"ח של ועדת אורדוג.

נודע לנו, שעם זה יתמנה לפי שעה רק שופט שלום אחד — והוא חנא אפנדי עטאללה, הפקיד הראשי בביה"ד העליון. הוא ישמש בזמן הראשון למנויו (החל ממוחרם) כשופט שלום בירושלים גם ביפו.

הועידה השנתית של הסתדרות עורכי הדין

ביום א' בתשע בבוקר תפתח ב„אוהל שם" חועידה האחצית השנתית של הסתדרות עורכי הדין היהודים בארץ.

על סדר היום: א) הרצאה עיונית: הערות לחק הבוררות — המרצה העו"ד ד"ר זמורה מירושלים; ב) דין וחשבון של המרכז ווכוחים על הדין וחשבון ועל המצב בהסתדרות ובבתי המשפט; ג) שאלת התעריף — חמרצה עוה"ד י. בן־מאיר מתל אביב; ד) בחירות; ה) שונות.

עולים וחוזרים

האניה „צ'ילי" הביאה 62 עולים, בהם 46 חלוצים.

— האניה „למרטון" הביאה 20 עולים וחוזרים.

—האניה „אמזונה" הביאה שמונה עולים.

— אתמול הגיעו ברכבת מקנטרה שמונה משפחות מתימן. את העולים לווה ב"כ ההנה"צ.

צבי פוגרסון ז"ל

ביום רביעי י"ב אייר, בשעה שש אחה"צ, חובא לקברות בתל אביב ה' צבי פוגלסון, אחד הציונים הותיקים שעלה לארץ לפני עשרים וחמש שנים בערך. לווהו לקברות אשתו, קרובים, ידידים, ב"כ חקרן הקיומת ואחדים מותיקי התנועה הציונות. בבית־הקברות הספידוהו: קרובו ד"ר גלעדי וא. קמיני בשם הלשכה הראשית של הקקל"ת.

בין הפרטים שמסר ד"ר גלעדי ראוי לציין, שמר פוגלסון היה בין מיסדי ה„קולוניאל בנק" ומנאמניו של ד"ר הרצל ונענה לתביעותיו של ד"ר הרצל בעזרה נספית במה חשובה. את כל רכושו הוריש לקקל"ת.

הכנסות קרן היסוד

הכנסות הלשכה הראשית של קרן־היסוד בחודש פברואר 1931 עלו לסך 26.500 לא"י, ובחודש מארס — לסך 37,464 לא"י.

הכנסות הלשכה הראשית במשך ששת החדשים הראשונים של שנת תרצ"א, שנת התקציב, עלו לסך 128,939 לא"י, לפי הארצות הבאות: 1) ארצות הברית של אמריקה — 24,217 לא"י; 2) אפריקה הדרומית — 21,639; 3) צרפת (בכלל זה סך 20000 לא"י מאת הברון רוטשילד) — 20,424; 4) אנגליה — 14,916; 5) גרמניה — 9,712; 6) פולין (בכלל זה גליציה המערבית והמזרחית) — 9,381; 7) צ'כוסלובקיה — 4,823; הולאנד — 3,956; 9) רומניה (כולל את הרומניה הישנה, בסרביה, טרנסילבניה ובוקובינה — 3,931; 10) בלגיה — 2,172; 11) ארגנטינה — 2,053; 12) ארץ ישראל — 1,894; 13) איטאליה — 1,517; 14) ליטא — 1,215; 15) שוויצריה — 1,192; 16) יוגוסלאוויה — 915; 17) לטביה 754; 18) טונים — 651; 19) מצרים—552; 20) ברזיל — 408; 21) אלזיר — 370; 22) צ'ילי — 349; 23) פינלנד — 327; 24) בולגריה — 319; 25) איטליה — 258; 26) ארצות שונות — 994. ס"ה — 128,939 לא"י.

הרבים וספירת האוכלסים

ה„פלשתין" מפנה את תשומת לב הערבים לספירת האוכלסים, שתעשה על ידי הממשלה „מפני שהיהודים יתאמצו להוכיח שמספרם בארץ הוא 170 אלף נפש. מחובתנו להשניח, שאף ערבי אחד לא יערד בספירה, על המשכילים להסביר את חשיבות הדבר לבורים".

אלפי מתי בצורת במדבר ערב

העתון „טיימס אוף אינדיה" מודיע, כי אלפי בידואים במדבר ערב גוועים יחד עם בהמותיהם וצאנם מרעב ומצמא. הבידואים במדבריות עיראק וניג'ד אינם זוכרים שנת־בצורת כשנה.

נשים וילדים מתים למאות, והגברים נחלשו והם דומים לשלדים שבהם רוח חיים. הבצורת פגעה ביחוד בבידואים של צפון ניג'ד ובאלה המתגוררים במדבר עיראק.

מי ארטאס לירושלם

לסופרו של ה„פלשתין" בבית לחם נודע, שהממשלה החליטה להזרים את מי הכפר ארטאס לירושלים, כדי לספק מים חיים לעיר.

כמות המים שמעין ארטאס חיח נותן לפנים חיא חמשת אלפים ושש מאות גאלונים לשעה. עכשיו גדל כח זה עד לשמתים וארבעים אלף גאלונים לשעה.

הסימולטן האחרון של עקיבא רובינשטין בת"א

בל"ג בעומר יערך באולם ועדת התרבות (ז' נחמני 4) מטעם ועדת התרבות הסימולטן השני והאחרון של אמן השח־מת העולמי ה' עקיבא רובינשטין, נגד ארבעים איש, בהשתתפות ילד הפלאים (בן תשע) נוסדורף.

כרטיסים להשוג בועדת התרבות החל מיום א' שלשה במאי. על הרוצים להשתתף בסימולטן להרשם אצל ה' מרמרוש בקלוב השח־מתי (רחוב הרצל 20, הכניסה מרח' יהודה הלוי).

שריפה גדולה ביפו

אתמול בשלש אחר הצהרים פרצה שריפה במחסני בנזין ושמנים ואבטומובילים הנמצאים בבנינו של אפנדי רוק, מאחורי שוק סלחי ביפו. צפירת הכבאים המתדבים בתל אביב הועיקה מיד את חברי גדוד הכבאים, שמיהרו יחד עם מכונות הכבוי למקום השריפה. הואיל ובמחסנים היו אצורים חמרים מתלקחים, התפשטה האש במהירות בכל קצות הבנין אבל על ידי עבודה מאומצת הצליחו הכבאים לצמצם את תחומי השריפה ולא נתנו לאש להתפשט מחוץ לבנין. תעשן הכבד שעלה במקום השריפה, נראה היטב גם בכל תל אביב. לפי שעה אי אפשר להעריך עוד את גודל הנזק.

מבריחי טבק שנתפסו

לפני ימים מספר היו חלופי ירויות בין המשטרה ביריחו ובין בידואים, מבריחי טבק. המבריחים ברחו והשאירו אחריהם את גמליהם הטעונים חמשים וששה קילו תומבאק ומאתים ושבעים ושמונה קילו טבק. שבעה מבידואי סואחרה נתפסו, והם נאשמים בהברחת הטבק ובהתנגדות מזוינת לשוטרים.

בחיפה

מת מפצעיו

אחמד אל אחמד, שהושלך ביום ג' מגגו של אוטו משא שבו רצה לנסוע לנצרת ונפצע קשה — מת ביום ד' בבית החולים ממשלתי.

הנהג הוצא בערבות של חמשים לא"י. עזרו, הנאשם העיקרי, חבוש בבית הסוהר.

נמלטו...

ביום ד' בערב קבלה משטרת חיפה פקודה ממשטרת ירושלים, לאסור את י. כ. ג. וס. ש. הנאשמים במעשי רמאות ועומדים לעזוב את חיפה באניה הפולניה בלילה.

בתשע עלו שני שוטרים ערבים על האניה כדי לאסור את האנשים, אך רב החובל סרב למסור אותם והואיל ובידי השוטרים לא היתה פקודה ממפקח הנמל או מן הקונסול, והאדונים הנ"ל נשארו באניה שהפליגה בלילה.

נמסרו לדין

אתמול נגמרה על ידי השופט שמש החקירה בענין חביב יצחק מדואר ואנטון סרחאן, מבקרי־כרטיסים במסלת הברזל בקו חיפה קנטרה, הנאשמים בעשית מקח וממכר בכרטיסי נסיעה משומשים של חברת הנסיעות „פרג'אללה", ואת הכסף שלשלו לכיסם. השופט החליט למסור את מדואר לדין לבית המשפט המחוזי בעון מעילה באמון על פי סעיף 102, המאיים במאסר עד שלש שנים. התביעה נגד סרחאן — בוטלה על ידי השופט.

השבת אבדה

נמצא שעון בהדר הכרמל. לפנות למשרד „חארץ".

הורי הכלה
שלום שכנא ויס ורעיתו, ראשל"צ
הורי החתן
משה שמואל גלובציק ורעיתו
ראשל"צ—(פינסק)
מתכבדים להזמין את כל ידידיהם להשתתף בשמחת כלולות בניהם
צלה עם בחיל **ישראל**
שתהיה אי"ה למזל"ט כיום ל"ג בעומר י"ח אייר תרצ"א. 5 למאי 1931
החופה תהיה בשעה 5 בבית גלובציק ראש"כ
הנשף בשעה 9 באותו המקום
המברקים: ויס־גלובציק, ראשון־לציון

חבילות לרוסיה
ומתקבלות הזמנות למשלוח חבילות אוכל, בגדים והעברת כספים
לפנות: חנות גסטרונומיה, אברהם למכרגר תל־אביב, נחלת בניטין 1.

להשכיר על שפת הים
בית מודרני המכיל חמשה חדרים עם כל הנוחיות וגן יפה עם גרז', — מ־15 לחדש מאי לארבעה חדשים
לפנות לרחוב הירקון 105 קומה ב'

פתיחת הבנין החדש
של
קולנוע „עדן" ירושלם
בקרוב יפתח קולנוע עדן ירושלם (ע"י המשביר טקסטיל)
הבנין מסודר באפן הכי מודרני והאינסטלציה שלו נפלאה בשביל הקיץ והחורף
בקיץ לא מרגישים שרושבים באולם סגור
הנהלת הקולנוע עדן עשתה את כל מאמציה להשיג הפילמים הטובים ביותר בשביל העונה החדשה
וגם הזמינה מכונות קולנועיות חדשות

400
להשכיר בתלפיות
דירה בת 5 חדרים
משוכללים עם כל הנוחיות
בתנאים נוחים
כדבר פרטים לפנות:
לנסים אנגיל בברקלים בנק
או למאפית ירושלם טלפון 813
399

הזדמנות
פסנתר גדול (Flugel) במצב טוב למכירה.
לפנות: ר' יבנה 16 קומה ג'

הזדמנות חיפה
מגרש יפה ב־ה ד ר ה כ ר מ ל"
מול בית המשפט ההולך ובנבה
למכור בזול
לפנות אל עו"ד פ. מרגולין מרכזי מסהרי חיפה

מגרש למכירה בזול
ע"י רחוב אליעזר בן־יהודה
גדלו 1260 פיק חזית גדולה
לפנות ליצחק בלוך רחוב אליעזר בן־יהודה 20

דרוש פקיד בעל מרץ
לעסק מבוסס ● המומחה בהנהלת פנקסים ובשפות הארץ עם הון של 300—200 לא"י
לפנות בכתב עם פרטים מלאים בדבר הגיל והמלצות למערכת הארץ בשביל ט. ק.

חברתנו ל א ה י !
כלנו נדהמים מהאסון שקרה לך בימות עליך אמך
מטילדה לבית **בן־בסט** עטרת ראשך
יגונך—יגוננו, וצערך—צערנו.
בהתמדת הלמודים תמצאי את נחומיך
התלמידות והתלמידים בכתה ב'—ז' של בית הספר חכי"ח בחיפה

לתקנת המשבר החקלאי באירופה

הידיעות מג'יניבה על התכנית ליסד חברה בין־לאומית למתן אשראי איפותיקאי חקלאי, בהון של חמשים מיליון דולאר, מעוררות את דעתנו על הסבך הפוליטי הכלכלי, שנגרם על ידי חוסר השווקים לתוצרת החקלאית של ארצות הבאלקאנים. על פי התכנית שנערכה על ידי הועד הפינאנסי של חבר הלאומים ביחד עם ועדת המשנה, שנתמנתה בעשרים ואחד בינואר 1931 מאת „הועד לחקירת אפשריות האחוד האירופאי", — מתברר, כי החברה הבין לאומית החדשה תוציא שטרי מניות דוגמת חברות איפותיקה רגילות, אלא שהיא תהיה נתונה לחסותו של חבר הלאומים ותשתתף בזה, שהיא תלוה כסף לכל מיני חברות איפותיקה גדולות בארצות שונות לזמנים ארוכים. התנאי הוא, כי המוסדות הארציים לאיפותיקה יתנו מלוות לחקלאים נגד משכנתא ראשונה על הקרקע שלהם והבנינים שעליה. החברה הבין לאומית תוציא לשוק שטרי־מניות בסכום הגדול פי עשרה מהונה היסודי, ובאופן כזה תוכל ליתן מלוות בסכום חמש מאות מיליון דולאר.

החברה הזאת נוסדת על בסיס של הסכם בין־לאומי רשמי, ובמושב חבר הלאומים בג'יניבה, באמצע חודש מאי ו„בועד לאחוד האירופאי" שיתכנס שם באותו הזמן, עומדים לבוא לידי החלטה אחרונה בענין זה.

יש לציין, כי באי כח צרפת בועדה שטפלה בסדור התכנית היו המומחים פראנסוא פונסה וביזו, וצרפת מעונינת מאד בהגשמתה המהירה של התכנית מטעמים פוליטיים חשובים.

עכשיו נתברר כבר, כי המשבר הכלכלי בארצות הבאלקאנים עלול לפגוע בכל השיטה הפוליטית שלפיה התנהגה צרפת בבאלקאנים במשך השנים האחרונות. העניינים הכלכליים של רומיניה ויוגוסלאוויה הכריחו במשך החדשים האחרונים את ממשלות בילגראד ובוקארשט, שביחס להסכם הכלכלי שבין אוסטריה וגרמניה יתפסו עמדה, המתנגדת ניגוד גמור לעמדתן של צרפת ואנגליה גם יחד.

ממשלות רומיניה ויוגוסלאוויה הודיעו, שהן מתיחסות בחבה להסכמים ממין זה, ואף מוכנות להכנס במשא ומתן, כדי להצטרף לחוזים.

המרד הגלוי הזה בפוליטיקה של פארים מצד אלה שהיו רגילים ללכת בעינים עצומות אחרי מיניסטריון החוץ הצרפתי הדהימה את בריאן, וביחד עם בנש מצ'יכוסלובאקיה (היחידה מן המדינות הנמנות על ההסכמה הקטנה, שנשארה נאמנה בשאלה זו לפוליטיקה של צרפת) התחיל בריאן לטכס עצה, כיצד ליטול את העוקץ מן ההסכם האוסטרי־הגרמני, העומד להתגשם במשך החדשים הקרובים.

מה הן הסבות הממריצות את יוגוסלאוויה ורומיניה להתחיל באוריינטאציה לצד גרמניה, בעוד ששתיהן ביחד עם צרפת עמדו בראש קבוצת המדינות, השומרות על חוזי השלום מכל נסיון של בקורת בהם? הטעמים ברורים: יוגוסלאוויה, למשל, אינה יכולה להחליף את תוצרת החקלאית שלה בתוצרת של צרפת ורומיניה. רומיניה יוצרת תבואה כמעט באותה הכמות, שיוצרת יוגוסלאוויה, וצרפת ניזונה בעיקר מתוצרת החקלאות שלה. ויוגוסלאוויה היא יותר מדי רחוקה ממנה, כדי שיהיה לצרפת חשבון לקנות ממנה את החסר לה. ההסכם הכלכלי בין אוסטריה לגרמניה יוכל לפתוח בשביל יוגוסלאוויה ורומיניה שוק נרחב לתוצרת החקלאית שלהם. כי אוסטריה וגרמניה, לאחר שיקנו את כל יבול התבואה ברומיניה ויוגוסלאוויה יצטרכו לקנות עוד על פי ארבעה תבואות בארצות אחרות. המתחרה העיקרי במכירת התבואה תהיה במקרה זה אונגריה, ולכן גם בבוקארשט וגם בבילגראד שואפים לבוא לידי הסכם עם אוסטריה וגרמניה קודם שהדבר הזה יעשה על ידי הרוזן ביתלין.

לכך יש להוסיף, כי הדיפלומאטיה הגרמנית עבדה בשנים האחרונות באופן פעיל מאד בבילגראד ויצרה התקרבות תרבותית בין שתי הארצות. די לציין, כי הגרמנים, שבאחד באפריל פתחו בבילגראד תערוכה של חפצי אמנות, כבדו בפתיחת התערוכה את הנסיך פול קארא גיאורגיביץ ממשפחת המלך, שנאם על יד פסל ארד של הנשיא הינדנבורג, שהיה מעוטר בפרחים וענפים.

כל העובדות האלה עוררו דאגה רבה בצ'יכוסלובאקיה, שמא תסתלק יוגוסלאוויה מעט מעט מכל העיקרים של ממשלות ה„אנטאנטה הקטנה" בענין השמירה המעולה על חוזי השלום מכל בקורת, ולפיכך ניתנו שוב בצ'יכוסלובאקיה הנחות בשביל אימפורט הסחורות מיוגוסלאוויה. כמו כן הוחלט לכנס במהירות האפשרית את ועדת המיניסטרים לעניני חוץ של ממשלות ההסכמה הקטנה. לפי הטלגרמה מיום 28 באפריל שנתקבלה מבוקארשט יפגשו בשלשה במאי, בארמון סיני ברומיניה, מארינקוביץ (מיוגוסלאוויה), בנש (מצ'יכוסלובאקיה) והנסיך ניקה, המיניסטר החדש לעניני חוץ של רומיניה. בינתים נפתחה כבר בבוקארשט ועידת באי כח העתונות של מדינות ההסכמה הקטנה, שבה משתתפים על פי רוב עתונאים רשמיים ורשמיים למחצה, המקבלים „השראת רוח" מן המיניסטרים לעניני חוץ. עמדתן של רומיניה ויוגוסלאוויה בשאלת ההסכם האוסטרי־הגרמני מעוררת דאגה רבה גם בפארים. השנויים הפתאומיים בהרכב הממשלה בבוקארשט הדהימו את מיניסטריון החוץ בפארים, שקוה, שבראש השלטון יעמוד טיטולסקו, המדינאי המנוסה והדיפלומט המובהק של רומיניה, שהוא בן בית בחבר הלאומים. אמנם, בפארים יודעים יפה כי גם יורגה ביחד עם גיקה וארגיטיאנו, הנשענים לפי שעה רק על תמיכת המלך קארול, יבואו לבקש בקרוב כסף כמו שיבואו לשם, דרך ג'יניבה, אנשי בילגראד, אבל יותר ויותר מתגברת בפארים ההכרה, כי הצלצול במפתחות הזהב של מרתפי ה„בנק די פראנס" בלבד אינו מספיק עוד. נדמה הדבר, כי המחשבה על פעולה ריאלית להשבחת המשבר הכלכלי באירופה בכלל ובארצות החקלאיות בפרט תהיה השולטת בכל מעשי המושב הקרוב של מועצת חבר הלאומים בג'יניבה שההכנות לקראתו הולכות ונגמרות.

בעתונות הערבית

מדוע אין הערבים רוצים בתכנית הפיתוח?

ה„פלשתין" העתיק את הטלגרמה של סט"א, שה' יונג, המזכיר הראשי של ממשלת ארץ ישראל, יהיה בא כחה של ממשלת המנדט במושב ועדת המנדטים, שיתקיים בתשעה ביוני וממשלת בריטניה החליטה להביא את תכנית הפיתוח לפני ועדת המנדטים, אפילו במקרה שלא תצליח לקבל עליה את הסכמת הערבים או היהודים. והעתון מעיר: אם ידיעה זו תתאמת — יעשה לו השלטון מה שטוב בעיניו. לנו ידוע, שתכנית הפיתוח הופיעה רק לאחר שנתברר, שאדמת הערבים אינה מספיקה להתישבותם של הערבים. הפתרון הצרדק היה צריך להיות: לאסור את עלית היהודים לארץ ולאסור מכירת קרקע ליהודים. אבל תכנית הפיתוח באה כדי לפתור את השאלה מבחינה אחרת: להשביח את הקרקע — לא כדי שתשאר בידי הערבים, אלא כדי להשאיר בידם חלק קטן, שאינו מספיק את צרכיהם, ואת השאר ליתן ליהודים חדשים, שיבואו לארץ ישראל מכל פנות העולם, כדי ליצור את הרוב היהודי בה. אם דבר זה יעלה בידם, הרי יקל להם להשתלט על הערבים ולהוציא מידיהם את מעט הקרקע, שנשארה ברשותם. לפיכך טבעי הדבר, שהערבים יתעקשו לדחות את התכנית, כל זמן שאנגליה לא תודיע על כוונותיה ביחס לעתידה של שאלת העליה והקרקע. כי זה עתיד כל ארץ ישראל וכל המזרח, שהיהודים מתכוננים ולנצל אותו מבחינה כלכלית.

מצבם של פלחי חברון

ה"ה שיך כאלד עזה, שיך יוסף כמים, עבד אל רחמן, עבד אל לאטין ועדאל נאסר אל דין מחברון, פנו בתזכיר לממשלה על המצב הרע, שבו נתון הפלח הערבי בסביבות חברון: א) כל הכפרים בסביבות חברון נפגעו השנה מן הבצורת עד כדי כך, שהפלחים קונים מן השוק את התבואות הדרושות להם; ב) האדמה הפוריה ביותר בחברון אינה מכניסה אפילו את מסי המעשר והוורקו; ג) אף הזרעים הלכו לאבוד; ד) הפלחים בחברון ובסביבה דורשים מאת הממשלה בכל תוקף שתחקור את הדבר במקום המעשה, כדי שתוכח בצדקת הדברים האלה; ה) הם דורשים מאת הממשלה, שתעריך מחדש את היבול.

אם הממשלה לא תענה להם, יסתלקו הפלחים מלקצור את היבול, כי הוא אינו מגיע אף כדי הוצאות הקציר.

אסירי עכו מרוצים

סופרו של ה„פלשתין" בקר בחג „אל אדחה" בבית הכלא בעכו אצל האסירים הערביים, שנידונו על מאורעות אב תרפ"ט. האסירים הודיעו, שהם מרוצים מן היחס אליהם בבית הכלא. ביחוד דברו בשבחו של ה' פראו, מפקח בית הסוהר, המתייחס לכל אדם „כיחס אב לבניו". הם בקשו מאת הסופר, שיזכיר לעם, שהם נאסרו בגללו, ולפיכך אל נא ישכח אותם.

בחיפה נמכרו סרטים לשם הקמת מצבות על קבריהם של שלשת הערבים, שנידונו למיתה בקשר עם מאורעות אב תרפ"ט.

עכו מתאבלת

אגודת הצעירים המושלימים בעכו הפיצה כרוז, המעורר את העם להמנע מברכות בחג „אל אדחה" לאות אבל על „צרות המושלימים בטריפוליטניה". שייך חסן כאטיב, המטיף הנודד במחוז הצפון מטעם המועצה המושלימית העליונה, שלח טלגרמה זו לראש המועצה המושלימית ולקונסול איטליה: „בני עכו והסביבה רוגזים. אוי לעושקי טריפוליטניה".

ידיעות קצרות

בברלין מת דוידר זאנדור, הבאריטון המפורסם של האופירה המוניציפאלית בברלין.

*

בעשרים ותשעה באפריל נפתחה בבריסל על ידי הנסיך ליאופולד ועידת הערים.

*

פרופיסור גוזו הולצניק בווינה המתעסק בחקירת קרני רינטגן, נפל קרבן על מזבח המדע: ידו הימנית נכוותה והרופאים גידמו אותה כדי להציל את חייו.

*

ל. טרוצקי בקש מאת ממשלת הריפובליקה בספרד רשיון להתישב באחת הערים, בתנאי שלא יתעסק בעניני פוליטיקה.

*

ידידי בריאן מתאמצים להשפיע עליו, שיהיה מועמד לבחירות הנשיא בצרפת, אבל הוא טוען, כי יש לו עוד עבודה למדי במקצוע הפוליטיקה, קודם שיכלא את עצמו בארמון אליסיום.

*

משאנחיי מודיעים, כי ממשלת סין החליטה לבטל את כל הזכויות האכסטריטוריאליות של הזרים והם יהיו נתונים לשיפוטם של בתי הדין הסיניים.

*

בין החמשה עשר במאי והעשרים וחמשה תתקיים בווינה ועידת הפידיראציה של העתונות הגרמנית. בועידה ישתתפו כשלשת אלפים עתונאים, הכותבים גרמנית, והיא תסתיים בטיול לזאלצבורג ובחגיגות מוסיקאליות שם.

*

פרופיסור טצאנקוב הסתלק מלכונן את המיניסטריון בבולגאריה.

*

המיניסטר הצרפתי למושבות, ה' ריינו, והמארשאל ליאוטיי, נשיא התערוכה הקולוניאלית בפארים, פנו בנאומי ראדיו לאזרחי ארצות שונות, שיבקרו בתערוכה, הנפתחת בששה במאי.

*

הויכוחים הכלליים על התקציב האונגארי נמשכו זו הפעם הראשונה במשך קיומו של הפרלמנט האונגרי, רק שתים עשרה שעות. רוב הנואמים שנרשמו לויכוחים הסתלקו ברגע האחרון מנאומיהם.

סבורים, כי בעוד חדשים אחדים יתקיימו בחירות חדשות לפרלמנט, אבל יודעי דבר מתנבאים שהבחירות החדשות בתנאים הקיימים יתנו שוב רוב של צירים, התומכים בדיקטאטורה של הרוזן ביתלין.

*

ממאגדיבורג מודיעים, כי בהתפוצצות שהיתה בבית חרושת לתעשית סאכארין נהרגו עשרים איש.

*

האספה הלאומית בצרפת, הכוללת את חברי הפרלמנט והסינאט, תתכנס בשלשה עשר במאי לשם בחירת נשיא הריפובליקה במקום דומירג.

*

הספירה הכללית באנגליה בליל העשרים ושבעה באפריל עלתה במאתים וחמשים אלף לי"ש. שנים עשר מיליון שאלונים נאספו על ידי ארבעים אלף פקידים. ראשי המשפחות הוצרכו לרשום תשובות מדויקות בכל השאלונים.

שונות

כמרים פולנים נגד האנטישמות

בשבועון הפולני „השקפה קתולית", היוצא על ידי כמרים, נדפס מאמר מאת הכומר ד"ר מאנטשאר על שאלת היהודים והאנטישמות.

במאמר זה כותב הד"ר מ. בין השאר, כי השנאה העורת והאיבה לכל דבר יהודי באשר הוא יהודי גורמת נזק רב דוקא לנוצרים.

בדבר השאיפה הטבעית של היהודים לשוב לארץ זו, שבה קשורה ההיסטוריה המזהירה של עם ישראל — אומר בעל המאמר — יכול העולם הקתולי להשיב רק תשובה אחת, כי נבואתו של הנביא ישעיהו בא תבוא.

כפי שמודיע „המומנט", יש בדעתה של קבוצת כמרים ליסד בווארשה ליגה למלחמה באנטישמות.

קימוצים במדינת פולין

בישיבה של מועצת המיניסטרים בפולין דנו על הקצוצים במשכורות של פקידי המדינה. אחרי וכוח ארוך נמנו וגמרו לשלם מר"ח מאי ואילך לפקידי הממשלה את משכורתם בקיצוץ של 15 אחוזים.

החלטה זו מנומקת על ידי הממשלה בזה, שמחירי הצרכים ההכרחיים ירדו ושיש צורך לקיים את מאזן התקציב.

מלבד זאת החליטה הממשלה להקטין את הוצאת הנסיעות לפקידי המדינה ולעשות עוד קמוצים. מכל זה תקבל הממשלה הכנסה למעלה ממאתים מיליון זהובים.

חוסר עבודה במונטריאול

במונטריאול (קאנאדה) ערכו שמונה מאות פועלים צרפתים הפגנה לפני בית־חרושת לטבק ודרשו, שבית־החרושת יפטר את כל פועלי חוץ ויקבל במקומם צרפתים קנדאים. כשמנהלי בית החרושת סרבו למלא דרישה זו, איימו המפגינים לשוב בקרוב ברוב עם ולהכריח את הבעלים למלא דרישתם.

הפגנות נגד פועלי חוץ לבשו בזמן האחרון צורה חריפה. בשעת אחת ההפגנות האלה פרצה תגרת דמים בין הפועלים הצרפתים־הקנדאים ובין פועלי חוץ: אחד הפועלים נפצע פצעים אנושים.

המשטרה המקומית עוברת כעת על בתי החרושת, **שבהם עובדים פועלי חוץ, כדי למנוע מתגרות להבא.**

מספרים מחרידים

בניו־יורק נתפרסמה רשימה של „תעשית מלאך המות" במשך השנה שעברה. 498 רציחות; 1471 מקרי איבוד לדעת; 698 מקרי מות על ידי סימום במשקאות חריפים; 1475 הומתו ברחובות על ידי האבטומובילים ושאר כלי המשחית בעלי גלגלים; 1122 איש קטפו חייהם על ידי נפילות. בסך הכל מתו במשך שנת 1930 שלא כדרך כל אדם — 6,525.

מספרים אלה מחרידים אפילו בשביל כרך גדול כניו־יורק!

שילוח קומוניסטים מאמריקה

מוואשינגטון מודיעים, כי הדפרטמנט לעניני עבודה מכין רשימה של קומוניסטים פעילים, כדי שתהיה בידו אינפורמציה מוכנה לזמן שהממשלה תחליט לגרש מאמריקה בתור אויבי המדינה.

אומרים שהדפרטמנט נגש לעבודה זו לאחר פסק־דין של בית הדין העליון, כי כל קומוניסטן המטיף למעשי אלמות נגד הממשלה יכול להגרש מן הארץ בשל פעולתו זו.

בוואשינגטון מנהלים כעת תעמולה עזה להשפיע על הממשלה הפדרלית, שתגרש מן הארץ את כל הקומוניסטים הפעילים, בתור תחבולה להפסיק את התעמולה הקומוניסטית.

חבר הקונגרס פיש, העומד בראש התנועה נגד הקומוניסטים, אמר כמה פעמים, כי אם תגרש הממשלה אלף קומוניסטים פעילים, יושם קץ לתנועה הקומוניסטית באמריקה.

בפינה

„דירה להשכיר" (מפגעי „מוחרם").

„חדר להשכיר", „דירה בת 2, 3, 4, 5, 6, 7 חדרים להשכיר עם כל הנוחיות" — פתקאות אלה המודבקות עתה על כל חלון ודלת, כרכוב וגדר, על יד כל בית ועל פנת כל רחוב שבתל אביב: זוהי הספרות היחידה, שאני שקוע בה זה שבועות רבים. „חדר", „דירה", „מוחרם", „מותרם" — זהו הסיוט הרודף אחרי בחלום ובהקיץ בלי הרף, ללא מנוס ומפלט. אני מטה אזני לחדר שכני, ואני שומע: „עד מוחרם", אני יוצא לחצר והיא מלאה נשים המשוחחות על דירה ומוחרם. והאנשים ההולכים לפני ברחוב ואלה ההולכים אחרי מדברים ומשוחחים ביניהם על מוחרם ועל טיב החדרים שהם הולכים לחפש ועל פגעי הדירות שכבר ראו; וידידים ומכרים ברחוב פוגשים אותי בשאלה, „יש לך כבר דירה?" „מתי אתם עוברים?" — כאילו מצוה עלי לעבור! כאילו מחויב אני לעבור! מה שאני חושב בשבילי לפגע ולאסון(מכריחים אותי לפנות את חדרי) — הם כולם חושבים,כנראה לשמחה ולאושר! התשגעו האנשים האלה, היצאו מדעתם כל „העוברים" ומחפשי הדירות בתל־אביב בהשפעת הספרות השחורה הזאת: „דירה להשכיר"?

זה שבועות שלמים, שאינני קורא בספר, שאינני מספיק לעיין בעתון, שאינני גומר את ארוחתי — עלי לחפש דירה! ובעצם נחוץ לי רק חדר אחד, ואולי גם עם מרפסת סגורה (או פתוחה, לצד הים) ועם מטבח (אפשר גם בלי מטבח) וכמובן עם חדרי־שמוש או „נוחיות". אלה כמובן יכולים להיות בשותפות עם אחרים (אבל שלא יהיו, כמובן, יותר מדי שותפים, ביחוד שלא יהיו יותר מדי ילדים בבית: אלה אוהבים מאד לשהות בחדרי הנוחיות). והיות והדרים כאלה עולים ביוקר, הרי כדאי כבר הדבר לקחת דירה בת שני חדריש — ותהיה בעל בית לעצמך! אבל, כפי שהסבירו לי, קשה למצוא „דבר מתאים" מסוג זה, היות ורבים הקופצים עליהם: כל הזוגות הצעירים שהתחתנו השנה וכל הזוגות הזקנים שירדו קצת מנכסיהם בעקב „המשבר" (ובלי עין הרע רב מספרם גם של אלה וגם של אלה) מחזרים אחרי דירה כזאת דוקא; ומשום כך התקשרו עם „שותפים" שונים ועושים קומבינציות לשכור דירה בת 4, 5 או 6 חדרים — ואולי גם יותר: יש לנו קבוצה מתאימה של משפחות... אלא שהשותפים הם קצת עצלים — והרי כל הטורח עלי!

ובכל בית, שאני נכנס לראות את החדרים — אני מוצא בדיוק באותו הרגע עוד כמה אנשים, שאף הם באו לראות את החדרים, ולפעמים אני מתבלבל ופונה אליהם, בחשבי שהם בעלי הבתים ולפעמים הם מתבלבלים ופונים אלי בחשבם שאני הוא בעל הבית — עד שאני מתרגז ועוזב את כל „המציאה" למתחרים שלי, ולמחר עלי לעבור שוב את כל הרחוב הזה ולבדוק את כל הבתים...

החלטתי, כי השבוע הזה יהיה האחרון לטרדותי בחפוש החדר. ואכן מצאתי „דירה נפלאה" עם כל המעלות והיתרונות שחפשתי: גם מרפסת, גם „מבוא מיוחד", וגם מראה על הים וגם מעט ילדים אצל השותפים לחדרי הנוחיות, וגם לא ביוקר (בעל הבית צעיר ותמים). אלא שלא רציתי לגלות את התלהבותי ואמרתי,שעוד נמלך בדבר ובערב אשוב ואחתום אולי את החוזה. באתי בערב — והדירה כבר נשכרה לאחר, והחוזה כבר נחתם... אחרי הדברים האלה מצאתי דירה שניה מתאימה מאד לאחת הקומבינציות של שותפות. פחדתי, שלא יקרה כמקרה הקודם: השארתי דמי קדימה, רציתי לשותף: מתברר, שזה כבר התקשר עם שותפה אחרת...

בסוף מצאתי דירה שלישית, הטובה ביותר מכל מה שראיתי עד עתה, ורק חסרון אחד לה: הדיירים הנוכחים לא יעזבוה עד אם יפנו להם את הדירה האחרת באותה החצר, ודיירי אותה הדירה האחרת לא יפנו אותה אלא חמשה ימים אחרי מוחרם. פניתי לבעלת הבית הקודמת והודעתי לה, שלא אוכל לעזוב את הדירה אלא חמשה ימים אחרי מוחרם, וספרתי לה את כל המעשה, וזו יעצה לי בשקט נפלא, להעביר לימים אחדים את חפצי לבית ידידים ולהיות כמה ימים במלון או בפנסיון — — —

כרגע אני חושב על יסוד „אגודה למלחמה ב„מוחרם".

לאני

המשחה המרפאת הנפלאה ביותר בעולם

מרגיעה את הכאבים ומצמיחה עור חדש

בשעה ששמים זם בוק על עור כואב נפגע, או חולה, הוא משתיק ומרגיע את הכאבים כמו בקסם ומרפא במהירות את הפגע. לתרופה נפלאה זו יש כמה מעלות אנטיספטיות: היא משמידה את כל החידקים ומונעת על־ידי כך את האפשרות של הרעלת הדם והתמגלות. צמיחה מלאה של עור חדש מסיימת את ההחלמה המפליאה על ידי ה—

זם בוק

חפשי מכל שומן בעלי־חיים

אפשר להשיג אצל כל מוכרי הרפואות

זם בוק
Zam-Buk

לתושבי השומרון, העמק והגליל

החל מהערב (1 למאי) ועד סוף השבוע
בתיאטרון וקולנוע „עין־דור" חיפה
אמיל ינינגס מדבר 100% גרמנית
ביצירה הענקית והנבחרה בכל יצירות הקולנוע כיום

המלאך הכחול

(Der Blaue Engel)
בהשתתפות מרלן דיטריך
סרט שר ומדבר גרמנית 100 אחוז
בצרוף לתכנית קומדיה קולנועית של ציורים חיים
כל ערב שתי הצגות משעה 7—9.15
הצגות יומיות במחירים זולים ביום ראשון 3 במאי משעה 3.30 אחה"צ
ובימים שלישי וחמישי (5,7 במאי) משעה 2.30 אחה"צ
הזמינו כרטיסים במקדם ! ● טלפון מס' 421 ת"ד 388

להשכיר דירות ברחביה
ירושלים
בנות 3—2 חדרים עם כל הנוחיות
לפנות אל ה"ה
מ. זליגמן, א. לויצקי, עו"ד
ירושלים, רח' יפו
ת"ד 391, טליפון 288
391

הרמן סויט

היובל הכפול

(מאת סופרנו בברלין)

האסיפה המיסדת של אגודת „עזרה" בגרמניה, התופסת מקום חשוב על במת הצבוריות היהודית מראשית המאה האחרונה, נערכה בברלין ב20 במאי 1901! ובקרוב ימלאו 30 שנה ל„עזרה".

באסיפה החגיגית, שנערכה ביום ראשון זה במלון „קייזרהוף", והיתה מעין מסיבת יובל, ישבו אל שולחן הנשיאות רק שנים ממיסדי „עזרה": אייגן לאנדוי וד"ר ג'ימס סימון, נשיא האגודה—במשך שנים רבות. כל שאר האנשים שיסדו את „עזרה" כבר הלכו בדרך כל הארץ (חוץ מטויטנדורפר, מי שהיה נשיא „בני ברית" בגרמניה. הוא, הזקן בן ה85,נתאלמן באותו יום ולא יכול להשתתף באסיפה).

השנה היא שנת יובל לא רק ל„עזרה", אלא גם לנשיאה החשוב ג'ימס סימון, שהגיע ל„גבורות".

הבנקאי ההאמבורגי, מכס ווארבורג, ראש ההוליה הגרמנית שבשושלת ווארבורג, נשא את ה„מי־שברך" המסורתי לכבוד בעל היובל והודיע על יסוד „קרן סימון", שמטרתה להנחיל לדורות את שמו של האציל היהודי הזה.

לפני המלחמה היה ג'ימס סימון נמנה על „המיליונרים מטירגארטנשטראסה" שבברלין. הוא היה השנים עשר במעלת העשירים בגרמניה, אחד ממשלמי המסים הגדולים ביותר בברלין. יחד עם בן אחיו, היועץ המסחרי ד"ר אדוארד סימון, עמד בעל היובל במשך שנים רבות בראש הפירמה הגרמנית הגדולה לתעשית צמר גפן. הפירמה „אחים סימון" נוסדה לפני כחמשים שנה ועד המלחמה אמדו את רכושם בחמשים מיליון מארק זהב.

לפני עשר שנים, לאחר מפלת גרמניה, בעצם האינפלאציה עברה הפירמה לרשות אחרת ונתגלגלה לחברת מניות. אך המזל פנה עורף. העסקים ירדו פלאים, ומיסדה של הפירמה אדוארד סימון, לא עצר כח לשאת את צער הירידה ושלח יד בנפשו לפני שנתים.

ג'ימס סימון, שהיה מופלג בשנים יצא מאפדנו שבטירגארטנשטראסה ופרש להלוטין מעסקי מסחר. הוא דר עכשיו במעון שכור בבחינת „ראנטייה" ופרנסתו היחידה ממכירת התמונות של אספו הגדול.

עוד בצעירותו נמשך ג'ימס סימון אחרי הציור והעתיקות וקנה לו שם במקצועות אלה. אוסף דברי האמנות שבאפדנו בטירגארטנשראסה היה אחת משכיות החמדה של ברלין. אפילו בחוגי המומחים נתפרסם ג'ימס סימון כבקי גדול באמנות הציור של התקופה הקודמת. לפני שלשים שנה בערך בחרה בו „חברת המזרח הגרמנית" למנהל עסקיה ובכספו, כמעט עד פרוץ המלחמה, סודרו חפירות במזרח הקרוב ובארץ ישראל. בין העתיקות היקרות הרבות, שחפרה החברה הנ"ל במצרים בכספי ג'ימס סימון, יש גם הפרוטומה של המלכה נפריטים, חותנתו של תות־ענך־אמון מלך מצרים. הפרוטומה הזאת, הנחשבת למעשה אמנות המצוין ביותר בתקופת מצרים, היתה ל„סלע המחלוקת" בין ממשלת גרמניה והחצר המלכות במצרים (בענין זה כבר ספרתי כמה דברים לקוראי ה„ארץ"). ג'ימס סימון התערב בסכסוך זה, בקש למצוא דרך פשרה, אך לא הצליח.

ג'ימס סימון, כאלברט באלין, היה ממקורביו של ווילהלם השני, קיסר גרמניה לשעבר, שהיה מחובבי האמנות והחשיב מאד את טעמו ובקיאותו של סימון בעניני אמנות.

אגב: לפני ט"ו שנים נדב ג'ימס סימון חלק גדול מן האוסף האמנותי שלו ל„מוזיאון ע"ש ווילהלם קיסר" שבברלין. האוסף הזה הוצג לראוה בטרקלין מיוחד הנקרא על שמו של ג'ימס סימון. האוניברסיטה הברלינית כבדה אותו לפני שנים רבות בתואר „דוקטור הונורים קאוזא", והאקדמיה ע"ש של ווילהלם קיסר כבדה אותו במידליה על זכויותיו במקצוע המיצינטיות האמנותית.

בעולם היהודי נתפרסם שמו של ג'ימס סימון תחילה ע"י יק"א, שעם התיסדותה בחרו בו כאחד מי"א הנשיאים, ואחר כך ע"י „עזרה", שהוא היה אחד ממיסדיה לפני שלשים שנה יחד עם המנוח פאול נתן ויבדל לחיים אויגן לאנדוי, ושהוא נשיאה עד עצם היום הזה.

ד"ר ברנארד כהן, מנהלו של ה„ג'וינט' באירופה, שניהל במשך עשרים שנה רצופות את פעולותיה של „עזרה" כמזכיר ראשי, הרצה הרצאה מעניינת באסיפת היובל שבמלון „קייזרהויף" וציין, כי במשך שלשים שנות קיומה הוציאה „עזרה" לצרכים יהודיים שונים בערך 50 מיליון מארק זהב. לפי היקפה, „עזרה" היא, איפוא, ההסתדרות הסוציאלית השלישית במעלה — לאחר ה„ג'וינט" ו„יק"א".

אבל לא בכמות האמצעים הכספיים עיקר החשיבות. „עזרה" מלאה במשך כל השנים האלה תפקיד של הסתדרות יהודית חזקה שהיא הרבה יותר מסתם מוסד לעזרה סוציאלית. בניגוד ל„ג'וינט ול„יק"א" לא הסתפקה „עזרה" מעודה בסיוע כספי וארגוני, אלא תמיד, בכל עת צרה, השתמשה גם בדרכים פוליטיות, לחמה את מלחמתה בעתונות עוררה את הצבוריות הרחבה, קבלה על עצמה פעולות פוליטיות, פנתה בהזדמנויות שונות אל האינסטנציות המתאימות.

והבא לספר את קורות „עזרה" במשך 30 השנים שעברו, הרי עליו קודם כל לתאר את תולדותיה הפוליטיות של היהדות ברוסיה, פולין, רומיניה, וארצות הבאלקאנים, גזירות, רדיפות, פורעניות, פרעות, — הרי עליו לספר את דברי ימי ההגירה היהודית אל מעבר לים, שעל פי רוב עברה דרך ברלין ואורגנה והונהלה ע"י „עזרה".

הפרעות בקישינוב ובהומל (1903), נחשול הפרעות שלאחר המהפכה הראשונה (06—1905), המהומות האגראריות ברומיניה (1907), שתי המלחמות בבאלקאן — בכל אלה עמדה „עזרה", מראשית הוסדה, בראש הפעולה החמרית והפוליטית של היהדות במערב אירופה לטובת הנזוקים האומללים.פאול נתן בקר עם האנגלי קארל שטטויר ברוסיה, ארגן בכל מקום את ועדי הסיוע, פנה בתזכיר אל גראף ויטה, שהיה תקיף ובעל שררה בימים ההם, — ופעל הרבה מאד. כעבור שנתיים עשה את הפעולה הזאת ברומיניה, כאן פנה אל נשיא המיניסטריון של הימים ההם סטורדשא. בימי המלחמה שהתלקחה בבאלקאן בקר פאול נתן, יחד עם ד"ר ברנארד כהן, בסרביה, בבולגריה וביון. הם נתקבלו לראיון אצל מלכי בולגריה ויון והקלו במדה רבה את מצבם של יהודי המקום.

עבודה פעלתנית ביותר עשתה „עזרה" בימי המלחמה העולמית. דף זה מתולדות „עזרה" מחכה עדיין לכותב תולדות העתים,אשר ירשום בפרטות את האינטרוונציות של פאול נתן אצל לודנדורף; את פעולתו של הועד הבין־דתי שנתן לרבבות אנשים את האפשרות להחלץ מגרמניה האויבת ולחזור לביתם ולמולדתם דרך המדינות הנייטראליות; את גירוש היהודים ממקומות הספר ברוסיה, שטלטל אנשים לאלפים ולרבבות ממקומותיהם והפכם לנעים־ונדים וכדו'...

את האינטרוונציות בעת משפט ביילים (ד"ר ברנרד כהן הביא בעצמו לקיוב את מכתבו הפרטי של האפיפיור בדבר השקר שבעלילת דם), יסוד התכניון בחיפה ועוד פעולות רבות עשתה „עזרה" בימים ההם ע"י השלישיה ד"ר ג'ימס סימון, ד"ר פאול נתן וד"ר ברנארד כהן.

לאחר המלחמה היה התפקיד הראשי בסיוע הסוציאלי נתון בידי „ג'וינט" האמריקאי, שהוציא במשך ט"ו השנים האחרונות כשבעים מיליון דולאר, כמעט בסכום שהוציאה „עזרה" במשך כל ימי קיומה — „כפול ששה".

אבל אם נשים אל לב, כי מספר היהודים באמריקה גדול ממספרם בגרמניה שבע פעמים וכי גרמניה נוצחה במלחמה, — נווכח, כי פעולתה של „עזרה" כמוה כפעולת „ג'וינט", לא רק באיכות אלא גם בכמות.

יובל נכבד הוא יובל של מוסד, שהיהדות הגרמנית רשאית להתגאות על פעולותיו החיוביות והחשובות.

ברלין.

רבינדרנאט טאגורי

הכרת הנפש

ב

היתה תקופה, שבה היתה הארץ כולה חשרה אחת של אד־ערפל, ומעצמת החום המתפשט היו חלקים נפרדים ממנו ומתנפצים אל כל עבר; תקופה, שהאדמה לא לבשה עדיין את צורתה המסוימת ולא את תבניתה הקבועה, לא יפעה לה עדיין ולא מטרה, ורק חום ותנועה משלו בה. עם התגבשותם האטית של האדים עד היותם כליל אחדות אחת, בעזוז השואף להכניע למרכז אחד את כל העצמים הנאבקים, תפסה הארץ את מקומה הנכון במערכת הכוכבים שבגלגל החמה, כעין ברקת תאומה במחרוזת יהלומים.

וכן גם נפשנו. בגלל החום והתנועה של התאוות והיצרים העוורים המתעים אותה ומושכים אותה לכל עבר, נבצר ממנה לקבל או לתת משהו אמתי. אולם כיון שאנו מוצאים ואת מרכזנו בתוך נפשנו, בכח כיבוש היצר,זה הכח האוצל הרמוניה לכל היסודות הנלחמים ומאחד את המפורדים, מיד מתאחדות כל התרשמויותינו המפורדות לכליל דעת, מיד מוצאים כל יצרי לבנו הרגעיים את תקונם ואת השלמתם באהבה; מיד כל פרט מפרטי חיינו מוצא לו מטרה אינסופית, וכל מחשבותינו ומעשינו נעשים דבוקים ומלוכדים בהרמוניה פנימית אחת.

האפנישדים אומרים בהדגשה רבה ביותר: „הכר ודע את האחת — את הנשמה, כי היא הגשר המוליך אל ההויה הנצחית". וזוהי תכליתו המוחלטת של האדם: למצוא את ה„אחד", הנמצא בקרבו, שהוא אמתו, שהוא נפשו, שהוא המפתח לשער חיי הרוח — שער מלכות השמים. משאלותיו מרובות מאד ובמרוצת שגעון דולקות הן אחרי חליפות הדברים בעולם, יען כי בהן מוצאות הן את חייהן ואת הגשמתן. ואלו זה ה„אחד" הטבוע בקרבו הוא בבקשת האחדות התמידית — אחדות בדעת, אחדות באהבה, אחדות בתכלית הרצון. חדותו העליונה ביותר היא המשיגה את האינסופי בתוך אחדותו הנצחית. וזהו פירוש דבריהם של האפנישדים: — „רק בני הנשמה הרוגעת, ואף לא איש זולתם, יכולים להגיע אל השמחה המתמדת, על ידי הכירם בתוך נפשם את המציאות שהיא מהות תמציתית אחת בתוך רבוי של צורות.

בכל חליפות העולם ותמורותיו עושה ה„אחד" שבקרבנו את דרכו לקראת ה„אחד" שבתוך ההכל; זוהי תכונתו וזוהי שמחתו. אבל בנתיב עקלתון זה לעולם אין יכול להגיע אל מטרתו אם אין לו אור משלו, אור שבנגהו יוכל למצוא בהרף עין את החזות המבוקשת. ראית הנעלה ביותר בתוך נפשנו היא הרגשה פנימית ישרה ובלתי מעופקת כלל, ואינה מיוסדת על איזה היקש או היסק כלשהו. באורח טבעי רואות עינינו כל עצם בכליל שלמותו, ולא בחוליותיו השונות, אלא בלכוד ובצירוף כל החלקים לכלל אחדות יחד עמנו. וכן היא גם הרגשת הנפש שלנו והכרתה, שהיא מגשימה באורח טבעי וכללי את אחדותה השלימה בתוך כל הנעלה.

אמרו האפנשידים: „האלהות המגלה את עצמה בכל מעשי היקום ופעולותיו שוכנת תמיד בלב האדם בתורת נשמה עילאית. אלה המכירים אותו ע"י הרגשה ישרה בלבם נעשים בני אלמות". הוא — וושרקמה — לאמור: בתוך רבוי הצורות ושפע הכוחות שבטבע טבועה התגלותו החיצונית, ואלו התגלותו הפנימית טבועה בנפשנו הקיימת באחדות. בקשתנו את האמת בממשלת הטבע מתבטאת על כן בדרך הניתוח וההפרדה, ובשיטות הדרגתיות של המדע, ואלו תפיסתנו את האמת בתוך נפשנו היא בלתי אמצעית ופרי הרגשה ישרה. מן הנמנע הוא לנו בהחלט להגיע אל הנפש העילאית ע"י תוספת חכמה לשיעורין, וקנית ידיעות קמעה־קמעה לו גם אספנו מלוא כל העולם. יען כי הוא אחד, ואינו עשוי חלקים חלקים. אין אנו יכולים לדעתו אלא כלב מלבותינו,כנפש מנפשותינו, אין אנו יכולים להכירו אלא בתוך הרגשת האהבה והשמחה שהננו חשים בשעה שאנו מתמכרים כליל ועומדים לפניו פנים אל פנים.

התפילה העמוקה והרצינית ביותר, שעלתה בזמן מן הזמנים מלב האדם ושנמסרה בלשוננו העתיקה היא: „הה אתה המתגלה־מעצמו, נא גלה את עצמך בקרבי!". נתונים אנו בעוני ובסורים כי יצורים אנוכיים אנו, בני האנוכיות הקשה והצרה, שבבואתה אינה אור, שהיא עוורת לנבכי האינסוף. אנוכיותנו רועשת בהמולתה הבלתי־הרמונית, — ואין היא כנור ערוך, שצלילי מיתריו מכוונים לקצב של מנגינת הנצח. כי אנחות רוגז, נהי תמרורים על אי־הצלחות חרטות שוא על העבר, חששות ונכאים על העתיד — מרעימים את לבנו הריק, כי לא מצאנו עוד את נפשנו, כי הרוח המתגלה־מעצמו לא נגלה עדיין בקרבנו, ויש שעה שזעקה מתפרצת מלבנו: „אתה, הנורא! הושיעני נא בשחוק חסד אשר לפניך בכל עת ולעדי עד". כי לתבריכי מתים מהניקים משולים ספוק היצר, אותה הרעבתנות שאינה יודעת שבעה, זו הגאותנות על בעלית וקנין, זו ההתנכרות הזדונית — „רודרה! הה, אתה הנערץ! קרע מעלי את מעטה החשכה הזאת, ויבקע נא נוגה הפדות של צחוק חסדך את קדרות הליל למען האיר את נפשי. מאי הממשות הוליכני אל הממש, ממחשכים הביאני לאורה וממות לאין־מות". אבל, איך יוכל האדם לקוות, כי תתקיים תפלתו זו? שהרי עד בלתי גבול משתרע המרחק בין אמת ללא־אמת, בין מות לאל־מות. אולם תהום רבה זו מתגשרת כהרף עין בשעה שהאחד המתגלה מגלה את עצמו בנפש האדם. אז מתרחש הנס. כי התגלות זו היא שעת הזימון של הסופי עם הבלתי סופי — „אבא! טאטא נא עד בלתי שריד את כל חטאי". כי בחטאיו נעשה האדם שותף לסופי במלחמתו נגד האינסופי הטבוע בקרבו. ועל ידי כך הוא מקפח את נפשו. זהו משחק מסוכן שסופו כליון, משחק שבו מסכן האדם את הכל כדי להשיג מעט מזעיר.

החטא הוא בטשטוש האמת והוא המאפיל על טוהר הכרתנו וזכותה (זין פתוחה). בחטא רודפים אנו אחרי תענוגות לא מתוך שהננו נכספים אליהם באמת,אלא מתוך שהם צבועים באור האדום של תאותנו הרי הם נראים כאילו נפשנו נכספת אליהם. אנו חושקים בדברים לא מפני היותם גדולים בתוך עצמם, אלא מפני שיצרינו מגזימים אותם ומשווים להם מראה כאילו היו גדולים באמת. גוזמאות אלו וזיופי הפרספקטיבה של הדברים משביתים את הרמוני'ת חיינו על כל שעל. אנו הולכים ומאבדים את ההערכה הנכונה של הדברים ומוכים תמהון מהדרישות המזויפות של האינטרסים השונים בחיים, הנלחמים בינם לבין עצמם. ומפני השתמטותו של האדם להכניע את כל יסודות ישותו למרותו של האחד הנעלה,מפני פרישותו מן האלהים, יסורים מתרגשים ובאים עליו והם המוציאים מקרבו את התפלה הגדולה: „הה אלהי, הה, אבי! בער נא את כל חטאינו, ותן בנו את הטוב, את הטוב שהוא לחם־תמיד לנפשנו". — בתענוגותינו הננו רתוקים אל עצמנו, בטוב פדויים אנו ושייכים להכל. כעובר בבטן אמו המקבל את מזונותיו על ידי אחור חייו עם חיי אמו הגדולים יותר, כן ניזונה נפשנו רק על ידי הטוב, שהיא תעלת החבור שלו עם האינסופי שממנו הוא ניזון ובו הוא מוקף. על כן נאמר: — „אשרי הרעבים והצמאים לצדק כי הם ישבעו". יען כי הוא המזון האלהי של הנשמה, יען כי אין דבר זולתו אשר יוכל להשביע את האדם, כי הוא לבדו יוכל לאצול עליו משפע חיי האינסוף, כי הוא לבדו עלול לסייע בגידולו לקראת האלהי. — „אנו כורעים ומשתחוים לפניך, כי אתה הוא מקור תענוגות חיינו, אנו משתחוים לפניך, כי ממך לנו מיטב נשמתנו, ואנו משתחוים לפניך, כי אתה הוא הטוב, כליל הטוב". כי בתוכו אנו מאוחדים עם הכל, מלוכדים בהרמוניה ובשלום, באהבה ובחסד.

זעקתו של האדם הוא להגיע אל בטויו המלא ביותר. חפץ זה של בטוי עצמי הוא המוליך את האדם לבקש קניני רכוש וכח. אבל לבסוף הוא נוכח כי צבירה אינה הגשמה. כי אורו הפנימי הוא הנותן לו את הבטוי, ולא הדברים החיצוניים. בשעה שעלה האור הזה, בה בשעה הוא מכיר שהתגלותו של האדם הרמה ביותר אינה אלא התגלות האלהים בקרבו, וזהו משפט הזעקה להתגלות נפשו הפורצת ממנו, שאינה אלא

בורן הצרעניים

אופירה קומית ב־3 מערכות | מוסיקה: י. שטראוס | עברית: ה. ברגמן

אופירה א"י בהנהלת **מי. גולינקין**

תל־אביב אולם אופירה מוגרבי | **ירושלים** „אולם ציון"
הצגה עממית יום שלישי 5.5.31 | יום חמשי 7.5.31
חיפה אולם עין־דור יום רביעי ויום חמשי 13.5.31 14.5.31
הרחלת ההצגות ב־9 בערב בדיוק נמרץ

כרטיסים נמכרים:
תל־אביב משרד „התיאטרון" הרצל 5 „בשם היגינה" מול בנין האופירה
ירושלים משרד ש. כהנא
חיפה משרד שלמה קצקה רחוב יפו

וכבדתו מעשות דרכיך

(מאת הרבנות הראשית)

לדאבון לבנו, פשה הנגע של חלול שבת גם בארצנו הקדושה, ובין דרכי החילול מצטיינת ביחוד פרוע, בצורתה הפומבית והרועשת, התנועה במכוניות ובמוטוציקלטים בעירנו החביבה. עינינו תחשכנה לראות ואזנינו תחרשנה לשמוע ביתי השבתות והמועדים את הצריחות והצפצופים של המכונות הללו ונהכיהם המחללים ורומסים ברגל גאוה את קודש הקדשים שלנו לעיני כל ישראל, שומרי שבת ומקדשי שביעי. באותן השעות היקרות והרוממות, כשישראל עם קדושים הולכים לבתי כנסיות ובתי מדרשות, והם מתעטרים בנשמתין חדתין, ונפשם מלאה רגשי קודש — הנה בלכ־תם ושובם הרי הם נתקלים בתנועה המחפירה והשחצנית הזאת של בעלי המכוניות המסתובבים בכל חלקי העיר ובצריחותיהם ורעש מרכבותיהם הם כאילו מכריזים ואומרים: „אין לנו חלק בבית יעקב, כי בזים אנחנו לשבתותיכם ולמועדיכם ולכל הקדוש לכם"!

הפרצה הפומבית דואת נוטלת מאת השבת בתל אביב את יפיה וזהרה וקסם חנה המיוחד ומביאה לידי חלול הקודש, חלול השם והלוז שם ארץ ישראל בעולם. קשה להביע במלים את מדת הצער העלבון ומרירות הנפש של כל שלומי אמוני ישראל למראה המבוזיות הרועשות, הרצות ומשתקשות ברחובותינו בשבת, הן פוצעות פצע עמוק בלבנו ופוגעות פגיעה גסה בנשמתנו... אנו תמהים ומשתוממים למעשי המתפרצים הללו, את המתנה הטובה, ושבת שמה, שהוציא הקב"ה מביתו גנזיו ונתנה לישראל עמו.

אנא אחים, חדלו! אל תהי עוד צוחה וצריחה ושקשוק אופנים ברחובותינו בשבת, ואז יקוימו בנו דברי הנביא: „אם תשיב משבת רגלך, — — — וכבדתו מעשות דרכיך — — — או תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ"...

הרבנים הראשיים למחוז יפו ותל־אביב

מפעולות כרה"י בארץ*

(מאת הועד הארצי)

ביום א', כ"ד ניסן, נתקיימה בירושלים אספת תורמי קרן היסוד, שבה השתתף גם מר יש"י אדלר, יושב ראש הועד הארצי.

רע"ד ה. מינקוביץ נתן דין וחשבון על פעולת הועד המקומי. מלאו אחריו חברי הועד ה"ה לוי ורם. בויכוחים השתתפו ה"ה פרידלנד, אדלר, עו"ד נעמן, סילמן ועוה.

בנאום מקיף עמד פרופיסור י. קלוזנר על ערכה של קרן היסוד ותפקידיה בשעה זו. „הייתי שואל, אפר הנואם, אם רוצים היהודים בא"י, שבל מוסדותינו ימסדו זרו לממשלה, לממשלה הנוכחית; שכל הפעולות: ההתיישבות, החנוך, הבריאות, העליה, תיעשנה על ידו הממשלה האנגלית, כפי שהיא עכשיו. דומה, שהיינו באים אז לידי ויכוח מברר בדבר ערכה של קרן היסוד".

נבחרו ועד ומועצה לעניני קרן היסוד בירושלים. לועד נכנסו: ד"ר ר. כצנלסון, א. אילן, גב' ש. בוכמיל, מ. לוין, י. לוי, נ. סרוסקי, ח. סלומון, ד"ר פרוזוין, ד"ר א. רוזנטל, מ. רבינוביץ, א. רם. מלבד באי כח הסלגות וההסתדרויות.

למועצה נכנסו: הרב מ. אוסטרובסקי, י. אביזהר, איתמר בן אבי, ת. ברמן, גב' פ. גרינברג, גב' ד"ר טוהן; גב' ד"ר ה. כהן; מ. כספי, עו"ד מ. לבנון, פ. מלצר, ד"ר נ. מלול; עו"ד מינקוביץ, י. מן, עו"ד ח. נעמן, ק. י. סילמן, י. סילבר, פרופ' א. פרנקל, פ. פרידלנד, פרופ' קלוין, א. י. קירשנבוים, ד"ר י. ל. רוקח, מהנדס י. רבינוביץ, ש. שווארץ.

ביום ד' כ"ח ניסן נתקיימה הישיבה הראשונה של חברי הועד. ליושב ראש נבחר ד"ר ר. כצנלסון, לסגנים: ה' מ. רבינוביץ, והנ' ש. בוכמיל, לגזבר ה' מ. אילן, למזכירים ה"ה לוי וא. רם.

— לפני זמן מה נערכה על ידי הועד המחוזי בחיפה אספה פומבית של קרן היסוד בזכרון־יעקב, שבה הרצה הרב הראשי ר' ב.צ. עוזיאל על „חובת השעה". הרב ברר בהמשך דבריו, כי רק מעשים ממשיים יוציאונו מן המיצר, שבו אנו נמצאים, וקרא את תושבי זכרון יעקב להתנדבות לקרן היסוד. אחרי האספה נתקיימה ישיבת עסקני המקום בהשתתפות הרב ב. צ. עוזיאל וה' ה. קליסקר, יושב ראש הועד המחוזי בחיפה. בישיבה נבחר ועד לקרן היסוד, שנכנסו אליו מטובי בני העסקנים שבמושבה. הפעולה המעשית התחילה, ע"י ה"ה קליסקר ובירנזון יחד עם עסקני המקום, ה"ה חיים דוב והנב' ברוינסקי. ה"ה בלומנפלד ואמתי הבטיחו לגמור את פעולת המגבית במשך הימים הקרובים.

— בנס ציונה בקרו ה"ה יעקב הייפרין ויש. יים, שהגישימו את המגבית בעזרת העסקנים המקומיים ה"ה ב. צ. שנידרוביץ, א. הולן וצ. הוכברג. הושגה מכסת התרומות של אשתקד; והובר כי יש עוד אפשרות להגדיל את מספר התורמים ואת סכום התרומות, שנרכשו בשנה שעברה. העסקנים שיבקרו בקרוב שנית מטעם הועד הארצי, ישתדלו, בעזרת עסקני המקום, לממש את האפשרות הנזכרת.

—בעפולה בקרו ה"ה יש"י אדלר מתי אביב ומהנדס ד. קאלימקר מחיפה. בנאומו בבית הכנסת בשעת התפלה, עורר ה' אדלר את הקהל לחיזוק קרן היסוד. באולם בית הספר הרצו קלימקר על „פרובלימה תרבותית בבנין הארץ" ומר אדלר על „חובת השעה". בישיבת העסקנים נבחרו לשיאות הועד המקומי ה"ה הוז, לשצלר וקנמון. למועצה נבחרו: הגב' אוברבנר, ה' ציטרינש, י. לוי, זלוטניק, נ. לוי וי. ויזמן.

בעבודה בעפולה נתחדש חידוש: הקריאה שקראו אז עסקני קרן היסוד לבני המקום שיבואו בעצמם למדר את התחייבויות — והעסקנים לא יצטרכו לבקר בבית כל אחד — עשתה פרי. רבים נענו לקריאה, באו וסדרו את תרומותיהם, חלק מהם בהוספת סכום ביחס לסכום בשנה שעברה.

— בראשון לציון בקר ה' יש"י אדלר פעמים אחדות, עד שנוסדו שם ועד ומועצה לעניני קרן היסוד. עסקני המקום יחד עם ה' טיר, בא כח הועד הארצי, הקיפו את רוב התושבים וסדרו את התחייבויותיהם. יש לקוות, כי מגבית השנה תעלה במדה ניכרת על תוצאות המגבית בשנה שעברה.

— בעין גנים התחייבו כמעט כל התושבים לקרן היסוד. רוב התורמים נתנו שטרות על סכומי התחייבויותיהם, שיגבו על ידי הבנק המקומי.

— ה' יש"י אדלר בקר בעקרון, והרצה בבית הכנסת. באו לאספה כמעט כל יושבי המקום. הנאום עשה רושם חזק, בויכוחים השתתפו כמה מהנוכחים. גם כאן נענו רבים לקריאה לבוא ולסדר בעצמם את ההתחייבויות. בישיבת עסקנים נבחר ועד, שקבל על עצמו לגמור את המגבית. הוחלט לארגן גם קבוצות נוער, שהעזור בפעולת הגביה.

*) נתאחר.

מלכתבים אל המערכת

רגש מוסרי

בימים אלה נזדמן לי לקרוא זוג אנגלי צעיר, בחנות של גאלנטריה בתל אביב. האנגלים דברו עברית ודרשו דוקא תוצרת הארץ. נכנסתי עמהם בשיחה בענין זה, והנה מה שאמרו לי: אנו נמנים על יושבי הארץ הזאת והרגש המוסרי מחייב אותנו לידע את הלשון ולהשתמש בתוצרת הארץ.

ומה כאב הלב וגדולה היתה החרפה לראות, שהחניך הישוב כמה שנים בארץ עדיין לא למד את הישון העברית.

יצחק בן יאב.

דברים בשם שנאמרו

במכתב סופרבם מרחובות „לשאלת החנוך" („הארץ" בגליון מיום י' אייר) לא נמסרו דברי בדיוק:

א) לא ספרתי על טלגרמה לועד הלאומי; אלא על טלגרמה למרכז המורים ולמחלקת החנוך; שעליהם הטלנו את האחריות לאי־פתיחת בתי הספר במועדם. קראנו למעשה זה בשם חטא־לאומי; ב) האשמנו בפרוש את שני הצדדים ובקשנו את התערבותנו על גזלת תורה מן הילדים שלא חטאו; ג) התנגדתי להצעה ליצור קרן מיוחדת לחנוך בשביל המושבות, מפני שריאיתי בזה התבדלות משאר חלקי הישוב ועשיית פרצה באבטוריטה של ההסתדרות הציונית; ד). בתשובה על טענת יד"ר ברכיהו, שפרצוף הישוב יכול להשתנות ושעל כן אי אפשר למסור את בעלות החנוך לידיו, השיבותי, שהישוב הוכיח בדברי ימיו הטבולים בדם, שהוא עומד על הגובה הציוני של ילדיו. בפרטי הסדור ובהצעותה המעשיות על זכיות ההורים והישוב בעניני החנוך לא נגעתי, מפני שעדיין לא הגיעה השעה לכך באספה המכוננת.

זרכבל חביב.

יו"ר ועד המפקח על בית הספר בראשון לציון.

קובץ מכתבי י. ח. ברנר

בעוד זמן מה יובא לדפוס קובץ מכתבים נבחרים של י. ח. ברנר — ספר מלואים לכל כתביו. כל מי ששמורים עמו מכתבים מאת י. ח. ב. מתבקש בזה להמציא אותם בהקדם על פי הכתובת שלמטה

יש ערך לכל מכתב, לכל פתקה, אם לא לפרסום, הרי לברור פרטים בחיי י. ח. ב. ובעבודתו הספרותית. גופי המכתבים יוחזרו לשולחים, על פי בקשתם, מיד לאחר ההעתקה.

מנחם פוזננסקי.

עתוני היהודים בכל הלשונות מתבקשים להעתיק מכתב זה.

הכתובת: מ. פוזננסקי, רחוב אליעזר בן־יהודה, 47 ת"א.
M. Posnanski. Rechow Eliezer ben-Jehuda, 47.
Tel-Aviv. Palestine

חנות אחת גדולה

מהחנויות שמקימים ברח' אלנבי מול הדואר.

התשלומים לשעורין במשך 8 שנים
נשארה בלתי מכורה עוד

המעונינים יפנו למשרד **אבי"ה רטנר** מרכ"מ רח' הרצל 37

סכסוך בין אגודת פועלי הדפוס ובין „העם"

א.

גלוי־דעת

אגודת פועלי הדפוס בירושלים מבקשת מאתנו לפרסם גלוי דעתה זה:

הנהלת עתון „העם" התקשרה בחוזה לפני שבועים מספר עם דפוס „עזריאל" בדבר הדפסת העתון. לפי החוזה שבין הצדדים ישנה רשות לכל אחד מהם להסתלק ממנו בהודעה מוקדמת מתאימה.

לעבודת העתון נכנסו, מלבד מספר פועלים מבין העובדים הקבועים של הדפוס האמור, גם כמה פועלים חדשים מחוסרי עבודה לפי הסכם הקיים בין האגודה ובין הנהלת הדפוס לגבי אופן קבלת פועלים וקביעת שכר ותנאי עבודתם.

משום סבות בלתי תלויות באגודה בוטל ההסכם עם דפוס „עזריאל", והעתון נמסר להדפסה בבית דפוס של ר. ח. כהן. נעשתה קנוניה בין בעל הדפוס — אגב הדפוס הוא קטן וכמעט כל הפועלים הנדרשים יצטרכו להיות חדשים — מבין אנשי הצה"ר וביה"ר שמכנסים אותם במיוחד מכל קצוות הארץ, על מנת לקפח את זכותם של הפועלים מחוסרי העבודה ושל אלה אשר נהיו למחוסרי עבודה עם הוצאת העתון מדפוס עזריאל. (מספר הפועלים העסוקים בו היה

עבודה כל ענין להתערב בדבר, בידי איזה העתון להדפסה, כשם שאין זה מעניינו דבר, לאיזה בעל תעשיה או קבלן תמסר עבודה או אחרת. מעניינו רק לשמור על אופן קבלת לים לעבודה, שיעשה בצדק, וכן על שמירת תנאי העבודה שיהיו הוגנים. את הדרישה הזאת הציגה גם דפוס ר. ח. כהן. אולם חלה הסתפק בתשובות סתמיות והתחמק מאחריותו הישרה לענין זה.

הדבר הזה עורר התמרמרות גדולה בין החברים, באשר העוול הנעשה למחוסרי העבודה ולאלה אשר נהיו בגלל זה מחוסרי עבודה הוא גדול. האגודה החליטה להלחם בכל תוקף על כך, שקודם כל יכנסו לעבודה אותם הפועלים, שעבדו בה מכבר ועבשיו הוצאו ממנה לרגל העברת העתון לדפוס אחר.

החברים המקופחים והאגודה כולה מקוים לתמיכת הצבור, באשר בטוחים הם שדרישתם צודקת.

ירושלים, 29 אפריל.

ב.

הודעה

ועד אגודת פועלי הדפוס מפרסם הודעה זו:

בקשר את הסכסוך בדבר קבלת פועלים לעבודה בדפוס ר. ח. כהן להדפסת עתון „העם" הננו מודיעים לכל פועלי הדפוס כי אסור איסור חמור להכנס לעבודה הזאת או להמשיך עבודה שהתחילה ביחס אליה בלי להשיג את הסכמתו של ועד האגודה.

העוברים על זאת יחשבו כמפירי שביתה.

29 אפריל.

ג.

גלוי־דעת של מערכת „העם"

„העם" מביא אתמול גלוי־דעת מפורט בענין זה. מערכת „העם" רואה בהודעה של אגודת פועלי הדפוס „מזמה חדשה של פקידות מפא"י לסתום את פי „העם" ולכרות אוכל מעובדי הצה"ר באמצעי טירור ושמתא". גלוי־הדעת אומר בתוך שאר הדברים: „האמת היא, כי אנו מעבירים את עתון התנועה לבית־דפוס חדש, אשר בו אנו רוצים לקבוע שטאב חלוצי משלנו: חלוצי בית"ר והצה"ר, אשר אחריות חוסר העבודה שלהם מוטלת עלינו במשך כל הזמן, וזאת היא חובתנו בלפיהם וכלפי התנועה. כל התערבות זרה בנפשו אינה אלא התנגדותו הרמה ביותר של האלהים, באשר בו אנו רואים את התכלותו של הרצון העליון ביותר עם רצוננו, אחוד אהבתנו עם האהבה הקיימת לעדי עד.

על כן, האיש האוהב את אלהים באמת, נעריץ ונשא בארצנו במדה רבה העלולה להראות בעיני כן המערב בחילול הקודש. אנו רואים בו את התגשמותו של רצון האלהים. שכל המכשולים הקשים ביותר להתגלותו הוסרו, ובשמי האנושות זורחת שמחת האלהים עצמו. על ידו מוצאים אנו פשטות אלהית נפוצה על פני כל עולם האדם, היוו דולקים באהבת אלהים, וכל אהבותינו הארציות זורחות בזיוו. כל מערכת חיינו הפנימיים, כל הרגשת התענוגות והמכאובים מתקבצים מסביב להפנגה הזאת של האהבה האלהית, והם צרים צורה למחזה שאנו עדי ראיה לו.

מנע של תעלומת פלא אינסופית עולה על כל הגיל וגלוי ומנשא אותם למנגינת פלאים אחת שאין ניב לה. העצים, הכוכבים והרי־התכלת מופיעים לפנינו כשיאי סמלים שהמלים לא יבטאו לעולם את מהותם. או אז הננו עדי ראיה למעשי הבורא בעצם בריאתו עולם חדש. אותה שעה מסלקת נשמת האדם מעליה את המסך הכבד של ה„אני", שצעיפה מורם והיא עומדת פנים אל פנים עם אוהבה הנצחי.

אולם מה משפט המעמד הזה? — משול הוא לבוקר אביב, אשר שלל צבעים לחיינו וליפיו, אלא שהוא אחד ושלם. בשעה שחיי האדם משתחררים מן התוהו ובוהו שבקרבו והוא מוצא את איחודו בנשמתו, — נחפכת אצלו הכרת האינסוף להכרה ישרה וטבעית, כדוגמת הכרת האור שבשלהבת. כל הסתירות והניגודים שבחיינו פשליומים; הדעת, האהבה והמעשה „מתלכדים להרמוניה אחת; התענוגות והמכאובים מתאחדים לאחדות ביופי; תענוגות החיים והתנוצרית מהם שווים בטיבם, הקרע שבין הסופי והאינסופי מתלא אהבה ועולה על גדותיו. כל רגע נושא בקרבו את שלימות הנצח, המשולל צורה מופיע לנגד עינינו בצורת פרח או פרי; וזה הגדול בלי גבול מנשא אותנו בזרועותיו, באב, ומחלך בצדנו כידיד ורע.

כי הנשמה שבאדם היא לבדה, לפי עצם מהותה, עלולה להתעלות מעל לכל גבול וכל מכשול, למציא את קרבתה לכל נעלה. רק בטרם השגנו את ההרמוניה הפנימית ואת שלמות ישותנו היינו הם חיי הרגל ומצות אנשים מתה, העולם עדיין מופיע לפנינו כמכנה שיש לכבוש אותה במקום שהוא מביאה תועלת ולהזהר מפניה במקום שהוא הרת סכנה, ולעולם אין אנו מכירים אותו ביחסי קשריו אתנו, בין בתכונותיו החמריות ובין בחיינו וביפיו הרוחניים.

תרגם מאנגלית: **יחיאל חרי.**

התגלותו של האלהים בנשמתו. כי על ידי כך, מתוך מעמקי כאדם בלבד, הוא עולה למדרגת בלי אנוש, מגיע למטויו המלא והמושלם, אותה שעה נשמתו מגשימה את עצמה בתוך החויה הנבחית — בתוך ה„הויה", שתמצית מהותה הוא בבטוי התגלותה.

עיניתו ועצותו האמתית של האדם אינם אלא בזה שעדיין לא הופיע בכל שלימותו, כי הוא מעורפל וסתום ע"י עצמו, שקוע בחשכי עצמו, אינו יכול לראות את עצמו בלי שיוקף בצדקיו האישיים, ואלו עד מותו העליונה ביותר מחוקה ומטושטשת, אמתותו בלתי מונשמת, ועל כן התפלה העולה מכל ישותו היא „אליך אקרא, כי אתה הוא נשמת כל התגלות, השכן שכינתך בקרבי!".

כסופים אלה לבטויו השלם עמוקים בנפש האדם יותר מרעבונו וצמאונו למזון גופני, יותר מתשוקתו לעושר ולהצטיינות. תפלה זו אינה יכולה האני שלו בלבד, אלא היא טבועה במעמקי כל יש. זוהי האיצה הבלתי פוסקת של ה„האביה" שבו, של רוח ההתגלות האלקות — התגלות האינסופי בתוך הסופי, שהיא המשמשת סבה לכל מעשה בריאה. כלול שלמותה לא בשמים זרועי הכוכבים, לא ביפעת הפרחים — אלא בנפש האדם. כי בתוכה מחפש הרצון את התגלותו ברצון, והחופשה עולה על שיא ערכה בחופש ההתמכרות. על כן זהו האני הפנימי של האדם, אשר מלך היקום הגדול לא האפיל עליו בצל כבודו, אלא הניחו לו שיהיה חפשי. באורגניזם הנופני והשכלי שבו מקושר האדם עם הטבע, הוטל עליו להכיר בשלטון מלכו, — ואלו בתוך האני הפנימי שלו בן חורין הוא ויכול לזנחו. כאן זקוק אלהינו לבקש רשות כניסה. לכאן הוא בא כאורח ולא כמלך, על כן עליו לחכות עד שיקראוהו. זה מן האני שבאדם שאסף אלהים והחסיר את פקודותיו, כי הוא בא אלינו לחזור אחרי אהבתו. חוקי הטבע — הכחות המזוינים שלו — עומדים מחוץ לשעריו, ורק לרוחי — שליח אהבתו — ניתן לבוא בגבולותיו.

והנה רק בתחום זה של הרצון מותרת בו האנרכיה.רק בעצמיותו של האדם מושלת בכפה הדיסהרמוניה של אי־אמת ואי צדק. הדברים עלולים להגיע לנקודה כזאת שהננו זועקים מעצמת באב: „הפקרות כזאת לא תתכן אילו היה האלהים בנמצא". ואכן האלהים עומד מן הצד ל„אני" שלנו, במקום שסבלנותו הגדולה אינה יודעת גבול, ולעולם אין הוא מתפרץ בכח למקום הנעול לפנינו; יען כי חובתו של האני שלנו, להגיע אל תכליתו הסופית — אל נפשו — לא ע"י כפית כח האלהים אלא ע"י אהבה, ובאמצעותה, מתוך חירות, להתאחד עם האלהים.

האיש, אשר רוחו דבקה באלהים, משול לפרח החמד של האנושות הנעלה ביותר. בו מוצא האדם את מהות קיומו האמיתי, כי ה„האביה" שנגלתה לו בנפשו, היא גם שמשו של עולמו. כל מה שהוא מבקש ומשתוקק אליו, הוא מוצא בו. הוא מקור כל הטוב, כל היופי, כל האמת, כל הקדושה, כל הצדק, כל הרחמים, כל הנעלה. הוא מקור כל הנשגב, כל הנפלא, כל הנורא, כל הנעלם. הוא מקור כל הנשגב, כל הנפלא, כל הנורא, כל הנעלם. הוא מקור כל הנשגב, כל הנפלא, כל הנורא, כל הנעלם.

כרטיסים חנם!

25 איש שיהיו ראשונים לסדר את האות X מן הגזרות המודפסות למטה יזכו בכניסה חפשית לקולנוע „עדן" להצגת הטרגדיה הסוציאלית

מדם X סרט שר ומדבר

בתפקידים דעיקריים: מדם X רות שטרטון
התובע הכללי (בעלה) לואיס סטון
הסניגור הצעיר (בנה) רמון הקט
גבורי משפט מרי דוגן

משפט מרי דוגן היה נפלא והסרט מדם X שבעתים ממנו

את האות X מסודרת מן הגזרות הנ"ל ומודבקת על גבי נ"ר בצרוף השם והמען של השולח לשלוח להנהלת „עדן" תל־אביב ת"ד 383

הנהלת „עדן"

חסכון מעשי תשינו בקופסאות

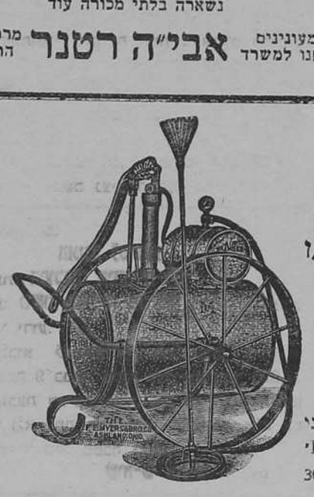
סירין

בשיטה חדישה והגינית ביותר

המאפשרת את רעננות הפרי המשומר כאילו זה עתה נקטף מהעץ

פרדסנים!

נתקבל מאמריקה המשלוח הראשון של **מכונת־המרססים נגד כנמת־המגן פירמה מאיר** (Myer)

המרססים הנ"ל מרססים עם לחץ עד 17—16 אטמוספירה

בא כח יחידי לארץ־ישראל: החברה להספקת צרכי פרדסנים, תל־אביב משרד חברת „ריאו", REO רחוב יפו תל־אביב פס' 3 ת־ד 345 טלפון 306

כל הרוצה לראותם מוזמן בזה לפנות למשרד הנ"ל

פרדסנים! חקלאים!

דרשו בכל רק

חוטי קשירה וחוטי אלום „שמשון"

חוטי „שמשון" ארוזים בשקים מתוצרתנו שש ועשר פקעות בשק ובעד כל שק ריק מחזירים 20 מא"י

השגיחו על הסמל

בית חרשת לחבלים ואריגה **האחים ירושלמי**
תל־אביב, חיפה

10 דברים בגיאולית

א) **גיאולית** נקי מחומצת קרבול ושאר חמרים ארסיים ומשום כך אינו מזיק לבריאות.
ב) **גיאולית** מצטיין בהשפעתו המהירה, החדקים הוכים וכלים 2—1 רגעים אחרי השמוש.
ג) **גיאולית** ריחו נעים.
ד) **גיאולית** יותר זול מכל שאר המינים המשובחים הנמצאים בשוק.
ה) **גיאולית** הודות למשאבות המקוריות מתכוזבז הרבה פחות, בערך החצי לעומת נוזלים אחרים ומשום כך הוא חסכוני.
ו) **גיאולית** השמוש בו מועיל בלולים וברפתות וטוב גם להשמדת החרקים שעל גבי כל מיני הצמחים לסוגיהם.
ז) **גיאולית** המשאבה שלו מותאמת אל הקופסא ומצ טרף לכלי אחד.
הקופסה נמכרת גם לחוד וגם הנוזל במשקי לחוד
ח) **גיאולית** קופסתו הריקה אינה הולכת לאבוד: בקנותך קופסא חדשה אתה מקבל חמשה מא"י בעד הישנה.
ט) **גיאולית** אפשר להשתמש בו גם בדלתות וחלונות פתוחים.
ואחרון אחרון חביב.
י) **גיאולית** כולו על קופסתו ומשאבתו — **תוצרת הארץ ועבודה עברית, מאורגנת.**

— דרשו בכל בתי המרקחת וחנויות המכלת —

תוצרת בית החרשת „גיאו" בתל־אביב

קולנוע „עדן"
תל־אביב
ממוצ'ש 2.5.31 ובמשך כל השבוע
א) יומן פוקס מדבר
נאומו האחרון של אלפונס מלך ספרד בערב המהפכה

ב) דיטה פרלו וילי פריטש במלודרמה הנפלאה
שירת הלבבות

בהשתתפות:
מקהלות הונגריות ותזמורת צוענית
שר ומדבר גרמנית 100%

שתי הצגות בכל ערב
בשעות 7.15–9,15
בימים ראשון שני ושלישי
הצגות נוספות משעה 3.15 אחה"צ
במחירים 20, 30, 40 מאי לילדים 10 מאי

קולנוע
„האמפיתיאתרון"
חיפה
ממוצאי שבת 31-5-2 ובמשך כל השבוע

סרט קולני מזמר ומדבר 100% גרמנית
„הפרוקורור הלר"

תכן כביר, משחק בלתי רגיל, נושא מיסני
בהשתתפות:
פריץ קורטנר הינריך גיאורג

שתי הצגות בכל ערב:
משעה 7,15 — 9,15
מחיר הכרטיסים: 26–36–49–66–76– 99 מא"י
אופיר פילם

תיאטרון וקולנוע
„עין־דור"
חיפה

החל מהערב ראשון למאי
ועד סוף השבוע
א) קומדיה מוסיקלית של ציורים חיים
ב) אמיל ינינגס
מדבר 100 אחוז גרמנית

ביצירה הענקית והנבחרה בכל יצירות הקולנוע כיום
המלאך הכחול
Der Blaue Engel
סרט שר ומדבר גרמנית 100 אחוז
בהשתתפות: מרלן דיטריך

כל ערב 2 הצגות משעה 7–9,15
הצגות יומית בתחילת זולים
יום א' (3 מאי) משעה 3,30 אחה"צ
ובימים שלישי וחמשי) 5,7 במאי)
משעה 2,30 אחה"צ

קולנוע אופיר
תל־אביב
ממוצ"ש 31-5-2 ובמשך כל השבוע הבא

האופרטה המפורסמה
ארושת הגדוד
בתפקידים הראשיים: המשחקת היהודיה ויויאן סגל ולופינו לאן (משרתו של מוריס שבליה ב„פרד האהבה")

סרט קולני מזמר ומדבר
בהשתתפות גדוד הוסרים ושרי צבא
תכן אביר, משחק מצוין, שירה ערבה, מוסיקה מסימה
עלילה בלתי שכיחה
2 הצגות בכל ערב 7.15—9,15

בתל אביב וביפו

אספות, הרצאות נשפים

— מחר בשבע וחצי בבוקר יתקיים בקלוב „הפועל המזרחי" שעור בכורי. המרצה—ה' ברשנסקי. מחר בעשר בבוקר ב„הפועל המזרחי" שעור בתלמוד. המרצה — הרב אלישקובסקי. במוצאי שבת בשמונה בדיוק תתקיים ב„הפועל המזרחי" קריאת עתון בעל פה גליון י"ב.

— מחר בתשע וחצי לפני הצהרים יתקיים בקלוב „מכבי" (רחוב נחלת בנימין קרן לילנבלום) אספה של חברי הארגון החקלאי של החיילים המשוחררים, הכניסה אך ורק לחברים.

— מחר באחת עשרה ורבע אספה ברחוב השחר 10.א החוג לתולדות התנועה העלמית של האשה מטעם ההתאחדות לשווי זכויות. החברות והמתעניינות מתבקשות לבוא לשעה הקבועה.

— מחר בשלש אחה"צ ב„הכח החי" (אלנבי 6) פגישת הצמחונים לשם הגשמת הרעיון הצמחוני: הוצאת ירחון, יסוד בית ילדים ועוד. החברים מתבקשים לדייק בזמן.

— מחר בשלש ורבע ה' אהרן צדוק באולם בית הכנסת „עזרת אחים" על הנושא: ל"ג בעומר.

— מחר בארבע אחה"צ תתקיים בבית הכנסת הגדול למעלה הרצאה על הנושא: „אתה בחרתנו". המרצה — בן ציון ליפשיץ.

— מחר בחמש אחה"צ תתקיים ב„עונג שבת" שיחת מר ש. פזי על הנושא: „הישוב היהודי בארגנטינה".

— מטעם אגודת „חובבי החזנות והשירה העברית" יתפלל השבת באולם „אוהל שם" ה' יוסף רוזנבך, בהשתתפות הקהל בשירה מאוחדת בתפילות, זמן התפילה: בערב 6,15; בבוקר 8,15.

— הערב בשמונה ורבע ה' גדליה זיכוביצקי בבית־העם, על הנושא: „בחזית הלאומית".

— בבתי הכנסת מאה שערים, בית־הכנסת הגדול, והאמריקאים ינאמו על קרן היסוד ה"ה ד"ר רב אלישקובסקי, ה' לואי ושוורד.

אחד במאי

אמש הואדו על מוסדות ההסתדרות העובדים (הועד הפועל, קופת חולים, בנק הפועלים, מועצת פועלי ת"א, קופת מלוה וחסכון, הסנה „הפועל", וכו') תכבות מעניני היום.

סנורות.

— היום, אחד במאי, תהיינה מרפאות קופ"ח במרפאה המרכזית ברחוב מזא"ה תהיה תורנות גרילה כמו בשבתות.

— היום בשתים בבית העם חגיגת האחד במאי. ינאמו: ה. ארלזורוב, ז. יצחקי, מ. קופל, מ. ליפשיץ, בתכנית האמנותית: חברי ה„אוהל". מקהלת האופירה והתנ"ך. קבוצת צופים עובדים (דקלום קולקטיבי).

לקונגרס העממי של האחיות שלונסקי

ועדת התרבות של הסתדרות העובדים מודיעה: לקונגרס העממי של האחיות שלונסקי בבית העם — כרטיסים לפועלים בהנחה של המישים אחוז בועדת התרבות.

שוטרים בריטים בתל אביב

אתמול הוכנסה לבית מינגברג ברחוב שינקין פלוגת שוטרים בריטים.

נשף בלט גרטרוד קראוז

במוצאי שבת בשעה 9 בדיוק באולם מוגרבי נשף הבלט של הרקדנית גרטרוד קראוז, בלווי שלישיה. על יד הפסנתר — הקומפוזיטור יוסף בר. בתכנית: רקודים פלסטיים, קלסיים ואופיים.

בספורט

מחר בארבע אחרי הצהרים על מגרש „המכבי" התחרות בכדור רגל בין נבחרת קהיר נגד נבחרת „מכבי" ארץ ישראל. עם התחרות זו מסיימת הקבוצה המצרית את שורת התחרויותיה בארץ.

קבוצת מכבי ארץ ישראל מורכבת כדלקמן נעים (פתח תקוה), וינברג (ת"א), רזניק (ת"א), זליבצקי (פ"ת), זליבנסקי י. (ת"א), בראון (ירושלים), דליצקי (ת"א), רוצי (ירושלים), לומק (פ"ת), חרש (ת"א). וזליבנסקי א. (ת"א).

— הערב בשמונה ורבע ורצה בקלוב „המכבי" מר מקרי (המאמן של הקבוצה המצרית) על הטקטיקה בכדור רגל. הכניסה חפשית.

— משבת זו יתקיימו העלות באתלטיקה קלה ומשחקים על שפת הים משמונה בבוקר. לחברים המשתלמים ימשכו העלות על מגרש „המכבי" בשבע בבוקר.

מאת הנהלת „מאונים"

הגליון האחרון לשנה השניה יהיה בפול ויופיע ביום א' ט"ז באייר. אליו יצורף תוכן הענינים של כל השנה.

מפני השנויים במערכת יופיע הגליון הראשון לשנה השלישית בכ"ז באייר. מאז יופיעו הגליונות כסדרם.

בתי מרקחת תורנים

בשבת פתוח בית המרקחת „רפואה" (רחוב אלנבי קרן אחד העם) ובית המרקחת „מגן דוד (רחוב אלנבי 35, קרן רחוב הס).

בירושלים

שנויים בשעות העבודה

שעות העבודה במשרדי הנהלת הסוכנות היהודית שלונסקי (אופירה פיראדי) הקונצרט של הזמרת יהודית שלונסקי בלווי הקומפוזיטורית ורדינה שלונסקי, בתכנית: שירים וארות מיצירותיהם של שוברט, מוסורגסקי, גלאזונוב, רימסקי־קורסקוב, בליני, בינידיטו מארצ'לו ורדינה שלונסקי ועוד. ההתחלה בתשע.

אספות, הרצאות, נשפים

— מחר בשעה וחצי לפנה"צ תתקיים בהתאחדות צעירי ארם נהרים בירושלים הרצאתו של מר י. אביזוהר באולם ועד העיר ליהודי ירושלים על הנושא: „איך תבנה הארץ" (בקשר עם שבוע של קרן היסוד). מוזמנים ביחוד אנודות הנוער מבני עדית המזרחי.

— מחר בשלש אחה"צ תתקיים ב„בני עקיבא" הרצאת ה' נ. גרדי על הנושא: „החלקאות" (ההרצאה הראשונה משורות ההרצאות על הנושא „החלקאות".

— מחר בחמש אחה"צ במסבת „עונג שבת" שיחת מר דוד ילין על הנושא: במה מצטיינת שירתו של שלמה בן גבירול?

— במוצאי שבת בשבע וחצי ירצה בקלוב בית הכרם ה' שלום שוואריץ על הנושא: „דרישותינו הפוליטיות (לקראת הקונגרס").

— במוצ"ש בשמונה ירצה מטעם החברה לתודה ולספרות „ירושלים" ד"ר יצחק מירקין על הנושא: „עצמאות המוסר ביהדות". אחרי ההרצאה: א) אזכרה לריסטור ד"ר אריה שוואריץ ז"ל ע"י מר א. מ. ליפשיץ; ב) אזכרה לסופר בנימין זאב זגל ז"ל על ידי ר' בנימין.

— במוצאי שבת תערך על ידי הבהרות הסוציאליסטית, סניף „בית הכרם" אספת נוער למען קרן היסוד באולם ביהמ"ד למורים העברי. ירצה מר י. אביזוהר על הציונות וקרן־היסוד.

אחד במאי

מועצת פועלי ירושלים הכריזה על בטול מלאכה היום בקשר עם אחד במאי. בעשר לפני הצהרים תערך ב„אביב" אספה פומבית בהשתתפותו של ה' ד. בן־גוריון.

בשתים אחה"צ — הנוכח המגרש החדש של „הפועל" ברחוב המלך ג'ורג' וחגיגה ספורטיבית. במוצ"ש יערך מטעם מפלגת פועלי א"י, באולם בית־הספר האימלקי נשף לכבוד האחד במאי. בתכנית: דקלומים, נגינה ורקוד אמנותי.

עוד קצין חדש

בימים אלה נתמנה על ידי המשטרה קצין חדש (מפקח שני) למשטרה העירונית בירושלים, והוא ממשפחת נשאשיבי ראש העיריה. אמנם עד עכשיו לא היה לו כל נסיון במשטרה, אך דבר זה לא הפריע לו מלהמנות בבת־אחת בקצין בעל דרגא.

הקצין החדש מתחיל בעבודתו היום.

שוב דחיה בפלילת רח' המלך ג'ורג'?

שעמנו, כי פלילת הכביש ברחוב המלך ג'ורג' תדחה לזמן מה, עד אשר ימצאו הסכומים הדרושים לעבודת הכביש.

לפני זמן מה פנה מרכז העבודה בבקשה לחלק את העבודה לכמה חלקים, כדי שגם היהודים יוכלו לקבל חלק מעבודת הפלילה. העיריה וגם הממשלה התנגדו, בידוע, בתוקף לחלוקת העבודה לכמה חלקים. והנה עכשיו שמענו, שהעבודה תחולק לשני חלקים, אבל דבר זה נעשה כדי לאפשר את מסירת העבודה לשני קבלנים ערביים.

קונצרט יהודית שלונסקי — בירושלים

מחר, במוצ"ש, יערך באולם „סאנטה אירא" (אופירה פיראדי) הקונצרט של הזמרת יהודית שלונסקי בלווי הקומפוזיטורית ורדינה שלונסקי. בתכנית: שירים וארות מיצירותיהם של שוברט, מוסורגסקי, גלאזונוב, רימסקי־קורסקוב, בליני, בינידיטו מארצ'לו ורדינה שלונסקי ועוד. ההתחלה בתשע.

אספות, הרצאות, נשפים

— מחר בעשר וחצי לפנה"צ תתקיים בהתאחדות צעירי ארם נהרים בירושלים הרצאתו של מר י. אביזוהר באולם ועד העיר ליהודי ירושלים על הנושא: „איך תבנה הארץ" (בקשר עם שבוע של קרן היסוד). מוזמנים ביחוד אנודות הנוער מבני עדית המזרחי.

— מחר בשלש אחה"צ תתקיים ב„בני עקיבא" הרצאת ה' נ. גרדי על הנושא: „החלקאות" (ההרצאה הראשונה משורות ההרצאות על הנושא „החלקאות".

— מחר בחמש אחה"צ במסבת „עונג שבת" שיחת מר דוד ילין על הנושא: במה מצטיינת שירתו של שלמה בן גבירול?

— במוצאי שבת בשבע וחצי ירצה בקלוב בית הכרם ה' שלום שוואריץ על הנושא: „דרישותינו הפוליטיות (לקראת הקונגרס").

— במוצ"ש בשמונה ירצה מטעם החברה לתודה ולספרות „ירושלים" ד"ר יצחק מירקין על הנושא: „עצמאות המוסר ביהדות". אחרי ההרצאה: א) אזכרה לריסטור ד"ר אריה שוואריץ ז"ל ע"י מר א. מ. ליפשיץ; ב) אזכרה לסופר בנימין זאב זגל ז"ל על ידי ר' בנימין.

— במוצאי שבת תערך על ידי הבהרות הסוציאליסטית, סניף „בית הכרם" אספת נוער למען קרן היסוד באולם ביהמ"ד למורים העברי. ירצה מר י. אביזוהר על הציונות וקרן־היסוד.

אחד במאי

מועצת פועלי ירושלים הכריזה על בטול מלאכה היום בקשר עם אחד במאי. בעשר לפני הצהרים תערך ב„אביב" אספה פומבית בהשתתפותו של ה' ד. בן־גוריון.

בשתים אחה"צ — הנוכח המגרש החדש של „הפועל" ברחוב המלך ג'ורג' וחגיגה ספורטיבית. במוצ"ש יערך מטעם מפלגת פועלי א"י, באולם בית־הספר האימלקי נשף לכבוד האחד במאי. בתכנית: דקלומים, נגינה ורקוד אמנותי.

עוד קצין חדש

בימים אלה נתמנה על ידי המשטרה קצין חדש (מפקח שני) למשטרה העירונית בירושלים, והוא ממשפחת נשאשיבי ראש העיריה. אמנם עד עכשיו לא היה לו כל נסיון במשטרה, אך דבר זה לא הפריע לו מלהמנות בבת־אחת בקצין בעל דרגא.

הקצין החדש מתחיל בעבודתו היום.

שוב דחיה בפלילת רח' המלך ג'ורג'?

שעמנו, כי פלילת הכביש ברחוב המלך ג'ורג' תדחה לזמן מה, עד אשר ימצאו הסכומים הדרושים לעבודת הכביש.

לפני זמן מה פנה מרכז העבודה בבקשה לחלק את העבודה לכמה חלקים, כדי שגם היהודים יוכלו לקבל חלק מעבודת הפלילה. העיריה וגם הממשלה התנגדו, בידוע, בתוקף לחלוקת העבודה לכמה חלקים. והנה עכשיו שמענו, שהעבודה תחולק לשני חלקים, אבל דבר זה נעשה כדי לאפשר את מסירת העבודה לשני קבלנים ערביים.

תאונות

מר יצחק מישה, פועל שרברב, רכב אתמול לפנות ערב באופנים ממקום לתל אביב. בצאתו לכביש הרגיש מאחוריו אוטו ולכן נטה ימינה ונסע בקצה כביש הביטון. האוטו עבר במהירות רבה והפילהו ארצה, והוא נחבל קשה בגופו. נהג האוטו, ערבי, לא עצר באוטו והמשיך את דרכו בלי להתעכב ולהגיש עזרה לפצוע. בעבור זמן קצר עבר אוטו שני שהעביר את הפצוע ליפו, ומשם הובא באוטו של „המעביר" לבית חולים „הדסה" במקום שדגישו לו עזרה.

— ב„הדסה" הגישו אתמול עזרה לבבאי שנחבל בזמן עבודתו בכבוי השריפה ביפו.

הלולא דרבי מאיר בעל הנס

אמש חגגו בכרם התימנים את הלולה דרבי מאיר בעל הנס. בחוץ נערכה הלקה.

המשחק הסימולטני בפתח תקוה

השתתפו ארבעים משחקים. שלשה זכו וארבעה יצאו בתרמי. המשחק ערך שש שעות.

אספת הציונים הכלליים בפתח תקוה

בשבת בשלש אחה"צ תקיים בפתח תקוה באולם „הרצליה" למטה אספת הציונים הכלליים והקרובים אליהם ברוח. על הפרק: א) הועידה הארצית של הציונים הכלליים המאוחדים; ב) הקונגרס הי"ו.

— בשמונה ירצה מ. אברהמי בקלוב „המכבי" בפתח תקוה.

חברת „המנחיל" בע"מ

מזמינה את כל בעלי המניות של החברה

לאספה שנתית רגילה

שתתקיים ביום 9 לחודש מאי 1931 בשעה 6 אחה"צ במשרד הראשי של החברה.

תל אביב, פנת רחוב הרצל ושדרות רוטשילד, בית ה' חורגין.

על סדר היום:

א) אשור המאזן והדין וחשבון של חברה טיום 31 דצמבר 1930.

ב) בחירות.

ג) שונות.

ההנהלה

ביום ה', כ' אייר (7.5.31) בשעה 8 בערב בדיוק תתקים

אספה כללית שנתית רגילה

של כל בעלי מניות הבנק הקונסטרוקטיבי בע"מ במשרד הבנק.

על סדר היום:

א. אשור המאזן והד"וח של ועדת הבקרת והמבקר הרשמי; ב. קביעת הדוחים וחלוקתם; ג. אשור תקציב לשנת 1931; ד. בחירת חברי ההנהלה במקום אלה שיוצאים בתור; ה. בחירות ועדת בקורת ומבקר רשמי; ו. שונות.

ההנהלה

השבת אבדה

נאבד ממני שטר שו"פ עשרים ליולי 1931. לפקודת אברהם סמילנסקי בחתימת משה רוזנברג מוצאו מתבקש להשיבו למשרד „הארץ" בשביל אלוהי ליכוב.

ג. ב. שהשטר הזה בטל ומבוטל ואין לו שום ערך.

מודעה בענין פשיהר"ג **קלמן מיקולינסקי**

מודיעים בזה לכל המעונינים, שביום א' 19.4.31 התקימה אספה כללית של הקרדיטורים, שבה דנו על דבר הצעת פושה"ג בדבר סדור הסכם (קונקורדט) אתו שעש"ו הבריחה בידי הקרדיטורים או לפחות 30% במוזמן מסכום תביעותיהם בתשלומים חדשים שוים למשך שנה אחת, החל מאחד עבור 3 חדשים מיום אשור הקונקורדט ע"י ביהמ"ש או לפחות 45% מסכום תביעותיהם בסחורה לפי מחירי בתהה"ר עפ"י הפקטורות בהוספת מסי המכס תיכף ומיד אחר אשור הקונקורדט ע"י ביהמש"ט. והיות והצעה זו נתקבלה ע"י רוב הקרדיטורים של פושהר"ג הנ"ל שסכום תביעותיהם שנתאשר ונתקבל עולה על שלשת רבעי הסכום הכללי, והיות ולא באה כל טענה מצד הקרדיטורים שפשרג זו היא פשיר"ג רמאית או נגרמה ע"י רשלנות — לכן הוחלט לסדר קונקורדט עפ"י התנאים הנ"ל ובהתאם לסעיפים 214, 219, 220 של החוק המסחרי, מפרסמים אנו את מודעה זו ומפנים את תשומת לב כל המעונינים לכל פרטיה ונותנים להם זמן של 8 ימים מפרסום מודעה זו להגיש את תביעותיהם בתנאי שישלמו את המסים הדרושים לשם בירור ההתנגדות כי אחרי עבור 8 הימים הנ"ל ושום התנגדות לא תוגש —ביהמש"פ יאשר את ההסכם הנ"ל על כל תנאיו לפי החוק.

ביהמ"ש המחוזי ביפו 30.4.31

י. אולאי מזכיר בפקודת שופט קומיסר

מודעה בענין פשיה"ר של ביה"ר „כתר קורונה", תל אביב (בדרך יפו ת"א) השותפים צבי (הירש קרופמן ואחיו המנוח בנציון קרופמן.

כל הקרדיטורים ושאר מעונינים מוזמנים בזה לאספה הכללית, שתתקים ביום 6.5.31 בשעה 4 אחה"צ בביהמ"ש המחוזי ביפו, סדר היום של האספה: א) דו"ח ממצב פשיה"ר. ב) אמות החובות, ג. חלוקת הרכוש, ד. שונות. קרדיטורים שטרם המציאו את תביעותיהם, נדרשים להגישן בצרוף תעודות מתאימות לשם הוכחתן ובסוכן ולשלם את הסם הדרוש למזכיר הח"מ בביהמ"ש הנ"ל. כ"כ נדרשים קרדיטורים לפי סע"ך שבמשרדי ההוצ'לפ, לפנות כנ"ל ולציין בכתב בקשתם את מספרי תיקי ההוצ'לפ שלפיהם הם תובעים. מפנים בזה את תשומת לב הקרדיטורים, שלפי הוראות החק המסחרי, נדרש כל קרדיטור לבא בעצמו לאספה הנ"ל או לשלוח את ב"כ החוקי במקומו, כדי לאשר ולהוכיח את תביעתו, — אחרת לא יבנם שמו לרשימת הקרדיטורים שתביעותיהם נתאשרו ושלפיה יחלקו את רכוש פושה"ר. אספה זאת היא היחידה לשם אמות החובות. לאחר האספה הנ"ל, יגיש הסינדיק לחלוקת הרכוש בין הקרדיטורים שתביעותיהם נתאשרו באספה הנ"ל. 30.4.31

יוסף מ. קמינץ, מזכיר, בפקודת השופט הקומיסר

מודעה בענין פשיהר"ג של **יוסף נייגר**, חיפה.

הודעה ניתנת כדלקמן:

א) הסינדיק הזמני שנמנה ע"י ביה"מש המחוזי אויר בישיבת הקרדיטורים שנתקיימה בבי"מש המחוזי בחיפה ביום שני 27 דנא, בתור סינדיק קבוע.

ב) כל בעלי החובות שעדין לא הגישו את תביעותיהם לסינדיק, עליהם להגישם במשך עשרים יום מהתאריך הנ"ל לע"ד ג'ון עספור ושמעון קיטאי, חיפה. התביעות שיוגשו אחרי הזמן הנ"ל לא מתקבלות אלא אם היתה סבה חוקית.

ג) אמות החובות יעשה בכל יום שלישי משעה 4 עד שעה 6 במשרד העו"ד ג'ון עספור. כל בעל חוב שיש לו תביעה עליו להופיע בעצמו או ע"י באכחו.

ד) ביום ראשון 10.5.931 בשעה 9 לפה"צ יכנסו הדיוני ביתו של פוש"הרג במכירה פומבית, במרכז מסחרי, חיפה.

סינדיקים ג'ון עספור, שמעון קיטאי

תיק 2912.931

הזמנה למשפט

התובעת: **המוכנות היהודית לא"י, ת"א.**

הנתבע: **משה (מוריס) מנדלזון** מרמת גן, מקום מגורו בלתי ידוע.

עליך לבוא לבימשה"ש בתל אביב ביום א' 24.5.31 בשעה 9 בבקר, בענין התביעה בסך 17.920 לא"י, שהתובעת דורשת ממך. אם לא תבא, תשפט שלא בפניך ולא תהי לך הזכות להתנגד, אלא אם תוכיח, שהעדרך היה מסבה מספקת.

שוה"ש בת"א (חתום).

מודעה

נמסרת בזה מודעה שביום ב' 4.5.1931 בשעה 9 בבקר תצא לפועל המכירה הפומבית של חמרים וגלמים וברזים אחרים של ביהמ"ר לנעלים „כתר".

על המעונינים בפרטי המכירה לפנות להמכרז משה לוי. המכירה תצא לפועל בביהמ"ר לנעלי „כתר" הנ"ל ברחוב יפו־ת"א.

חתום: **ניסן רודה**, עו"ד.

בשם השופט הקומיסר.

מודעה בענין פשיהר"ג של **יוסף נייגר**, חיפה.

הודעה ניתנת כדלקמן:

א) הסינדיק הזמני שנמנה ע"י ביה"מש המחוזי אויר בישיבת הקרדיטורים שנתקיימה בבי"מש המחוזי בחיפה ביום שני 27 דנא, בתור סינדיק קבוע.

ב) כל בעלי החובות שעדין לא הגישו את תביעותיהם לסינדיק, עליהם להגישם במשך עשרים יום מהתאריך הנ"ל לע"ד ג'ון עספור ושמעון קיטאי, חיפה. התביעות שיוגשו אחרי הזמן הנ"ל לא מתקבלות אלא אם היתה סבה חוקית.

ג) אמות החובות יעשה בכל יום שלישי משעה 4 עד שעה 6 במשרד העו"ד ג'ון עספור. כל בעל חוב שיש לו תביעה עליו להופיע בעצמו או ע"י באכחו.

ד) ביום ראשון 10.5.931 בשעה 9 לפה"צ יכנסו הדיוני ביתו של פוש"הרג במכירה פומבית, במרכז מסחרי, חיפה.

סינדיקים ג'ון עספור, שמעון קיטאי

הודעה

נאבד לי שטר ע"ס 12 לירות לפקודת **מלכה גרינברג** זמן פרעון 25.4.1931 בהתימת ידו של ה' **שלגר** מראשון לציון. מהעבר השני של השטר היתה חתימת ידה של **מלכה גרינברג**. בזאת הנני מודיעה כי השטר הנ"ל בטל ומבוטל ומוצאו מתבקש להחזירו לי לראשון לציון בית מוגלבסקי.

מלכה גרינברג

בית־חרשת מינץ

לתעשית כל מיני **מחממי אמבטיות, לחיצת כל מיני דוגמאות של פח ונחשת.**

הפירמה שלי מתקיימת זה כמה שנים וכל בעלי הבתים הגדולים בתל־אביב, ירושלים ובמקומות אחרים, שהכניסו אליהם את התוצרת שלנו — כולם שבעים רצון מעבודתנו.

לכל בעלי הבתים הבונים בנינים חדשים!

טרם שאתם קונים את המכונות האלו (לא בכל יום קונים הפצים כאלה) תוכחו אצל כל המחרים הגדולים על טיב תצרת **„בית חרושת מינץ".**

בואו ותוכחו!

ביהח"ר נמצא ברח' פרדיננד לפל מס' 10 תל־אביב.

לכבי חהג ל"ג בעומר

המומחה הידוע מתל אביב הרצל מס' 10 **שמכנים את השכר ומתאים הגורות** עפ"י המדה לגדולים וגם לילדים. התגורה המתאימה מרפאה את הילדים. בחלטה. יבקר לכבוד החג ל"ג בעומר, **בצפת** בל ושני לה' מאי רק במשך יומים ויתאכסן שם במלון **פרידמן.**

ש. פרידר.

הדוש שותף עם הון 150 לא"י

למסעדה מסודרת הנותנת הכנסה טובה רצוי משפחה עובדת

לפנות: ת"ד 485, תל־אביב

בית מסחר המתקים בתל־אביב הרבה שנים, בעל לקוחות קבועים, עומד מסבות משפחתיות **להמסר** או לקבל שותף בתנאים טובים

לפנות להארץ בעד י. מ.

דיני מפרסם ברבים

שאין שום **קשר מסחרי** ביני ובין יחזקאל סטימצקי בירושלים ובחיפה.

בכבוד רב

צבי סטימצקי, תל אביב

בית מסחר לעתונים וספרים רח' הרצל בקרבת הגמנסיה (נוסד בשנת 1920)

כל בעל חוש מסחרי השואף לעסק בריא ישקיע את המזומנים בעלשת אלה־האופנים

א) בבתים בתל־אביב עם הכנסה של 12 אחוז ובבתי נוי (לוקסוס) במחירים נוחים

ב) בבתים קטנים עם כל הנוחיות במרכז המסחרי שיהיו מוכנים למוחרם

ג) נגד משכנתאות על בתים ונכסים בכל הקומות בארץ

וכל מי הזקוק לכסף נגד בתים ונכסים יענה מיד.

בהזמנות יש לי להשכיר בית בן 6—4 חדרים ברח' הירסון מקום יפה על שפת הים

לפנות למשרד

א. ד. מזרחי תל־אביב

ת"ד 24 טלפון 177

דרך יפו תל־אביב 14

ביתו הפרטי תל־נורדאו רח' סירקין 21

בנק העולים א"י פולניה

בע"מ

ר' הרצל 3. ת"ד 425 תל. 442

ממלא עסקי בנק לכל ענפיהם

מתוך ומקל על המסחר בין פולניה וארץ־ישראל

נתקבל ישר ממשלת פולניה למכירה שטרי־ערך „דולרובקי"

בתנאים נוחים

הזדמנות יוצאת מן הכלל

למכירה

בית בז 2 כומות וכומה תחתונה ברחביה ירושלים

בנין חדש המכיל 8 דירות, עם כל ה... המודרניות: גן יפה ומראה ...

המחיר נמוך לרגלי פשיטת רגל

בדבר פרטים לפנות אל:

ה"ה מ. זליגמן וא. לויצקי עו"ד

ירושלים, רחוב יפו.

ת"ד 391 טלפון 288 392

השבת אבדה

אבד לי בספורט חו"ל שניתן על שמי **בעזל קטוש** בחודש אבגוסט 1930 מעיר לודז פולניה. המוצא מתבקש להשיב למשרד „הארץ" בשביל.

צעירות ויופי

Face-Cream HAUTA-METAMORFOZA

משחת הפנים האוטה — מטמורפוזה

Hauto Metamorfoza

של הרוקח ח. טבצ'ניק

מסירה את כתמי השמש, הסוכנין והנקודות, מישרת את הקמטים, מנקה לגמרי כל אבעבועות ופצעי חפנים. מעדינה את העור, מוסיפה חן, יופי, רעננות וצעירות.

הוצאות מצוינות אחרי שמוש בצנצנת אחת.

המכירה הראשית בבמר"ק „בלפוריה" ר' שבזי 21 תל אביב; אצל סולומון לוין **ירושלים חיפה.** בבית מרקחת „השרון" בפתח תקוה

בבימ"ק „בלפוריה" נמצא למכירה לחם וקמח דיאבטי לחולי מחלת הסוכר

בית המרקחת **„בלפוריה" פתוח כל הלילה**

משחת הפנים האוטה מטמורפוזה משמרת הפנים „מאחורי־המטמורפוזה".

לפני השמוש אחרי השמוש.

א. חרמוני

פרננד נוזייר

(מכתב מפארים)

העולם הספרותי הפאריסאי, לאמר, הצרפתי — (כי הלא כל הספרות, האמנות והמדע הצרפתיים ריכוזים, כידוע, בבירת צרפת, והמדינה כולה ניהנת מזיוה של עיר האורה ויונקת את רוחניותה רק ממה שנוצר במטרפולין; ולהנם נחפש, כמו, למשל, בגרמניה, מרכזים רוחניים שונים בערי השדה) — פארים הספרותית עומדת כיום תחת הרושם הקשה של מות אחד מגדולי הדרמטורגים והעתונאים הצרפתיים שבימינו פרננד נוזייר.

פרננד נוזייר (שמו האמתי פ. ווייל) היה אחד משלנו; עד כמה שיהודי צרפתי, שנולד בבירת צרפת להורים, שמוצאם בלי ספק מאלזס, זה מחסן המלואים של היהדות הצרפתית, — יכול ורוצה להחשב למשלנו. ואחרי שנוזייר היה בספרות ובחיים יהודי צרפתי טפוסי — מנקודת מבטנו: חצי יהודי; ועל היהודים למחצה ולרבע אלה אשוב לדבר לעת מצוא — ומהטפוסים המעניינים ביותר — דומני, שכדאי וראוי להקדיש לאישיות מצוינה זו דברים בעתון עברי.

אתו יורד מעל במת החיים אחד הסופרים הפאריסאים ואחד הדרמטורגים, שהצליחו ביותר והיו לחביבי הקהל הצרפתי. בעצם עבודתו הרבה ועשירת הגוונים, בהגיעו לשנתו הנ"ז, בין „ראשונה" של מחזה חדש על במת תיאטרון בולווארי מפורסם ו„חזרה כללית" של מחזה חדש אחר על במה אחרת, מת לפתע פתאום העובד החרוץ והאמן היוצר עשיר הכשרון, שהיה גם עליז מטבעו וידע ליהנות מחיי השעה ותענוגותיהם, — כי גם אמן החיים היה, — להתפעת ידידיו ומעריציו המרובים.

מחזותיו היו קלילים, אבל שנונים בתוכנם והדורים, מהוקצעים ומחונחנים בצורתם; הם יצאו מתחת עטו בקלות שקשה להבינה. את הזיעה והישיבה הארוכה על האבנים לא ידע. ביצירותיו לא הכירו את חבלי הלידה. הוא היה מוציא אותן באותו הסדר ובאותה התקופיות, שבהם מוציא הנחתום מדי בוקר בבוקר מתנורו את תופיניו ואת עוגותיו.

ובמחזותיו האחרונים הגיע לשיא יצירתו הדרמטית: סגנון עשיר ומבהיק, שיחה קלה ועלילה מושכת לב ועל פי רוב — „פרובלימות" מן האקטואליות ביותר של חיי היום יום הפאריסאים. וכל זה צעוף באויר הפאריסאי השקוף ומקוטר קטורת הבשמים האירוטיים.

והתשערו, כי סופר זה יצר בחצי יובל שנים לא פחות משמונים קומדיות ודרמות, שהועלו מאות פעמים על הבמות הפאריסיות ומשם עברו לבמות העולם התרבותי כולו? צריך, כמובן, להביא בחשבון גם את נסיונותיו הראשונים, שלא הועלו ושנשארו בסליהם של מנהלי התיאטראות. כי קשה לסופר מתחיל לחדור למערכת צרפתית בכח כשרונו ויכלתו ובלי מכתב המלצה מאנשים מפורסמים; אבל קשה מזה שבעתיים לפתוח את דלתות התיאטרון. בלי שתדלנות והמלצות של ידידים בעלי השפעה, נשותיהם, ידידותיהם ואהובותיהם ובלי יחוסים טובים למשתתפים מפורסמות — הרי זה כמעט בגדר הנמנע.

ואם נזכור, כי מלבד כותב חזיונות היה נוזייר גם עתונאי מפורסם ושוקד על פיליטוניו המצוינים, בשעה שפיליטונים טובים היו עוד מצויים בעתונים והקורא משתוקק להם (בימינו אין הקורא הרגיל זקוק למאכל תאוה דק זה, קיבתו מקולקלה על פי רוב ע"י המזון המשלשל של הראינוע) —; ובשנותיו האחרונות היה גם מבקר דרמתי, שלדבריו היו מקשיבים חבריו הדרמטורגים. גם קהל המבינים היה שותה בצמאון את משפטיו השנונים והחריפים, שידע להביע בחן מיוחד, ומחטיו הדוקרים היו — מכוסים באבק פרחים; — ואם נזכור את כל אלה, תגדל השתוממותנו למפעלו הכביר ולסכום העבודה העצום שהוציא (יותר נכון: שהכניס) במפעלו זה. ובימיו האחרונים הוסיף לפעול וליצור; כי לא נס ליחו, ורעננותו אתו כבן ארבעים. בספרות וגם בחיים. כי אהב את החיים, וביחוד את חיי הלילה של פארים שהיה אחד מנסיכי הרוח שלה; ואחרי שעות ארוכות של ישיבה ליד שולחן העבודה, ואחרי שבלה את הערב בתיאטרון, היינו מוצאים אותו לעת שחרית באיזה בית קפה מפורסם או באחד הסאלונים המפוארים של החברה הצרפתית הגבוהה בסביבת אצילי הרוח ונסיכות היופי.

ואם אחד מחבריו לעט נד לו בהספדו, וכותב בתוגה מהולה באירוניה מרה, שנוזייר היה לקרבן עבודתו המרובה לאין שיעור — מובטחני שרבים מחברינו לעט, כעברים וכ„אידישיסטים", מתפללים בעומק לבם: ולואי וזכינו למיתת נשיקה כזו.

*

אחרי גמרו את למודיו בסורבונה ובלותו בנעימים שנים אחדות כסטודנט לספרות ברובע הלאטיני — והתעניינותו במחזות ובחיי התיאטרון גדלה כבר אז — נכנס בעצת בני משפחתו, כפקיד נמוך לאדמיניסטראציה שיסד אז הבארון הירש לישוב היהודים בארגנטינה. ולא נכונים דברי המספיד ב„טאן": „שבין ראפורט למשנהו על הישוב בארץ ישראל כתב בסתר מחזות השקפה ופיליטונים מלאים התול ופנטסיה". לא, לצערנו, לא ידע את ארץ ישראל, וגם לא רצה לדעתה עד סוף ימיו. ואולי אשמה בזה האדמיניסטרציה, שבה עבד בימי בחרותו. קצה נפשו בלחם הקלוקל הזה, שהאכילוהו ובפילנטרופיה הזועמה והקטנונית, בה העסיקוהו. לא לכך נוצר. הוא שאף למרחב המחשבה, ורוחו המריאה אל האמנות. וזוכר אני את נאומו, שהיה מלא תוגה חרישית, התול מר ובטול מגבוה, שנשא כשחגגו לפני שנים אחדות בקלוב ספרותי אחד לרגלי הצגת המאה של דרמתו: „בעלה של אלין", ושבו - זכר את הימים המרים, שבלה באותו משרד לישוב בארגנטינה וידבר גם בגלוי לב ובמרירות מהולה בלעג על סבל הירושה שלו, היהדות.

ה„פרובלימה" של המחזה הנזכר היתה אז פאריסאית גמורה: המותר לגבר ליהנות הנאה הומרית, בכספית, מהאשה האוהבת אותו. כמדומני, שעולמנו התרבותי עשה בזמן האחרון, בנוגע לענין זה, קפיצות אחדות קדימה, ואינו מטפל עוד בשאלות כה דקות וכה מכאיבות. על כל פנים — לא בפאריס. המצפון הרחיב את הגבולות ורבים עתה הגברים בכל העולמות, ואולי רב מספרם בעולמות העליונים מאשר בעולם ה„אפאשים", שכמעט נעלם כולו — החיים על חשבון הנשים, ולא רק על מנת לעסוק בתורה, כאותם החתנים שבעיירותינו לפנים, שהיו סמוכים על שולחן חותניהם עד שיקבלו „סמיכה" או „הוראה"... ואם איני טועה התפשט מנהג „פאריסאי" זה בעולם הנאור כולו. אבל לפני חמש שנים השאלה היתה חדשה עדיין. ונוזייר הציגה כ„פרובלימה" מרכזית של המחזה „בעלה של אלין", שהיה אחד המחזות המוצלחים שלו.

ובאותו משתה החגיגה קם נוזייר להודות למכבדיו ומעריציו. השתתפתי במקרה באותו-נשף; וזוכרני שהופעתו החיצונית (קרח, גוץ, כרסן בעל פנים של בורסאי פקח) הפתיעה לא מעט את שכני, צרפתים משכילים מהפרובינציה: הזהו נוזייר?! —

נוזייר באר את הטעמים, שהמריצוהו לכתוב דרמה כזו והתחיל מימי בחרותו ומאותם הימים-בלי-חשק, שעבד במשרד הבארון הירש. העבודה, השנורים, שצבאו על הדלתות והפקידים העליונים הפילנטרופים השחצנים, שהתיחסו אליהם בשאט-נפש, — כולם יחד היו לו לזרא ולגועל נפש. ושכרו דל, כמאתים פרנק לחודש. והוא מתלבט אז בשעות החופש גם בהחבא, במשרד, עם ראשית אוניו הספרותיים... ויהי היום ויפגש בסביבות פארים אשה צעירה בעלת חן, שנענתה לו ותקבלהו בלי התנגדות מרובה בחברתה. הוא לוה אותה לביתה, כי אלמנה היתה, מן הבורגנות-הבינונית, שהיתה באמידות ובנחת ושמחה לקראת ידיד צעיר שעליו חלמה אולי... בבוקר אחרי שספר לה את תלאותיו ושאיפותיו לעבוד עבודה ספרותית במנוחה ומרצונו הכביר להקדיש לספרות את כל זמנו, הציעה לו בתמימות וביושר לב, שישב עמה והיא תדאג למזונותיו.

בקול רועד ספר על המלחמה הפנימית שהתלקחה אז בקרבו: „מצד אחד אשה צעירה, יפה, אוהבת, חיים שקטים והאפשרות לעבוד, ליצור ולהיות אולי מיד לאמן ולסופר חפשי; ומאידך גיסא ההרגשה המאוסה — סבלי הירושה — שהנך מוכר את אהבתך ואת נעוריך בנזיד עדשים. אפשר הרגש הזה היה רק משפט קדום ותוצאה של חיים סגורים ומסוגרים במשך מאות שנים בתוך גיטו צר? אבל העבר המעורפל הזה שהעיק כמשא כבד, משא-דורות — נצח, שבתי נבא רוה אל המשרד של הברון הירש, אל השנוררים המסכנים והפקידים השחצנים"...

הפסקה קצרה מרוב התעוררות, ואחר כך התהולל: „ועד היום אינני יודע אם הטיבותי לעשות בפנותי עורף לאותה אשה חביבה. לוא הייתי מקבל את הצעתה, אולי היתה הספרות הצרפתית מתעשרת בכמה יצירות טובות ויפות" — — —

אמרתי בלבי: לולא מוסר הכליות ורגש האחריות ודאי שלא היה נוזייר מגיע לאותו השכלול ולאותה ההשתלמות שבצורה..

ועל ידי אמנות משוכללת זו היה לאחד מעמודי התווך של היצירה הדרמתית הצרפתית החדשה. והתדעו שהדרמה הצרפתית של ימינו היא כמעט מונופול יהודי, אפילו יותר מהבורסא והעתונות? ברנשטין, פורטו-ריש, די-קרואסי, סאוואר, טריסטן, ברנארד, קיסטמקירס, קוואלום וכו' וכו' — כל יוצרי המחזה הצרפתי החדש וה„אספרי" הצרפתי המהולל — כולם יהודים!

חזיון ספרותי והיסטורי מענין — וחומר מצוין לחוקרי הנפש.

ונוזייר המנוח היה בשנים האחרונות „פירמה" ספרותית-דרמתית ידועה ומפורסמת. „פירמה" — אמרתי. כי מקצוע ספרותי זה דומה בימינו לתעשיה. (יתכן, כי הסבות של „אינדוסטריאליזציה" זו הן צללי היהדות שבחזיון שהזכרתי לעיל). ונוזייר עלה למדרגת ה„פירמה" השניה אחרי ברנשטיין, כי גם על התוצרת של נוזייר לבו הקופצים; ומנהלי התיאטראות היו צובאים על פתחו. ועונה-עונה היה נוזייר מוציא שנים-שלשה מחזות: מקוריים ומעובדים. וכשנפסקו מעינותיו המקוריים, היה שואב מהרומנים של פושקין, דוסטוייבסקי, אוסקר ווילד עד אירנה נמירובסקה, זו היהודיה הרוסית הצעירה, שהצליחה אשתקד, מטעם בלתי מובן לי, ברומן שלה „דוד גולדר". נוזייר עיבד את הרומן הזה בשביל התיאטרון ובשביל הסרט, ופלא. בתיאטרון ובראינוע נכשל המחזה!

אבל מסופקני אם מפלה זו הכאיבה את נוזייר או נגעה בשמו הטוב. בשנים-שלשה תיאטראות אחרים מציגים עתה את חזיונותיו המקוריים בהצלחה בלתי מצויה. ועוד היתה ידו נטויה.

*

הכל תלוי במזל, ביחוד הצלחתו של דרמטורג. והמזל לא האיר לנוזייר פנים מיד. אחרי מלחמה ארוכה וכבדה עלה לו לרכוש את ה„מזרח" בספרות ובתיאטרון. וכשמנהלי התיאטראות סרבו לו בתחלה, מצא את דרכו ל„מיצינאטים" פרטיים מאצילי צרפת, שרכשו את חזיונותיו בשביל הבמות הסאלוניות שלהם. נצחונו הפומבי הראשון היה בתיאטרון הפאריסאי „מישל", ולבמה זו נשאר נאמן כל ימיו. ואם לא קנה משום מה את התיאטרון הזה והיה למנהלו, כמו חבריו, ברנשטין, בתיאטרון ה„ג'ימנאז", וטריסטן ברנארד, שגם הוא יסד לפני זמן מה תיאטרון קטן על שמו, — ואין מעלים על הבמות הללו אלא את פרי עטם של בעליהן, —, היתה במת „מישל" ניזונה כמעט רק מתוצרת נוזייר, ועל במה זו משחקים גם במשך כל החורף הזה את מחזהו המוצלח ביותר: „הנבל הזקן הזה"....

נוזייר היה בשנים האחרונות אחד הדרמטורגים החביבים ביותר על הקהל. הצגות הבכורה היו מאורעות פאריסאים, שלהם חכו כל חובבי התיאטרון. אמנם, לחגיגיות „הבכורה" של ברנשטין לא הגיעו, אבל ברנשטין זכה להחשב ל„חד בדרא". הצגת בכורה אחת ויחידה לו, לפי המסורת שלו, שיצר בתיאטרון שלו, פעם בשנה; ועל חוק זה לא יעבור.

משמונים המחזות הידועים לנו, יש רק אחד — מלבד „דוד גולדר", שעיבד בלי הצלחה, כאמור, עפ"י הרומן של אירנה נימירובסקה — „הטבילה", המטפל בחיי היהודים הצרפתים המתבוללים. זה היה אחד המחזות שהצליח ביותר ושהוצג לסירוגין משך שנים אחדות בתיאטראות פאריסאים שונים, ענין והצחיק את הקהל הפאריסאי, וביחוד את הקהל היהודי. זו היתה סטירה נחמדה, חדה, נוקרת ומפולפלת על כל השקר והריקנות שבחיי היהודים העשירים ללא מוסר וללא אמונה.

הבת הצעירה — עד כמה שנשאר בזכרוני מתוכן הקומדיה הזאת, שראיתי לפני חמש שנים, — הנה אחות רחמניה בעת המלחמה, מתאהבת בבחור קתולי ונהפכת לקתולית אדוקה. אביה, שעודנו קשור למסורת האבות, מקבל, אחרי מלחמה פנימית, את מרותה של הבת, ולאט לאט חודרת האמונה החדשה, כדבר שבמודא, לתוך המשפחה כולה. במערכה האחרונה מחליטה הבת העגונה מאהובה, להכנס למנזר. המשפחה כולה התנצרה ושמרה כמובן על כל הרגליה מלפנים, שבהם מצוינים יהודי אלזס; והאם הזקנה, בהפרדה מעל נכדתה קוראה „שמע, ישראל"...

מצוינה היתה ביחוד הסצינה הראשונה של אותה „הטבילה": בטרקלין העשון יושבים שני צרפתים ומבקרים קשה את כל אורחי הנשף, שאליו באו גם הם: „יהודים... פולנים... ללא תואר וללא הדר וללא נמוסים" וכו' וכו'. הג'נטלמנים האלה אינם מכירים איש את רעהו, אבל הבקורת החריפה ואי-אהבתם את היהודים מקרבת אותם, והם מחליפים את כרטיסי הבקור: שם האחד — בלוך, ושם השני — לוי.

את המחזה הזה כתב נוזייר בשותפות עם סאוואר. בשם הזה, שפירושו „מדע", מסתתר שמו היהודי של אחד מאחינו מפולין. כמדומה לי שעוד לא העריכו את חשיבותם של ה„פולנים" בהתפתחות המחשבה והאמנות הצרפתית. די להזכיר את שני השמות ברגסון ומאירזון; האחרון היה משך שנים רבות מנהל משרדי היק"א ובקר כמה פעמים, בעניני משרתו, את א"י. יחסו לתנועת התחיה שלנו הוא שלילי, וזה שנים אחדות, שהוא עוסק רק בשאלות פילוסופיות, והגיע כמעט לפרסומו ולסמכותו של בן-ארצו ברגסון. שני אלה לא החליפו את שמות אבותיהם. אבל מי ימנה את כל אלה המסתתרים תחת שמות גאליים? ועל ז'אן ז'אק פינג, בעל השערות האדמדמות — (גם הוא יהודי פולני שהתנצר כמדומני), היו מספרים, למשל, את הקלמבור השנון הזה.

Il est Jean il est Jaques. il est roux—il est sat, mais il n'est pas Jean Jaques Rousseau

(הוא ז'ן, הוא ז'ק, הוא אדמדם roux הוא טפש sot אבל איננו ז'אן ז'אק רוסו.

וכמה חדודים צרפתיים, הנפוצים בעולם כולו כתוצרת צרפתית נקיה של „האספרי הגאלית", יצר הקומוניסטן היהודי שארל ראפופורט?

שארל ראפופורט זה הוא גם היום — בחיצוניותו, בקומתו הנוצה, בזקנו המסולסל ובכל הויתו — רב של עיירה המבקר את קרובו העשיר שבכרך. ומבטאו הצרפתי מלא עד היום הד ברדיצ'וב ואיישישוק. הוא משמש מטרה לעפרונותיהם החדים של הקריקטוריסטים הצרפתים המפורסמים, ואנו קוראים לו „רבי חיים". עמי הוא מדבר עברית—פגומה, אמנם— ומראה לי לפעמים את בקיאותו בתלמוד.

*

מותו של פ. נוזייר היא אבידה שאינה חוזרת לספרות העתונאית ולבמה הצרפתית.

וכשאני משקיף בעתונאי עברי וציוני על גבהו של אילן זה ובענפיו המרובים, הנני פורש בתוגה לקרן זוית ולבי עלי דוי; והמנגינה העתיקה מתחילה מזמזמת בקרבי: „וכרמי שלי לא נטרתי"...

אנו יוצרים ומפרנסים את התיאטרון הצרפתי, העשיר, בעל המסורת העתיקה — והתיאטרון שלנו מוכרח לנוע, בחומר וברוח, ולחפש חזיונות, מחזות ו„ריג'יסורים" בין הנכרים...

אנו טפחנו וגדלנו את הראינוע — והסרטים הארצישראליים מה גרועים הם בתוכנם ובטכניקה שלהם.

אנו אדירי הבנקים — ואוצר ההתישבות היהודי מה דל, קבצני ומסכן הגהו...

ד"ר י. קרניאלי

הסופר האיטלקי היהודי פיטיגרילי

הרומנים שלו תורגמו עכשיו לאנגלית, צרפתית, גרמנית, רוסית ופולנית והולכים ונתרגמים גם ליתר השפות, ויש שהם מופיעים בבת אחת בתרגומים שונים. הרבה אגדות שאין בהן ממש נרקמו כבר מסביב לסופר הזה, שבמשך זמן קצר קנה לו שם עולם.

פיטיגרילי הוא יהודי איטלקי, רופא לפי מקצועו, ומכיון שהעיז בספריו להרים את המסוה מעל המוסר הקיים והראה את הכעור המסתתר גורש מאיטליה הפשיסטית. יש כמובן, גם יד אשה באמצע ומעשה נקמה בצורת הלשנה לפני המשטרה האיטלקית. בתור סיוע לדבריה (כי פיטיגרילי פגע בכבודו של מוסוליני) הראתה את מכתבי האהבה ששלח אליה בשעתו, שבהם הוא מלגלג על התנועה הפשיסטית ומחולליה. ואין ספק כי סופו של פיטיגרילי היה כסופם של כל המתנגדים למוסוליני באיטליה, אלמלא הצליח לברוח בעוד מועד.

בעיקר נפוצים רומניו „קוקאין", „חגורת הצניעות", „שמונה עשר קרט". בספריו הוא מגלה את מסתרי האשה המודרנית, בלי לכסות אפילו טפח, כנהוג בספרות. האשה, לדעתו, היא בוגדת ולשם ספוק צרכיה המיניים היא מסוגלה לעשות כל דבר, כל זיוף וכל שקר שבעולם. את העותיו הוא מביע בצורה יפה, אמנותית. סגנונו חריף וחי, והוא יודע לרתק את הקורא, לתבל את ספוריו באפוריזמים חריפים, המוצאים חן בעיני הקוראים המרובים בכל הארצות.

וכך אומר אחד מגבורי הרומן „קוקאין": „נשים נמשלו למודעות המודבקות אל העמודים ברחוב. כדי להסתיר את המודעה הראשונה מדביקים עליה מודעה אחרת המכסה עליה. כשהדבק רענן והנייר רטוב, יש עדיין אפשרות להבין את צבעה של המודעה הראשונה, אלא שלאחר שנתיבש הצבע אין שום זכר למודעה הקודמת והרוצה להסירה מוכרח לקרוע גם את שאר המודעות שנדבקו עליה וזכרונה מתרופף, הלב מתרוקן ונשאר מוקרח כעמוד המודעות הזה"... — בפרדוכסים אפוריזמיים כאלה גדושים הרומנים של פיטיגרילי.

המטרה לחצי לעגו היא תמיד האשה. אלא שאין הוא מונע את שוט לעגו מכל דבר; כי אין קדוש בעיניו. כל הקיים במשטר הקפיטליסטי משמש נושא להתולו העוקצני. אחד מטיפוסיו אומר: „להחזיק תמיד בדעות קבועות יוכל רק מי שאין לו כלל דעות משלו".

בספר אחד הוא מתאר איש הרוצה להצליח בחיים, וידידו מיעץ לו להיות עתונאי. וזה הנימוק: „מי שאינו בקיא בסתרי העתונאות סבור, שהעתונאי הוא איש בעל זכויות מיוחדות, מפני שבתיאטראות הריהו מקבל את המקומות המעולים; מיניסטרים מסבירים לו פנים, האמנים הגדולים הם ממקורביו ומדברים אליו בלשון של חבה „אתה". אבל הקהל הגדול אינו יודע כמה שונאים אותו מעומק הלב כל אלה שמקרבים אותו בשעת הצורך המסבירים לו פנים רק מחשש, שמא יקדיח את תבשילם ויתנקם בהם בעטו, אם יפגעו, חלילה, בכבודו".

„החיים, אומר באחד מספוריו פיטיגרילי סופר, האנוס להיות מלצר באחת המסעדות בפארים, מורכבים מהרבה דברים מגונים. **עלינו לדעת ולהרגיש, כי מישהו חלש ממנו. המשרת יורק בקערת אדוניו כשהוא מגיש לו את האוכל, מפני שאותה שעה הוא יוצר לעצמו את האילוזיה, שהצליח להשפיל על ידי כך את מעבידו, העולבו".** ואסטרונום אחד אומר במסבת ידידיו: „רק בשקר יש יופי מרומם. רק חוסר הצורה, נגודים והפכים מעוררים אותי ומשפיעים עלי. יש לנו יותר מדי דברים אמתיים ומובנים לכל". ואחד הגבורים שואל את חברו: „כלום מתחיל אתה להיות מאמין?" „לא!" עונה הנשאל. „האמונה נדמית בעיני כחברת מניות הנתמכת ע"י הממשלה, העוסקת במכרות פחם, שאיש לא ראם. דתות שונות לוחמות ביניהן, אבל המלחמה הזאת מתנהלת בחשאי, כדי שלא ידע איש, שהיא מיוסדת על מכרות פחם שאינם במציאות כלל. אבל הואיל ורבונו של עולם הוא נשיא הכבוד שלה, לפיכך הכל מתיחסים אליה באמון."

ברומאן „קוקאין" מתאר פיטיגרילי את התאבדותו של טיטו. אהובתו האיטלקית נזדעזעה בראותה שאהובה אבד את עצמו לדעת. לזכרון היא לוקחת אתה את הפנכה המלאה אפר, שנשארה אחרי מותו של טיטו. האשה סבורה, כי שוב אין היא יכולה לאהוב גבר אחרי טיטו. פנכת האפר עומדת על שולחנה לזכר עולם. אך הנה נתקבל מכתב מאוהב שני, החומד את יפיה, ומיד היא כותבת לו תשובה וקובעת את זמן הראיון לשעה הרביעית אחרי הצהרים. כדי ליבש את הדיו (סופג אין בחדרה), היא לוקחת מעט מאפר הזכרון וזורה אותו על המכתב לאהובה החדש, וחוזרת ומערתו אחר כך אל הפנכה.— זהו, לדעתו של פיטיגרילי, סמל יחסה של האשה אל הגבר.

אופייני מאד בשביל יצירותיו של פיטיגרילי ספור קטן הנקרא בשם מוזר: „הכלב מספר"...

שני כלבים נזדמנו באחד מפרברי פארים, ואחד מספר לחברו את חיי האנשים, המלאים הפקרות, זנות, שפלות וכו'. — „טוב לראות", — טען הכלב, — את כל האנשים והנשים המודרניים ברחוב כשהם יושבים בריסטורנים, תיאטראות וכו', כאן פניהם כפני אדם. ואלו בבית חרפה ובושה לראותם בנולותם. ראיתי דברים יפים בבתי האנשים. באמת אין הבדל במוסריותם. בחדרי השינה של הנשים הצנועות ממש כבחדרן של הפרוצות, אלא שהצנועות יודעות להסתיר ואלו הפרוצות עושות הכל בפרהסיא".

כך מחרף פיטיגרילי את מערכות הנשים המודרניות. הוא מתעלל בכל הנמוסים, ההרגלים, המסורית והקדושה של תקופתנו ושל התקופות הקודמות — והקוראים שבעים רצון, נהנים, כי כך טבעו של האדם המודרני: להתלוצץ ולהתכבד בקלון עצמו.

אכן קשה להבין את סוד הצלחתו היתרה של מספר זה, שסופרים בעלי כשרונות יותר גדולים ממנו לא זכו לה כל כך מהר. על כל פנים, עובדה היא, שספריו נמכרים לאלפים ולרבבות ומתורגמים ללשונות הרבה. סימן שזהו צורך השעה המשחקת לפיטיגרילי, ואין דנים על דברים שבטעם.

בכשרונו הציורי כובש פיטיגרילי את הלבבות ומשתלט על המחשבה בכח פתגמיו החריפים והמבריקים. רסיסי חיים, רוטטים תחת עטו ומעלים שפע עלילות ודמויות, המקרבות את יצירותיו לתמונות ראינוע נהדרות.

חמשה עשר מי יודע

(אזהרה למבקרים)

מר א. זלדס בבקרתו החריפה על ספרו של ליבושיצקי („הארץ", גליון 3539) העיר בוודאות, כי „תורת משה" נזכרת בנ"ך רק פעם אחת. בא מר ב. מיטניק (גליון 3545) ותפס את מר זלדס ואמר בבטחה, כי „תורת משה נזכרת בנ"ך בעוד שני מקומות. ותמוהים דברי שניהם: „תורת משה" נזכרת בנ"ך חמש עשרה פעם! ואלו הן: יהושע ח' לא; ח' ל"ב; כ"ג ו; מלכים ב' ב' ג; מלכים ב' י"ד ו; כ"ג, כ"ה; מלאכי ג' כ"ב; נחמיה ח' א'; עזרא ג' ב'; ד' ו'; דניאל ט' י"א; ט' י"ג; דה"י ב' כ"ג י"ח; כ"ה ד'; ל"ד ט"ז.

מכאן אזהרה למבקרים.

אגב: רצוני להעיר כאן על מה שצריך להתבונן בפסוק שהובא למעלה בנחמיה ח' א'. שם נאמר „ויאספו כל העם וכו' ויאמרו לעזרא להביא את ספר תורת משה אשר צוה ה' את ישראל". אולם עזרא לא הביא רק ספר תורה סתם: „ויביא עזרא הכהן את התורה" „ואזני כל העם אל ספר התורה", „ויפתח עזרא הספר לעיני כל העם" „ויקראו בספר תורת אלקים". ובפס' ט' ג': „ויקראו בספר תורת ה'" (שם)—ואף פעם אחת לא נזכר „ספר תורת משה" כפי שדרש העם!

אולי יש בזה כוון למה שאמרו חז"ל (סנהדרין כ"א) „מתחלה נתנה תורה לישראל בכתב עברי ולשון הקודש. חזרה ונתנה להם בימי עזרא בכתב אשורית ולשון ארמי, בירורו להן לישראל כתב אשורית ולשון הקדש" (כספר אשר בידינו). הרי שספר התורה אשר ממנו קרא עזרא לפני העם היה שונה בכתב מספר תורת משה.

אליעזר אליהו פרידמן

יצאו לאור

„ספר הצופיות" ספר-עזר לטכניקה צופית מאת אדם שמידברג. יצא לאור ע"י ההנהגה העליונה של ההסתדרות „השומר הצעיר" העולמית. הוצאת הקואופרטיב השומר המרכזי ורשה.

— „לנוער". כ"ח. ה„כרמל" מאת ע. אטינגר. ספרית ארץ ישראל של הקרן הקיימת לישראל. בהוצאת „אמנות".

— „מולדתנו" חוברת ג'. מעשה ברועה ערבי. מאת מ. חריזמן. יצא בהסכמת מחלקת החנוך של הסוכנות היהודית לארץ ישראל. הוצאת „אמנות".

— **„המכשפה מפארים"** מאת ויקטור הוגו. **כרך** שלישי. תרגם יעקב שטינברג. הוצאת „אמנות".

— „מערב במזרח" (תולדות הצלבנים בארץ ישראל) מאת ש. אוסישקין. הוצאת „מצפה".

— „התרכמנים בארץ ישראל" מחקר באתנוגרפיה של ארץ ישראל. חוברת ראשונה מאת טוביה ב. אשכנזי. הוצאת „קדם".

— „בחזרה" מאת אריך מריא רימרק. תרגם י. ליכטנבוים. הוצאת א. י. שטיבל.

פרס „כתובים" לקורא העברי!

ספר — בחילוף אותיות: — ספר
איך פרס תלוי פרס

דרשו את הפרסים בכל בתי מסחר הספרים ובהנהלת „כתובים" (שדרות רוטשילד 13), על פי הפרסים תקבלו ספרים יקרי ערך מכל הוצאות. ספרים, קומפלקטים של כתובים, „התקופה" ועוד

כל הקונה פרס ב-20 מא"י זוכה בספר שמחירו יקר

ד"ר נ. שלם

המרגליות

(Pirulae)

השמות: מרגלית, מרגלא, מרגלין, מרגלי מרגן, מרגניתא, מרגליטס וכיוצא בזה מצויים ביותר בספרותנו התלמודית, ומקורם בלשון היונית: „מארגאריון", מארגאריטים", „מארגילים", או גם „מארגיליון" (לשם הקטנה), ומובנם העיקרי פירולא, לאמור, הגוף העגול, הצדפי, הקשה והמבהיק, הנוצר בקרביהן של רכיכות ים שונות, או יש והורו גם על אבן טובה בכלל, „גימא" בלע"ז, ממש כהוראתם גם אצל העמים העתיקים האחרים.

תופעה זו של הדירת מושג ה„מרגלית" לתוך מושג „האבן הטובה" שהיא נפוצה גם בימינו, היתה תופעה רגילה בימים עברו, ועקבותיה נשתמרו הן בספרותנו והן בספרויות שאר העמים.

במקרא אין עקבות ברורות של המושג „פרל"; ואף על פי שקשה להניח, כי באותה תקופה לא הכירו אבותינו את המרגליות. ומה גם מאחר שהללו באו מן הים האדום והים הפרסי. כמו כן אין להניח, שהופיעו בארץ בבת אחת רק עם בוא היונים. יתכן, שהמלה „מרגלית" חבויה בספרות המקראית (אם רק ניכר הדה בה), בתוך שם אבן טובה אחר, אשר הורה גם עליה וגם על אבן אחרת, כגון „פנינים", „שוהם" ודומיהם.

יתכן, שהמלה נטיפות שבמקרא באה להורות על ה„מרגליות": „ויהי משקל נזמי הזהב אשר שאל אלף ושבע מאות זהב לבד מן השהרונים והנטיפות ובגדי הארגמן שעל מלכי מדין, ולבד מן הענקות אשר בצוארי גמליהם"... (שופטים ח'). או גם: „ביום ההוא יסיר ה' את תפארת העכסים והשביסים והשהרונים, הנטיפות והשרות"... (ישעיה ג').

ידוע לנו, שהקדמונים המשילו את המרגליות לנטפי דמעות, או שדימום לטפות מים או נוזלים אחרים שקופים או שקופים למחצה. המלה „נטיפה", אשר הוראתה „טפה", באה ברשימת תכשיטים ועדיים המשובצים אבנים טובות. יש לשער, איפוא, שגם ה„פרלות" באו משובצות לעדיים מיוחדים ונקראו „נטיפות"; אף כי במלה זו יש לראות גם מרגליות העשויות לאו דוקא מן החומר הצדפי הנוצר בקרבי הרכיכה, אלא מזכוכית, מקוארצה או מכל אבן טובה אחרת.

המיחסים את ה„נטיפות" לכלים מיוחדים בעלי לוע ופה צרים, השומרים על מיני בשמי נוזלים, הניצקים מהם טפין טפין, שוגים; באשר אין לצלוחיות של פליטון ולעדיי הגוף כגון ה„שהרונים", ה„שביסים" ה„עכסים", ה„ענקות" וכדומה ולא כלום.

אבותינו ידעו את מקורן של המרגליות, כשם שידעו גם את מקורן של הפנינים האדומות, או האבנים הטובות השייכות לעולם המינרלים: „שלשה נמלים הם: שנים של רומיים ואחד של פרסיים, של רומיים מעלים אלמוגים, ושל פרסיים מעלים מרגליות" (ר"ה ס"ג).

גם מתוך הקטע, שהובא על דבר בקורו של רב נחמן בר יצחק אצל רב נחמן בר יעקב, רואים אנו, שאבותינו ידעו יפה את מוצאן של המרגליות. הם הכירו, שהמרגליות חבויות בים ושמורות בים, אלא שרוח הקדים האיומה משפיעה כביכול לרעה גם עליה, כדכתיב: „כיון שראה רב נחמן בר יצחק את רב נחמן בר יעקב — הלך אצלו. גילה את זרועו. אמר: שידה מנשבת. אמר רבא. כך אמר רב: אשה מפלת בו, ושמואל אמר: אפילו מרגלית שבים מרקבת בו"...

למרות ידיעתם של אבותינו את מקורן של המרגליות; לא היה מחוור לכולם בכל זאת, אם מרגליות אלו מצויות בקרבה של רכיכה או במקום אחר בים. רבי יוחנן סח: „פעם אחת היינו מהלכים בספינה וראינו קרטלית שהיו קבועות בה אבנים טובות ומרגליות ומיני דגים שקרויים כרשא מקיפים אותה. ירד בר אמודאי (צולל) להביאה"... (ב"ב ע"ג, עד). מוזר הדבר. הנוסעים הללו, ראו קרטלית כזו בלב ימים, כי הרי במקום שמיני דגים הקרויים „כרישא" הכתוב מדבר; וקרטלית זו לא צפה חלילה על פני המים, אלא היתה מונחת על זוטו של ים, שהרי בר אמודאי ירד לקחתה וכו' וכו'. הנה כי כן יש לראות מתוך ספור זה את רשמי השיחות שפשטו בעם בדבר ציד המרגליות החבויות כבתוך „קרטליות", במקומות שברי אמודאי יורדים לקחתם, ושם מסתובבים כידוע הכרישאות הבולעים את ברי אמודאי חיים או שתולשים מגופם איברים איברים.

באותו מקום מסופרת שיחה אחרת אפיינית יותר (אף כי מעורפלת למדי), שנמסרה בשיחה בעלמא, והפרתה את דמיונם של חובשי בית המדרש, אשר בלאו הכי לא היה עקר ומקוצץ ביותר: „סח רב יהודה הינדואה (מהודו?): פעם אחת היינו מהלכים בספינה, וראינו בים אבן טובה (קרי: מרגלית) ותנין כרוך עליה. ירד בר אמודאי להביאה. בא תנין ובקש לבלוע הספינה. בא עורב והתיז ראשו ונהפכו המים לדם. מיד בא תנין אחר, נטל את האבן ותלאה (נוהגים לתלות „מרגליות") על המת והחיהו. חזר התנין ובא לבלע את הספינה. בא צפור והתיז ראשו. נטל את האבן הטובה וזרקה לתוך הספינה. היו עמנו בספינה עופות מלוחים. נתנו עליהם את האבן — נטלוה עמם ופרחו להם" (ב"ב ע"ג ע"ד).

כמה נאיביות בספורי מעשיות אלו של יורדי הים באניות, המסופרים ע"י „בני יבשה". ספורים דמיוניים שנוהגים לספר לפלחים עובדי האדמה, לבריות שלא ראו את האוקינוס מימיהם, הבולעים אותם חיים, על קרבם ועל עורם. חובשי בית המדרש הללו, המכלכלים את עצמם בתדירות בסוגיות חמורות המקפיאות את לחלוחית נשמתם, נכסף רוחם מפרק לפרק אל דבר מה לחלוחי יותר ומענג יותר. משום זה הטו אזנם תמיד אל ספוריהם של האורחים, שבאו לארץ חדשים לבקרים, מהם יוניים ומהם רומיים ומהם גם פרסיים וכדומה, עוברי ארחות ימים, אשר אהבו להשמיע את ספוריהם על חיי יצורי הים. ציד הדגים למיניהם, ו„פירות הים" בכלל, כגון המרגליות, הפנינים ושאר מתנות הים. ספורים דיאליים אלו בהמסרם מפה לאוזן, ובהצטרפם לספורי ה„קרטליות" וכדומה שהים פולטן, נתמזגו ליחידת פלאים אגדתית אחת, כאופי ספוריו של רבה בר בר חנה.

ציד המרגליות והשמוש בהן. היה נפוץ בעבר הרבה יותר מאשר בימינו. יש להניח שנמצאו מרגליות גדולות מאד שהיו לנחלה לנסיכים, למלכים ולשועי הארץ האדירים אלילי הזהב והכסף. הספורים שנותרו לפליטה ממרגליות מפוארות כאלו כאילו הגדילו את מדותיהן יתר על המדה. מספרים על מרגליותיה של קליאופטרה — המלכה הנאוה בדורה — שהיו הגדולות ביותר בזמנה. שתי מרגליות אגסיות היו תלויות בתנוכי אזני הנסיכה הרומית-המצרית הזאת, שרכשתם בששת רבואות דינרים ססטרציים (לפי גירסאות ידועות), או שקבלתם במתנה ממלכי המזרח אשר הללו את יפיה וחזרו אחריה (לפי נוסחאות אחרות). כותבי הכרוניקות העתיקים מספרים, שלרגלי משתה מפואר, שערכה היפהפיה לכבודו של מארקוס אנטוניוס, כתשה ושחקה אחת מן המרגליות הללו לאבק דק. המיסה אותה בתוך גביע חומץ ושתתה את הנוזל המרגליתי לעיני האורח הנכבד, להראות לו את עושר כבוד מלכותה ואת יקר תפארת חמודותיה. סופה של המרגלית הענקית השניה נסתיים בטוב. היא הובאה לרומי יחד עם כל רכושה של קליאופטרה, ושם אאוגוסטוס גזרה לשנים וקשט בהן את פסל ונוס שבפנתיאון.

גם האגדה שלנו מספרת דבר מה על מרגליות יקרות: זקנו של אהרן הכהן הגדול היה מפואר ומיוחד במינו, עד שנעשה לסמל בפי העם: „כזקן אהרן היורד לפי מדותיו". ומה היה בו? „שנו רבותינו: כעין שתי טפי מרגליות היו תלויות לאהרון בזקנו". אמר רב פפא: תנא, כשהוא מספר עולות ויושבות לו בעקר זקנו" (הור' י"ב).

אם ההיסטוריה מספרת על מרגליות מפוארות ומובחרות המצויות בעולם הזה, אין תימה אם אבותינו המציאו להם מרגליות ענק שתפארנה לעתיד לבוא את שערי ירושלים; ואם ימצא מישהו מן התלמידים אשר יטיל ספק בדברי רבו. ויקשה לאמר: הרי המרגלית הגדולה ביותר כביצת ציצלת לא נמצאה, שלשים על שלשים אמות נמצא? סופו של אותו תלמיד כמובן „המלגלג על דברי החכמים" להפך לגל של עצמות (ב"ב ע"ה ע"ו).

על אף חוסר תאורים ברורים במקרא, אין ספק שהשמוש במרגליות הוא עתיק מאד. הרומיים, לעומת זאת, השאירו לנו ידיעות מימים קדומים מאד. והרי ידוע שהללו קבלו את מנהגי השמוש באבנים טובות ומרגליות מן המזרח. משום כך נראים הדברים, שהמנהג הזה היה נפוץ בעמי המזרח עוד מקדם קדמתה. הרומיים נהגו לקשט את בגדיהם החשובים — בגדי תפארתם — במרגליות מובחרות, מרגליות שהיו מוקדשות גם לאליל האהבה והיופי — לוינוס.

סימנים לקשוטים כאלו שרדו גם בספרותנו; אלא שמן השטין נראה, שהיהודים — ואפילו העשירים שבעשירים — לא נהגו ביותר להתהדר בשמלות שקבועות בהן מרגליות, זולת המתיונים אשר רצו להקדים במעשיהם את היונים והרומיים: „למלך שהיה לו לבוש משובח עשוי במרגליטין (במד' במ"ר פ' י"ב) או „למלך שנגלה לבן ביתו בלבוש נאה של מרגליטין (במ' חזית פ' צאנה וראנה) וכיוצא בזה גם בילקוט תרומה ובעוד מקומות אחרים.

לפי עדותם של חז"ל, הרומיים לא עסקו בציד המרגליות כמו הפרסיים. והדבר מפליא. אולם יש להניח, שציד המרגליות בים האדום היה נתון ברובו לבעלי קונצסיה רומיים, כי הרי הם הם היו השולטים באותו אזור, והמרגליות שהובאו משם היו מובחרות יותר מן המרגליות הפרסיות.

לפי הנראה אבותינו לא עסקו במקח וממכר פרופיסיונאלי במרגליות. הם אמנם קנו אותן מידי יושבי שפלת החוף ושלמו עבורן כסף רב כעדות הכרוניקות שבימים ההם. ועבור מרגלית משובחת אחת, למשל, יש ושלמו גם „רבואות של כסף". עד נאמן הוא הפתגם השגור „מרגניתא דלית לה טימי, כל דמשבח בה פגמה" (ירושלמי בר' ט'). ומעשה בארטבן (שר רומי אחד) ששלח לרבי מרגליות יקרות, אמר לו: שלח לי דברים טובים כמותן. שלח לו מזוזה. שלח ואמר לו: אני שלחתי לך דבר שאין לו שומא ואתה שולח לי דבר השוה פולר אחד" (ב"ר פ' ל"ה).

המרגליות נתעלו בעיני העם במדה כזאת עד שנמשלו בהן דברי החכמה והדעת אשר יצאו מפיות החכמים: הבטוי „פה מפיק מרגליות", אשר היה שגור בפי רז"ל, מהלך היה גם בפי הרומיים אם גם בצורה אחרת. „מארגאריטאס אנטי פורקום", אומר מתיא, וכוונתו לאמר: „(אל תשליכו) מרגליות לפני החזירים". ז. א. לשוא לומר בפני בורים ובערים מדעת דברי חכמה ובינה שלא יבינום.

אף על פי כן למרות שהמרגליות לא היו נדירות בשוק הארצישראלי, בכל זאת מעטים מאד היו כנראה הידענים והמומחים בהן. הירושלמי (בכורות ג') מספר, כי „שמעון בן וא היה בקי ב„מרגליות" ולא היה לו כבר לחם לאכול" — סוחר יהודי נפלא וטפוסי כביכול למקח וממכר באבנים טובות ומרגליות.

הרומיים קראו למרגלית גם פירולה (שפירושה אגס קטן, על שם צורתה). שתי המלים הללו כאחת נשתמרו בספרותנו התלמודית, והוראתן אחת, אלא שה„פירולה" הורתה כנראה על האבנים המבריקות ביותר, ובטאוה: בורלא, פירולין (ברבים), בירולא וכדומה.

נציין שאת אבן השהם שבכתפות הכהן הגדול תרגמו המתרגמים בשם „מרגליין די פירולין", כדי להבדילה מן ה„מרגליין" הכללי, שמושגו היה מרחב ותועה. בבטוי זה נתאחדו שתי המלים היוניות והרומיות לתאור אבן חן אחת בלבד. יתכן הדבר שבבטוי „מרגליין די פירולין" התכוונו רז"ל לציין את הצדף היא אם המרגלית, במקום המרגלית עצמה.

במרוצת הדורות הלכה המלה „מרגלית" ונדדה עד המזרח הרחוק. בהרבה ארצות יצאה מהוראתה הראשונה והורתה על אבנים טובות אחרות, חרוזים וכיוצא בזה. מלה זו נשתמרה במזרח עד ימינו אלו בצורת „מרג'ן", „מרוואריט" (ולדעת ד"ר קוהוט גם ה„מרוי־בג'"=מריבר שבתרגום הארמי לפסוק „ידיו גלילי זהב") וכדומה. מלים שבמרבית המקרים אינן משמשות היום להוראת המרגלית היא הפרלה.

עד השנים האחרונות היה דיוג המרגליות נפוץ מאד. אולם משהחלו היפנים לגדל אותן בברכות העשויות לכך ירד מחירן לאין ערוך, וביתר יחוד משהחלו להופיע בשוק המסחר המרגליות המזויפות. אמנם מרגליות מזויפות הוכנו עוד בימים קדומים מאד, חקויים שונים, שנעשו בזכוכיות צבעוניות ושנכללו במושג הכולל „מיני סדקית". בעבר היו מרגליות מזויפות כאלו נעשות גם בארצנו, ועד השנים האחרונות היה קיים בחברון בית חרושת, שהכין בין כמה וכמה כלי זכוכית גם חרוזים צבעוניים, טבעות, אצעדות וכיוצא בזה לקשוטי האדם ובהמתו. השמוש בחרוזים כאלו הוא עתיק מאד, ותפקידיו היו בעיקר (כמו בימינו) לקשוט, ולהגנה מעינא בישא וממרעין בישין.

מרגליות ונציה אשר מוניטין יצאו להן בעולם, כנראה מקורן במרגליות ארצנו. תעשיה זו קבלו הוונציאנים מן המזרח, בימי תנועתם המסחרית הגדולה שבעבר. שני סוגי המרגליות (של ונציה וחברון), ובעיקר היסוד לסגנון כולו של תעשית הזכוכית, בשני בתי היוצר הגדולים הללו — אחד הוא. מובן שמרגליות ונציה ושאר כלי הזכוכית משוכללים הם יותר, ומשופרים במדה רבה. ידים לדבר, שיסוד היסודות לשתי התעשיות גם יחד שמשה תעשית הזכוכית העתיקה הפיניקית, והשפעתם של שנים משבטי ישראל הזבולוני והאשרי, כפי עדות המקרא, צריכה היתה להיות רבה בה.*)

מלבד מרגליות מזויפות אלו אזכיר גם את „מרגליות הורדים" של הטורקים. בטורכיה מכינים עדיין מין מיוחד של מרגליות, שריח ורדים נודף מהן, מרגליות החביבות ביותר על בני המזרח.

לבסוף אעיר שתעשית המרגליות המזויפות הולכת וכובשת את שווקי כל העולם ודוחה ביד חזקה את דיג המרגליות האמתיות, האציליות. ממש כמו שהתעשיה בכלל דוחקת את הפנינים ושאר האבנים הטובות.

*) על אופים של שבטי הים העברים, נא לראות את ספרו של הפרופ' נ. סלושץ:
Archives Marocaines, Vol. xlv, Paris 1908
שם ימצא הקורא הארה מיוחדת לאופן תפיסתם של שבטי ישורון.

הועד המאוחד של מרכזי המסחר
בתל-אביב

לשכתהמודיעין שע"י הועד נותנת לכל המעונינים,בלי כל תשלום, אינפורמציות בנוגע לשכירת חנויות ומחסנים בתנאים נוחים בכל מרכזי המסחר (מרכז מסחרי א' ב' ג' "מרכלת", ו"מרכזמסחרי חדש") **לצרכי מסחר, תעשיה ומלאכה**

לפנות למשרד הועד רח' פרדיננד למל 29 בכל יום בשעות 2—4 אחה"צ

אימפרסריו ב. גוריציקוב את כ. גינצבורג תל-אביב ת. ד. 158

אולם מוגרבי תל-אביב
במוצאי שבת 31-5-2

נשף בלט
של הרקדנית המפורסמת
גרטרוד קראוז
Gertrud Kraus
ע"י הפסנתר **יוסף בר**

שקבלה את אות ההצטיינות בקונגרס הבין-לאומי של הרקדניות במיונכן

פרטים בתכניות מיוחדות
כרטיסים במחיר 300 — 49 מא'י
נמכרים במחסן המוסיקלי מ. הופנקו
במחסן המוסיקלי פ. סגיר
ובבימר"ק "מרכז" ש. מלכין

תשובה למרכז הסתדרות הפקידים

(סוף מן הגליון של אתמול)

ד) מורים קבלנים.

לנו ידועים דק שני מקרים, שבמקום מורים ותיקים עובדים מורים מתחילים, שמשכורתם קטנה, וההפרש שבין המשכורת של המורה הותיק ובין משכורתו של המתחיל משתלם לותיק. פעולה זו נעשתה לפי פקודת הרופא, כלומר הרופא מצא, ששני המורים הותיקים האלה זקוקים למנוחה מעבודתם במשך שנה, הראשון מחמת מחלת העצבים הקשה שבאה עליו כתו צאה מעבודתו בהוראה, והשני לרגלי עיפות קשה לאחר שהוא עובד בהוראה זה שלשים שנה.

מחלקת החנוך הסכימה לתת למורים אלה את החופש הנדרש להם אולם לא הסכימו לשלם למלאי מקומם, והללו נאלצו לשלם לחם מכיסם הם. כלום קבלנות יש כאן? אנכ,בלתי מובן לנו בהחלט הרוגז, שמורכזו הפקידים רוגז על אחד המורים האלה על שפרסם מאמרים נגד הפקידים הגבוהים המקבלים משכורת למעלה משלשים לא"י. וכי מחובתו של מרכז הפקידים הוא להגן גם על משכורת גבוהה מאד?

ה) עבודה צדדית.

אנו משתתפים בצערו של מרכז הפקידים על אשר אין גם בין הפקידים סופרים. אולם טעות גדולה הוא טועה, בחשבו, שהספרות מכניסה הרבה למורים הסופרים. שאלו נא את פי המו"לים ויגידוכם. הוא הדבר גם בנוגע לשעורים פרטיים, שהכנסתם מוטלת בספק. יותר מוזמה היא ההודעה, שלמאות מורים יש עבודה צדדית. יש אמנם מספר מורים,שיש להם עכדה נוספת קבועה ובשכר, אולם אין מספרם גדול ואין אהריותם עלינו, כשם שאין על מרכז הפקידים כל אחריות למספר חבריו העובדים עבודה צדדית למרית האיסור מטעם הסוכנות לקבל אותה. אין זה מחובתנו לקרוא בשם את הפקידים העובדים עבודה צדדית, אר לם מרכז הפקידים יודע בודאי אותם ולא היה צריך להביאנו לידי כך, שנדבר בענין זה.

ו) הקבועות בעבודה.

נכון הדבר, שאין אפשרות לפטר מורה קבוע מטעמים תקציביים. בכל אופן קשה הדבר יותר מאשר לפטר פקיד. זוהי אולי ההנחה היחידה, שיש למורים. אולם נכון גם זה, שפקיד מחוסר עבודה עלול לקבל עבודה גם באמצע השנה, מה שאין כן מורה. מורה שלא השיג משרה בראשית השנה לא ישיגנה עוד כי אם בראשית השנה הבאה. בכלל נקל יותר להשיג משרת פקיד ממשרת מורה, שהרי משרות פקידים רבות יש גם מחוץ למשרדי הסוכנות, אבל משרות מורים מחוץ לבית"ס של הסוכנות הן ספורות, ומעשה בפקידים שונים, שפוטרו מעבודתם מהחנלה הציונית וקבלו זמן מה אחר כך משרות גבוהות יותר במשרדים אחרים.

ז) קופת הפנסיה.

מעוררים השתוממות רבה דברי מרכז הפקידים בענין קופת הפנסיה שלנו. אנו תובעים מאת הסוכנות, שתשתתף גם (גם ל"א ד"ק) בקופת הפנסיה שלנו ב-4% מהמשכורת, כשם שהיא עושה זאת בנוגע לקופת הפנסיה של הפקידים, מראשית הוסד קופה זו (תרפ"ז), ותשלם לנו את אשר היא חייבת לנו (כחמשת אלפים לא"י) ועל זה אומר לנו מרכז הפקידים: „את אשר קרום מודיעים, ואשר עשו לא מודיעים", כלומר אנו מודיעים רק על זה שההנהלה הציונית חייבת לקופת הפנסיה, שלנו, ואין אנו מודיעים על זה, שגם מוסדותינו חייבים כספים לקופה זו. דבר הלמד מזה — לפי דעת מרכז הפקידים —, כי הואיל ובנק המורים „מסר" משתמש בחלק מכספי הפנסיה של המורים לשם מתן הלואות להם, לפיכך רשאית הנהלת הסוכנות לבלי לשלם את המגיע ממנה לקופת הפנסיה שלנו. וכאן הגן שואל: 1) מה ענין שמיטה אצל הר סיני? 2) הרי גם הפקידים קבלו הלואות מקופת הפנסיה שלהם, וכך מלוה לקוחותיה כל חברת אחריות שבעולם, וזוהי הטובה היחידה שיש לנו מקופת הפנסיה, שכן אין כל ערך אחר לקופת הפנסיה, שבה משתתף המעביד רק ב-1% (אחד) והעובד רק ב-2% (שנים). 3) והיא העיקר: מאימתי נעשה מרכז הפקידים לשופרה של הנהלת הסוכנות, רב את ריבה ומלמד עליה סניגוריה במה שנוגע לנו.

ח) זוגות עובדים.

ועוד הנחה אחת נתונה, לפי דברי מרכז הפקידים, למורים. יש ביניהם „זוגות עובדים" לעשרות, מה שאין כן הפקידים: בכל משרדי הסוכנות יש לפי דברי מרכז הפקידים רק שני זוגות עובדים.

מרכז הפקידים חושב לזוג עובד רק את הפקיד, שהוא ואשתו עובדים במשרד אחד. את אלה, שנשתי תיהם עובדות במשרד אחר, אין הוא חושב לזוג עובד, ואת הפקידים, שנשותיהם מורות או גננות הוא חושב לזוג מורים עובד, שהרי ידוע לכל, כי במשרדי הסוכנות בירושלים בלבד יש הרבה יותר משני פקידים, שנשותיהם עובדות עבודה קבועה במשכורת חדשית, כמו כן יש לציין, כי אין בין המורים עשרות עובדים, שגם הוא וגם היא מורים, כאמור בגלוי הדעת.

אולם תמוהים הם הדברים בכלל, וכי מהי התועלת הצומחת להמון המורים מזה, שיש ביניהם מספר ידוע של זוגות עובדים או של עובדים עבודה צדדית?

כלום יש תועלת לשמש הסוכנות בזה, שפלוני הפקיד מקבל 60 לא"י לחודש? וכי קומונה יש בינינו?

ט) תשלומים במקרי מות.

לדברי מרכז הפקידים השתתפה הסוכנות בהענקה למשפחת הפקיד שמת בסכום השוה לסכום שנתנו לתכלית זו הפקידים. כך נאה וכך יאה, אולם על דא בקינן, שאין הסוכנות עושה כך גם בנוגע למשפחת המורה שמת. משפחת המורה המנוה מקבלת מאת המורים 300 לא"י ומאת הסוכנות לכל היותר 100 לא"י, ולפעמים גם פחות מזה (במקרה שמספר המתים בשנה הוא גדול משלשה) ולא עוד אלא שהיא לוקחת מאתנו „דמי קבורה" 8.500 לא"י בכל מקרה מיתה — שכר טרחתה לגבות ממשכורת המורים את 300 הלא"י כסף השתתפותם בהענקה למשפחת המת.

י) מועדם ומאחר בתשלום המשכרת.

לא פעם קרה, שלפקידים שלמו את המשכורת קודם ששלמוה למורים. על זה יעידו החנונים, שאצלם קונים גם הפקידים וגם המורים, הבאים בתביעות אל המורים שישלמו גם הם את חובם כמו שעשו זאת הפקידים, והמורים נתונים במבוכה באין תשובה בפיהם לתובע. על זה כותב מרכז הפקידים, שאין זה תשלום משכורת, כי אם סדור בעזרת קופת הפנסיה שלהם, כלומר: הסוכנות לותה כספים מהפנסיה שלהם וישלמה להם משכורת, ואילו היו בקופת הפנסיה של המורים הכספים, שמוסדות המורים חייבים לקופה זו, כי אז אשר היה לסוכנות ללוות גם מקופה זו ולשלם גם למורים את משכורתם.

בנוגע לכספי הפנסיה הנמצאים ב„מסר" כתבנו כבר לעיל, בדברנו על הפנסיה, אולם תביעתנו במקומה עומדת. אילו החזירה לנו הסוכנות את חמשת אלפים הלא"י, שהיא חייבת לקופת הפנסיה, ואילו השתתפה בקופת הפנסיה שלנו ב4% לפחות משנת תרפ"ז, שנת הוסד קופת הפנסיה של הפקידים, אשר לה מכניסה הסוכנות מראשית הוסדה 4% — כי אז היו לנו בקופת הפנסיה במזומנים 21000 לא"י נוספות על הכספים המצאים כיום גם בקופת הפנסיה שלנו וגם במוסדותינו, ואז היה בידי הסוכנות לסדר גם לנו את תשלום המשכורת בזמנה, כפי שהיא מסדרת לפקידים.

יא) ההפחתה מהמשכורת.

לולא דרשנו אנו המורים להקטין את משכורתנו בתרפ"ד היה כל אחד מאתנו בלי יוצא מן הכלל מקבל כיום משכורת גדולה מזו שהוא מקבל למעשה: המורה העממי היה מקבל ב-10% יותר, והאקדמי — ב-13%.

הפקידים לא נענו אז להצעתנו להפחית גם ממשכורתם, והיא נשארה עד היום כמו שהיתה קודם לכן. ההפחתה המוצעת כיום תהיה אצל הפקידים הראשונה, למורים — אילו הוצעה לפועל — היתה כבר זו ההפחתה השניה. בכונה הובא לדוגמא בגלוי הדעת של מרכז הפקידים פקיד מסוג א', שמספרם מצומצם במשרדי הסוכנות ואינם מתאימים גם למורה העממי לא בהשכלתם ולא בהכשרתם המקצועית, ולא הובא פקיד מסוג ב', אף על פי שמספרם גדול, מפני שדוגמה כזאת אינה רצויה למחברי גלוי הדעת.

כהוכחה ממשית לצדקת דברינו, תשמש העובדה, שגם הנהלת הסוכנות וגם הועדה למצוים כותבות לנו במכתביהן מיום ז' בניסן, כי „בהתחשב עם ההפחתה במשכורת המורים משנת תרפ"ד יש לעשות בהפחתות הנוכחיות הפליה לטובה לגבי המורים". אין אנו רוצים בהפליה לטובה, אלא דורשים הפחתה שוה להפחתה הפקידים, בהתחשב עם ההפחתה, שנעשתה כבר ע"י עצמנו. ראויה לתשומת לב הקריאה, שקרא חבר הועדה למצוים מר סירקים באספת הועד הלאומי: „אמנם, נעשה עול למורים"!.

יב) היחס להפחתה.

גודל הכותרת בגלוי הדעת הוא הטון של שביעת רצון עצמית והתהלות והתשבחות, שמרכז הפקידים מפזר לעצמו בעד החלטתו „להטות שכם כדי להקל על מצב התנועה הציונית" ובעד הצעתו על הפחתות ממשכורת הפקידים.

אולם מדוע איפוא, לא נענה צבור הפקידים להצעתנו בתרפ"ד? אילו עשה גם צבור הפקידים ביומים ההם מעשה נחשון במונו המורים, כי אז היו מקטינים את החוב הרובץ על הסוכנות בסכום קרוב לעשרים אלף לא"י?

אומץ לב מיוחד היה דרוש למחברי גלוי הדעת, כדי להבליט את גודל הרוח של הפקידים, כדי להעמיד בצל את המורים המתנגדים להפחתה שניה ממשכורתם. נוסף על הסכום הענקי (50000 לא"י), שצבור המורים קמץ לסוכנות משנת תרפ"ד ועד היום, השתתף בהחזקת החנוך במשך השנים תרפ"ב — תרפ"ח בסכום 20000 לא"י, ולא צבור המורים הוא שזקוק להטפת מוסר מצד מישהו ואפילו ברמז.

הבה נאמין, כי גם מחברי גלוי הדעת ימצאו את דבריהם נכונים וצודקים.

מרכז הסתדרות המורים בא"י.

לעתידם של מפעלי „הדסה" בארץ

מאת י. יושלמי

אדישות הקהל כלפי ההתפוררות ההדרגית של מוסדות „הדסה" בארץ מעוררת דאגה רבה. הכל עסוקים בפוליטיקה גבוהה של „שלחן ענוג" ושל „ההנהגה בעתיד" עד שאין הלב פנוי לדברים קטנים ופשוטים כבתי חולים...

והלא עובדה היא: „הדסה" הפקיעה את עצמה מאחריות לבית החולים בתל אביב; בית החולים שלה בטבריה נסגר, זה שבחיפה עומד להסגר, ואף בית החולים בצפת נזרת הכליה מרחפת עליו. בתנאים אלה מתעוררת השאלה מאליה: אם גם הכרחי הדבר לצמצם בתקציב של „הדסה", כלום יש בטחון, שזוהי הדרך הנכונה לצמצום? ומי הם האחראים לשיטת הצמצום וההתפוררות הזולכים ונעשים לנגד עינינו? היש לחלת הסוכנות, או לועד הבריאות חלק בפעולות אלה? והועד הלאומי, המוסד העתיד באחד הימים להטיל על שכמו את עול השרוויות הסוציאליות של הישוב, — השותף הוא לשיטת הקמוצים ואופן חלוקת התקציב הנעשים כיום בענפי „הדסה" בארץ? — האומנם קבוצה של נשים ציוניות, היושבות באמריקה וחוזות באר ץ מרחוק, מנהלות את כל העבודה הזאת באמצעות מכתבים, ובזמן האחרון בטלגרמות!

הנכון הדבר, למשל, להחזיק בירושלים סניף עם בית חולים, המתנהל בשיטה ובכוון המצריכים הוצאות רבות (המשים למאה לערך מכל התקציב של „הדסה" בארץ) מתוך ניתוק שבניף זה עתיד לשמש פאקולטה רפואית לאוניברסיטה העברית, ובאותה שעה לאפשר, או לגרום על ידי כך, לצמצום השרות הרפואית ולבטול גמור של בתי חולים בערים אחרות כגון חיפה, טבריה וצפת — במקום שהצורך בבית חולים יהודי אולי גדול מאשר בירושלים כלום לא נועדה השרות המדיניות של „הדסה" מלכתחילה להיות שרות עממית לשדרות הרחבות של הקהל היהודי בארץ, בי חוד לאותו קהל העולים והמתיישבים החדשים, שאין בכחם להשיג עזרה רפואית מתאימה באמצעיהם הם, ושברובו הגדול אינו נמצא בירושלים,? ומאימתי הוסכם לתת לעבודה זו כיון אקדמי ולהפוך את השרות העממית, שכה רבה הדרישה אליה, למוסדות עזר לפא קולטה מדיצינית עתידה של האוניברסיטה?

ומלבד זאת, האם ברור הדבר שהפקעת האחריות של „הדסה" מבתי החולים שלה והעברתם לקהלות היהודיות המקומיות, ואולי גם למשלחה בעד נזיד עדשים היא השיטה היותר טובה ורצויה לישוב העברי או לשם הבטחת התפתחות המוסד לעתיד? וכן גם בנוגע לצד הכללי: האם אי אפשר שיתעוררו שאלות בנוגע לחלוקת התקציב בין ענפי העבודה השונים של „הדסה", בנוגע לארגון הפנימי של המוסדות שלה, חלוקת עבודה, פרסונאל, והוצאות אדמיניסטרטיביות בכלל — שאלות שבהן לא ידנה עדיין שום ועדה מקצועית או צבורית, שנתמנתה על ידי איזו סמכות צבורית?

והרי זכינו סוף סוף להנהלה מקומית ב„הדסה", שבאה מתוך שדרות העובדים שלה במשך שנים רבות, הקרובה אלינו ברוח, ואני בטוח, שהיא תושיט יד לעזרה שתוגש לה מצד הישוב המקומי, הנהלת הסוכנות או הועד הפועל, ותאפשר להמשיך את העבודה הרפואית בארץ על אותו הבסיס ולשם אותה המטרה שבשבילה נוצרה, ובאופן כזה גם להבטיח את התפתחות הרצויה של המוסד לעתיד!

לתקנת מקצוע ההדרים

הועד הזמני, שנבחר על ידי באי כח התאחדות האכרים, אגודת האשכולית הא"י ומרכז פרי הדר יפו בדי להוציא לפועל את ארגון הפרדסנים בארץ לאגודה אחת לתכלית שפור ענף הפרדסנות, נתקל מתחלת עבודתו בדאגה המטרידה ביותר את הפרדסנים בארץ, היא — שאלת המחלות בנטיעות. בשים לב לחשיבות הדבר ותכיפותו, החליט הועד הזמני להתחיל מיד בצעדים הראשונים לחקור את גורמי המחלה שהופיעה בפרדסים ושלא ניתנה לה תשומת הלב הראויה עד עכשיו. והועד מקוה, כי האספה הכללית של הפרדסנים שתתקיים בקרוב, כדי לדון על צורת הארגון ומגמתו תענה להצעתו להמשיך בחקירה במדה יותר רחבה.

הועד הזמני בא לכלל הסכם עם תחנת הנסיון, וזו התחילה בעבודה מוקדמת, שתקוף לא רק גורמים פאריזיטאריים, אלא גם סבות התלויות באקלים, אפני הגידול, הרכב הקרקע ושיטות הזבול, העלולות גם הן לחולל את המחלה או ליצור תנאים נוחים לחיותם של הפארזיטים, באופן שהם יהיו הגורמים הבלתי אמצעיים למחלה.

כמו כן נתכוננה על יד הועד הזמני ועדת מחקר, הכוללת את אנשי המקצוע המומחים ביותר בארץ, יחד עם פרדסנים ותיקים, הבקיאים למעשה בכל שאלות הגידול, כדי לעזור לברור השאלות הקשורות בחקירה.

בישיבת הועדה הזאת, שנתקיימה לפני זמן מה נידונה שאלת האמצעים שיש לאחזו בהם, כדי להלחם במחלה שפשתה בזמן האחרון בפרדסים. אם כי אין עוד תוצאות לחקירה, שאפשר להסיק מהן מסקנה בנוגע לטיב המחלה, הסכנה הכרוכה בה והאמצעים למנוע או לרפא אותה — בכל זאת, מתוך הכרת המצב, באו הנוכחים בישיבה לכלל דעה, כי רבים מן הפרדסנים נתים נוטים ליאוש או אוחזים באמצעים, שיש בהם יותר מן הנזק לנטיעות מאשר תועלת למנוע את המחלה.

הועדה רוצה, איפוא, להזהיר את המגדלים, שלא יהיו נגררים אחרי דעות קיצוניות שאינן מיוסדות על הקירה מוסמכת, ובעיקר שלא יחפזו להשתמש בתרופות בלתי בדוקות, שלא באה עליהן הסכמת אנשים הבקיאים למלכה ולמעשה.

כדי לברר את כל הסברות והשערות הרווחות בין הפרדסנים בנידון המחלה ואת האמצעים השונים שיאחזו בהם למניעתה ולהסיק מסקנות שאפשר יהיה להציען לפרדסנים בהוראות מוסמכות, מבקשת הועדה מאת כל המעונינים בדבר להביא לפניה (באמצעות הועד הזמני לארגון הפרדסנים, ת. ד. 437 תל-אביב) את שאלותיהם, סברותיהם ועצותיהם ועל ידי כך יסייעו למאמצי הועדה להגיע בהקדם עד תכלית החקירה, לגלות את מחוללי הנגעים ולאחוז באמצעים בדוקים למניעתם ורפויים.

SHEL TOX
של טוקס
הכוח הגיע והזבובים והיתושים במלאכתם

של טוקס משמיד כל מיני חדקים
של טוקס ריחו נעים וטוב לשמוש

דרשו את תוצרת
חברת שכ א"י בע"מ
המפורסם בכל העולם

תשיגו את זה בכל משרדי החברה וסוכניה ובכל בתי המרקחת

שנים בריאות – תרים בפני המחלות!
השתמשו **בסבון לשנים גיבס** יום יום!

השניחו על צורת הקופסה החדשה של גיבס 1931. שוליה הנבוכים והמעוגלים מזגיעים בעד קלקול המברש. שכלול זה, שנעם לביהה"ר הוצאה מרובה – לא נגרר אחריו שום הוספה למחיר

בית מסחרי אוקסהורן, ארץ-ישראל

בית-חרשת מינץ
לתעשית כל מיני **מחמצי אמבטיות, לחיצת כל מיני דוגמאות של פח ונחשת.**
הפירמה שלי מתקיימת זה כמה שנים וכל בעלי החתים הגדולים בתל-אביב, ירושלים ובמקומות אחרים, שהכניסו אליהם את התוצרת שלנו — כולם שבעים רצון מעבודתנו.
לכל בעלי הבתים הבונים בנינים חדשים!
טרם שאתם קונים את המכונות האלו (לא בכל יום קונים חפצים כאלה) תוכלו אצל כל הסוחרים הגדולים על טיב תוצרת „**בית חרושת מינץ**".
בואו ותוכלו!
ביהח"ר נמצא ברח' פרדיננד לכל מס' 19 תל-אביב.

אי צלאל, אינזניר
תל-אביב רח' הס 15, ת. ד. 173
מומחה ממדרגה ראשונה לסדור אינסטלציות להשקאה, בתי חרושת לקרח ומחסני קרור. סדור מניעי דיזל וחשמל, סדור תכניות, תקציבים, עצות טכניות, השגחה ואקספרטיזות.
ב"כ של הפירמה המפורסמת העולמית
אחים זולצר"בע"מ:
בשביל ארץ-ישראל ועבר-הירדן.

בית העם
ל"ג בעומר 31-5-5
קונצרט עממי של הזמרת
יהודית שלונסקי
בלויה של הקומפוזיטורית **ורדינה שלונסקי**
כרטיסים
במחיר מ-26 מאי ועד 99 מאי להשיג ב—
במשרד בית העם ר' ליליינבלום
בימר"ק מלכין (קרן-אלנבי ונחלת בנימין)
לפועלים!
כרטיסים במחירים מיוחדים
בועדת התרבות המרכזית

גן ומגרש-משחק לילדים
שנה | שניה
נפתח על שפת הים לעונת הקיץ
(בהנהלת רני **הלל פרידלנד**)
מתקבלים ילדים מגיל 3 עד 8
ההרשמה ופרטים: בכל יום מ-4-6 שעות אחה"צ
החל מיום א' 31-4-19
המען: פנת רח' טרומפלדור ורציף שפת הים
(מול המרחצאות)

האפרטים הכי המפורסמים להלחמה ולחיתוך מתכות
Schweis und Schneid Apparate
של הפירמה: Messer & Co
אפשר להזמין רק אצל הסוכן היחידי בשביל א"י:
מ. מוקרואר,
תל-אביב, רח' אלנבי 114 ת"ד 31

50.000 זוגות משקפים!
הוכנו על ידי במשך זמן קיומי וכלם השביעו את רצון קונם
אופטיק מומחה **י. ל. גרזובסקי**
תל-אביב נחלת-בנימין 27

ד"ר א. הילמז
רואה חשבון
כוסמך מאת ממשלת ארץ-ישראל
תל-אביב רחוב נחמני 39

בנק אשראי
חברה הדדית בע"מ
ביום ראשון ט"ז אייר 3 במאי ש. ז. בשעה 7 והצי בדיוק, תהיה במשרד הבנק (שדרות רוטשילד בית דיזנגוף).
ההגרלה החדשית
של הקבוצה להסכון, שע"י הבנק. החברים מתבקשים להכנים את תשלומיהם החדשיים, כדי שוכלו להשתתף בהגרלה.
חברים חדשים יכולים להרשם במשרד הבנק בשעות העבודה.

יברכך יין ברזל-חינה ראשון
במרץ פעיל חזוק ואמוץ גופך
וישמרך קוניאק-מדיסינל ראשון
ממחלת שפעת וקדחת
כדעת טובי הרופאים